

Katolički list

ZVONIK

GOD: IX BR. 1 (87) Subotica, siječanj (januar) 2002.01. 40,00 din

NADA U POBJEDU MIRA I DOBRA

Započeli smo još jednu godinu. Započeli smo je, kao i inače, s čestitkama: SRETNA NOVA GODINA. Da je doista "nova", to je nepobitno. Još jedna u nizu. Ali, da li će biti sretna?! U svakom slučaju nadamo se da će biti bolja nego ova. Čovjek se uvijek nada boljem. Uvijek želi više i želi bolje. Čovjek uvijek želi više zdravlja, više novca, više mira, više sreće; bolje uvjete za život, bolje radno mjesto, bolji auto... Čovjeka bismo mogli čak i definirati kao biće koje se nada.

Naš papa Ivan Pavao II. je čovjek neizmjerne nade i beskrajnog kršćanskog optimizma. Oduševio me je i ove godine svojom porokom: "Gradu i svijetu" (Urbi et orbi) i porukom za Svjetski dan mira. U njima je izrazio divnu nadu u pobjedu dobra, u pobjedu mira.

U poruci za Svjetski dan mira sjećajući se stravičnog terorističkog napada 11. rujna, koji je u dušama mnogih ljudi izazvao strah za budućnost, on kaže kako je Crkva i tada "svjedočila svoju nadu, utemeljenu na uvjerenju da zlo... nema posljednju riječ u ljudskom životu. U nastavku ističe da je nada koju Crkva gaji na početku 2002. godine sljedeća: "MILOŠĆU BOŽJOM SVIJET U KOJEM KAO DA MOĆ ZLA JOŠ JEDNOM IMA PREVLAŠT BIT ĆE PREOBRAŽEN U SVIJET U KOJEM ĆE NAJPLEMENITIJE TEŽNJE LJUDSKOG SRCA TRIJUMFIRATI, U SVIJET U KOJEM ĆE PREVLAŠTATI ISTINSKI MIR". Ovaj "indikativ", ova Papina vizija me je oduševila. Isto tako u poruci za Božić, tvrdi da riječi

"Krist je mir naš" (Ef 2,14), jesu "ZRAKA SNAŽNE SVJETLOSTI, KRIK POUZDANJA I OPTIMIZMA". I ohrabruje sve: "NEKA SE NITKO NE PRESTANE NADATI U SNAGU BOŽJE LJUBAVI."

Meni je osobno ovaj optimizam bio izvorom nove snage za sve ono što me u

ovoj godini čeka. Te riječi dale su mi novi zamah u mom svećeničkom životu i radu pa i u ovom radu oko "Zvonika". (Ima već naznaka koje upućuju da će nam biti lakše ove godine!) Upravo zbog toga sam tu NADU želio podijeliti s Vama, dragi čitatelji, u ovom prvom broju. I trudim ću se da naš "Zvonik" bude doista pun poticaja na takvu nadu, poticaja za uvijek svježiji optimizam. Stoga će "Zvonik" i u novoj godini zadržati svoju uređivačku "politiku" da govori samo o onom pozitivnom, lijepom i dobrom što se događa u Crkvi i u našem narodu. Time ne želimo zatvoriti oči pred problemima, poteškoćama, neuspjesima. Nego pišući pozitivno želimo pobijediti negativno. Ističući dobro, želimo pobijediti zlo. Želimo sa stranica "Zvonika" širiti mir i tako pobjeđivati "nemire" ljudskih srdaca, naših obitelji

ali i dati poticaj za ostvarivanje mira u svijetu, mira među narodima.

Osluškiat ćemo uvijek bilo Crkve, kako one opće, tako i Crkve u Hrvata, Crkve u SRJ, Crkve u Subotičkoj biskupiji. Preko "Zvonika" prenosit ćemo vam pozitivne "impulse" Crkve da vam budu u nevolji utjeha i izvor nade, u sumnjama svjetlo, u uspjesima ohrabrenje za nove korake. Vjerujem da će svemu ovome pridonijeti i vanjsko, novo ruho našeg Lista, koje ste sigurno zapazili.

Želim Vas na kraju ovog prvog uvodnika u novoj godini upozoriti na jedan veliki DOGAĐAJ NADE. Naime, 24. siječnja u Asizu će se na Papin poziv okupiti predstavnici svjetskih religija na MOLITVU ZA MIR. I još jedna Papina riječ nade: "Time želimo pokazati da je istinska vjera neiscrpni izvor uzajamnog poštivanja i sklada među narodima: ona je štoviše glavni lijek protiv nasilja i sukoba. U ovome vremenu teške zabrinutosti, ljudsku obitelj treba podsjetiti na sigurne razloge naše nade. Upravo to hoćemo izreći u Asizu, moleći Svemogućega Boga - prema divnom izrazu samog svetoga Franje - da nas učini oruđem svoga mira".

Podržimo i mi taj dan svojim molitvama i postom, kako bi Kristovo kraljevstvo pravde, mira i ljubavi u ovoj godini zasjalo snažnije u ovom svijetu i učinilo sretnijim svakoga čovjeka na zemlji.

S tim poticajem još Vam jednom želi sretnu i blagoslovljenu novu godinu,

Vaš urednik

KRIST JE MIR NAŠ

"Christus est pax nostra",
"On je mir naš, on koji od dvoga učini jedno" (Ef 2,14).

U osvit novog tisućljeća koje je započelo s tolikim nadama, no sada je izloženo prijetnji tolikih tmurnih oblaka nasilja i rata, ove riječi apostola Pavla, koje slušamo ovoga Božića, zraka su snažne svjetlosti, krik pouzdanja i optimizma. Božansko Djetesce rođeno u Betlehemu svojim ručicama donosi na dar tajnu mira za čovječanstvo. On je Knez mira! Eto radosnog navještaja, koji je one noći odjeknuo u Betlehemu, i koji želim ponoviti svijetu u ovom blagoslovljenom danu. "Evo, javljam vam blagovijest, veliku radost za sav narod! Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj - Krist, Gospodin" (Lk 2,10-11). Crkva to danas ponavlja za anđelima i ponovno upućuje svoju izvanrednu poruku, koja je prvo iznenadila pastire na betlehemske uzvisinama. /.../ Zamolimo Krista za dar mira za sve one koji su kušani starim i novim sukobima. Svakoga dana nosim u srcu dramatične probleme u Svetoj Zemlji; svaki dan sa zebnjom mislim na sve one koji umiru od hladnoće i gladi; svaki mi dan stiže tužni vapaj onih koji, u tolikim dijelovima svijeta, pozivaju na pravedniju raspodjelu bogatstava i dostojno plaćen rad za sve. Neka se nitko ne prestane nadati u snagu Božje ljubavi! Krist neka bude svjetlo i potpora onomu koji vjeruje i djeluje, katkad protiv struje, na susretu, dijalogu i suradnji među kulturama i religijama. Neka Krist u miru vodi korake onoga koji se neumorno zalaže za napredak znanosti i tehnike. Neka se ti veliki Božji darovi nikada ne koriste protiv poštivanja i promicanja ljudskog dostojanstva. Neka se na sveto Božje ime nikada ne udari pečat mržnje! Neka ono nikada ne bude razlogom nesnošljivosti i nasilja! Neka milo lice betlehenskog Djetesca sve podsjeti da imamo jednoga Oca./.../ A ti, ljubljeno betlehensko Djetesce, donesi mir svakoj obitelji i gradu, u svakom narodu i kontinentu. Dođi, utjelovljeni Bože! Dođi da budeš srce čovječanstva obnovljenog u ljubavi! Dođi tamo gdje je ljudski rod izložen najvećim pogibeljima! Dođi, i ne kasni! Ti si "mir naš" (Ef 2,14).

Ivan Pavao II.

(Iz božićne poruke)

Piše: mr. Andrija Kopilović

20. 01. 2002. - 2. NEDJELJA KROZ GODINU

Iz 49,3.5-6; 1 Kor 1,1-3; Iv 1,29-34

Svjedočiti za Isusa

Biti Kristov apostol za svetoga Pavla znači ponajprije naviještati Isusa kao Spasitelja svih ljudi. Divno je kada se na početku ove svoje značajne poslanice apostol Pavao sam tako ponizno a svečano i veličanstveno predstavlja. U najkraćim crtama rekao je najljepše što je mogao reći o sebi: da je pozvan i poslan po volji Božjoj naviještati Isusa Krista, Gospodina i Spasitelja. Pozdrav kojim završava ovaj kratki uvodni odlomak je postao omiljeni pozdrav u crkvenoj zajednici prvih stoljeća i dobro je što je ušao i u obnovljenu liturgiju II. vatikanskog sabora. Ono što je poruka nama svima jest činjenica da na narav svakog kršćanina spada upravo taj poziv i to poslanje po volji Božjoj - biti svjedok Isusa Krista. Kada se meditirajući zaustavimo nad imenom kršćanin, pokušajmo dovesti u pamet ovaj Pavlov tekst i postaviti si pitanje što on za mene znači? Milost i mir koji oko sebe širimo dar je Boga, Oca našega i Gospodina Isusa Krista. Budimo svjesni da taj dar nosimo u krhkim posudama i stoga je svaka obnova dobrodošla. Obnova je upravo u svijesti da možemo i trebamo biti kršćani - svjedoci. Svatko je od nas posvećen u Kristu Isusu i poslan u konkretnu zajednicu biti vjernik - djelatnik. Kršćanstvo ne poznaje vjernike "statiste" nego poznaje vjernike aktiviste, jer vjera nije samo prihvaćanje nego i djelovanje. Na drugom mjestu isti apostol Pavao tumačit će ta djela vjere kao opravdanje vjerom i djelom, a to je zapravo poslanje. Neka Bog i Otac naš udijeli to poslanje svima.

3. 02. 2002. - 4. NEDJELJA KROZ GODINU

Sef 2,3; 3,12-13; 1 Kor 1,26-31; Mt 5,1-12a

Ljudska slabost, Božja jakost

Uranjamo s apostolom Pavlom u otajstva poruke poslanice Korinćanima. Imajmo u vidu da je Korint važan u ono vrijeme i pun raznih ljudi koji su jako držali do svog dostojanstva, znanja i moći. Uostalom, to je grad, luka gdje se čovjek "trebao dokazati". Pavao poučava kršćansku zajednicu o jednoj temeljnoj vrednoti kršćanstva: da se Kristom mogne napuniti, moramo se "isprazniti" od sebe. Stoga nam doziva u pamet činjenicu da je svaki dar od Boga i nema razloga ponositi se nečim što nije naša zasluga. Da bi lakše "ispraznili" sebe, dosta je poznavati vlastitu slabost i priznati vlastitu ograničenost i malenost. To i tako priznavanje rađa poniznošću koja je jedna od najvećih kršćanskih kreposti i daje mjesto Bogu da u nama i po nama djeluje. I stoga su kršćani ljudi koji vjeruju u velika Božja djela koja on čini po malenima - poniznima. Poniznost dakle nije isto što i ponižavanje. Poniznost je istina o vlastitoj ograničenosti i radosno predanje Bogu da on može iz te naše, na prvi pogled, slabosti učiniti velika djela čim je plodnija u nama njegova milost. Ne zaboravimo, Bog se oholima protivi.

27. 01. 2002. - 3. NEDJELJA KROZ GODINU

Iz 8,23b - 9,3; 1 Kor 1,10-13.17; Mt 4,12-25

Jedinstvo kršćana

Ovaj odlomak svetoga Pavla je trajno suvremen. Nažalost, u Crkvi vlada razdjeljenost i strančarenje a jedan nam je učitelj - Krist Gospodin. Najgore je, stoga, što se može dogoditi crkvenoj zajednici, upravo njezina razdjeljenost, svada i netrpeljivost, jer je Isusova testamentalna poruka sasvim drugačija: "Po ovome će svi znati da ste moji učenici, ako budete imali ljubavi jedni za druge." Drugog znaka prepoznavanja nema, jer je kršćanstvo vjera koja je utemeljena na vjeri i milosti trojedinoga Boga i mora odražavati tu dimenziju troosobnoga jedinoga Boga. To znači da jedinstvo mora pod svaku cijenu biti vrhovna norma kršćanskog življenja i svjedočenja. U Korintu su se braća podijelila po pripadnosti osobama i nadmetali su se u tome tko je čiji učenik, zaboravivši da je svaki učenik bilo kojeg imena samo službenik Isusa Krista. Zaboravili su da nije bitno čija ih je ruka krstila nego je bitno da su kršteni u Krista, a biti kršten u Krista znači biti ucijepljen u tijelo Kristovo. Svaka razjedinjenost i podjela nanosi bol ili čak kida jedno jedinstveno mistično tijelo Kristovo. Stoga je ovaj odlomak trajni poziv, opomena i zadatak.

10. 02. 2002. - 5. NEDJELJA KROZ GODINU

Iz 58,7-10; 1 Kor 2,1-5; Mt 5,13-16

Svjedočanstvo svetog Pavla

Apostol Pavao u odlomku koji nam Crkva nudi ove nedjelje za razmišljanje nastavlja misao o "malenosti" i poniznosti o kojoj je govorio u prethodnom odlomku te na svom vlastitom primjeru pokazuje kako Bog očituje svoju milost u jednostavnosti i poniznosti. Međutim, on u ovom odlomku otvara novu vrednotu kršćanske vjere - navještaj. Navještaj kao takav u kršćanstvu ne bi smio počivati na mudrom izričaju nego na svjedočanstvu Božjem o istini navjestitelja i u snazi Duha Svetoga koji se očituje u vjeri samoga navjestitelja. Nije apostol protiv razumnoga utemeljenja navjestiteljske službe, pa ni protiv mudroga izlaganja, nego ukazuje na prazninu navještaja ako je on samo mudrost a nije svjedočanstvo i ako je on samo vješt govor a ne očituje snagu i djela Božja. On je svjestan da je kao govornik čak i slab. Kao vjernik bdi je nad svojom vjerom u strahu Božjem. On nije "uvjerljiv" ljudskom mudrošću nego snagom onoga Duha koji izlazi od Boga. I mi kao kršćani svjesni smo svoga poslanja. Međutim, trajna je napast da ga vršimo na krivi način jer upadamo u ljudska nadmudrivanja, uvjeravanja i vršimo ga na način u kom nedostaje služenje Bogu. Kršćanstvo je dakle u svojoj Službi riječi svjedočko, duhovno i Božje.

Na naslovnoj strani: unutrašnjost katedrale-bazilike sv. Terezije Avilske u Subotici

Nacrt grba župe sv. Terezije izradila: prof. Vera Matlari

NADA U POBJEDU MIRA I DOBRA

Započeli smo još jednu godinu. Započeli smo je, kao i inače, s čestitkama: SRETNNA NOVA GODINA. Da je doista "nova", to je nepobitno. Još jedna u nizu. Ali, da li će biti sretna?! U svakom slučaju nadamo se da će biti bolja nego ova. Čovjek se uvijek nada boljem. Uvijek želi više i želi bolje. Čovjek uvijek želi više zdravlja, više novca, više mira, više sreće; bolje uvjete za život, bolje radno mjesto, bolji auto... Čovjeka bismo mogli čak i definirati kao biće koje se nada.

Naš papa Ivan Pavao II. je čovjek neizmjerne nade i beskrajnog kršćanskog optimizma. Oduševio me je i ove godine svojom porokom: "Gradu i svijetu" (Urbi et orbi) i porukom za Svjetski dan mira. U njima je izrazio divnu nadu u pobjedu dobra, u pobjedu mira.

U poruci za Svjetski dan mira sjećajući se stravičnog terorističkog napada 11. rujna, koji je u dušama mnogih ljudi izazvao strah za budućnost, on kaže kako je Crkva i tada "svjedočila svoju nadu, utemeljenu na uvjerenju da zlo... nema posljednju riječ u ljudskom životu. U nastavku ističe da je nada koju Crkva gaji na početku 2002. godine sljedeća: "MILOŠĆU BOŽJOM SVIJET U KOJEM KAO DA MOĆ ZLA JOŠ JEDNOM IMA PREVLAŠT BIT ĆE PREOBRAŽEN U SVIJET U KOJEM ĆE NAJPLEMENITIJE TEŽNJE LJUDSKOG SRCA TRIJUMFIRATI, U SVIJET U KOJEM ĆE PREVLAŠTATI ISTINSKI MIR". Ovaj "indikativ", ova Papina vizija me je oduševila. Isto tako u poruci za Božić, tvrdi da riječi

"Krist je mir naš" (Ef 2,14), jesu "ZRAKA SNAŽNE SVJETLOSTI, KRIK POUZDANJA I OPTIMIZMA". I ohrabruje sve: "NEKA SE NITKO NE PRESTANE NADATI U SNAGU BOŽJE LJUBAVI."

Meni je osobno ovaj optimizam bio izvorom nove snage za sve ono što me u

ovoj godini čeka. Te riječi dale su mi novi zamah u mom svećeničkom životu i radu pa i u ovom radu oko "Zvonika". (Ima već naznaka koje upućuju da će nam biti lakše ove godine!) Upravo zbog toga sam tu NADU želio podijeliti s Vama, dragi čitatelji, u ovom prvom broju. I trudit ću se da naš "Zvonik" bude doista pun poticaja na takvu nadu, poticaja za uvijek svježiji optimizam. Stoga će "Zvonik" i u novoj godini zadržati svoju uređivačku "politiku" da govori samo o onom pozitivnom, lijepom i dobrom što se događa u Crkvi i u našem narodu. Time ne želimo zatvoriti oči pred problemima, poteškoćama, neuspjesima. Nego pišući pozitivno želimo pobijediti negativno. Ističući dobro, želimo pobijediti zlo. Želimo sa stranica "Zvonika" širiti mir i tako pobjeđivati "nemire" ljudskih srdaca, naših obitelji

ali i dati poticaj za ostvarivanje mira u svijetu, mira među narodima.

Osluškiat ćemo uvijek bilo Crkve, kako one opće, tako i Crkve u Hrvata, Crkve u SRJ, Crkve u Subotičkoj biskupiji. Preko "Zvonika" prenosit ćemo vam pozitivne "impulse" Crkve da vam budu u nevolji utjeha i izvor nade, u sumnjama svjetlo, u uspjesima ohrabrenje za nove korake. Vjerujem da će svemu ovome pridonijeti i vanjsko, novo ruho našeg Lista, koje ste sigurno zapazili.

Želim Vas na kraju ovog prvog uvodnika u novoj godini upozoriti na jedan veliki DOGAĐAJ NADE. Naime, 24. siječnja u Asizu će se na Papin poziv okupiti predstavnici svjetskih religija na MOLITVU ZA MIR. I još jedna Papina riječ nade: "Time želimo pokazati da je istinska vjera neiscrpni izvor uzajamnog poštivanja i sklada među narodima: ona je štoviše glavni lijek protiv nasilja i sukoba. U ovome vremenu teške zabrinutosti, ljudsku obitelj treba podsjetiti na sigurne razloge naše nade. Upravo to hoćemo izreći u Asizu, moleći Svemogućega Boga - prema divnom izrazu samog svetoga Franje - da nas učini oruđem svoga mira".

Podržimo i mi taj dan svojim molitvama i postom, kako bi Kristovo kraljevstvo pravde, mira i ljubavi u ovoj godini zasjalo snažnije u ovom svijetu i učinilo sretnijim svakoga čovjeka na zemlji.

S tim poticajem još Vam jednom želi sretnu i blagoslovljenu novu godinu,

Vaš urednik

KRIST JE MIR NAŠ

"Christus est pax nostra",
"On je mir naš, on koji
od dvoga učini jedno" (Ef 2,14).

U osvit novog tisućljeća
koje je započelo s tolikim nadama,
no sada je izloženo prijatni
tolikih tmurnih oblaka nasilja i rata,
ove riječi apostola Pavla,
koje slušamo ovoga Božića,
zraka su snažne svjetlosti,
krik pouzdanja i optimizma.
Božansko Djetetce rođeno u Betlehemu
svojim ručicama donosi na dar
tajnu mira za čovječanstvo.

On je Knez mira!

Eto radosnog navještaja,
koji je one noći odjeknuo u Betlehemu,
i koji želim ponoviti svijetu
u ovom blagoslovljenom danu.

"Evo, javljam vam blagovijest,
veliku radost za sav narod!

Danas vam se u gradu Davidovu
rodio Spasitelj - Krist, Gospodin" (Lk 2,10-11).

Crkva to danas ponavlja za anđelima
i ponovno upućuje svoju izvanrednu poruku,
koja je prvo iznenadila pastire
na betlehemskim uzvisinama. /.../

Zamolimo Krista za dar mira

za sve one koji su kušani
starim i novim sukobima.

Svakoga dana nosim u srcu
dramatične probleme u Svetoj Zemlji;
svaki dan sa zebnjom mislim
na sve one koji umiru od hladnoće i gladi;

svaki mi dan stiže tužni vapaj onih koji,
u tolikim dijelovima svijeta,

pozivaju na pravedniju

raspodjelu bogatstava

i dostojno plaćen rad za sve.

Neka se nitko ne prestane nadati

u snagu Božje ljubavi!

Krist neka bude svjetlo i potpora

onomu koji vjeruje i djeluje,

katkad protiv struje,

na susretu, dijalogu i suradnji

među kulturama i religijama.

Neka Krist u miru vodi korake

onoga koji se neumorno zalaže

za napredak znanosti i tehnike.

Neka se ti veliki Božji darovi nikada ne koriste

protiv poštivanja i promicanja

ljudskog dostojanstva.

Neka se na sveto Božje ime nikada

ne udari pečat mržnje!

Neka ono nikada ne bude razlogom

nesnošljivosti i nasilja!

Neka milo lice betlehemskog Djetetca

sve podsjeti da imamo jednoga Oca. /.../

A ti, ljubljeno betlehemsko Djetetce,

donesi mir svakoj obitelji i gradu,

u svakom narodu i kontinentu.

Dođi, utjelovljeni Bože!

Dođi da budeš srce čovječanstva

obnovljenog u ljubavi!

Dođi tamo gdje je ljudski rod

izložen najvećim pogibeljima!

Dođi, i ne kasni!

Ti si "mir naš" (Ef 2,14).

Ivan Pavao II.

(Iz božićne poruke)

NADA U POBJEDU MIRA I DOBRA

Započeli smo još jednu godinu. Započeli smo je, kao i inače, s čestitkama: SRETNA NOVA GODINA. Da je doista "nova", to je nepobitno. Još jedna u nizu. Ali, da li će biti sretna?! U svakom slučaju nadamo se da će biti bolja nego ova. Čovjek se uvijek nada boljem. Uvijek želi više i želi bolje. Čovjek uvijek želi više zdravlja, više novca, više mira, više sreće; bolje uvjete za život, bolje radno mjesto, bolji auto... Čovjeka bismo mogli čak i definirati kao biće koje se nada.

Naš papa Ivan Pavao II. je čovjek neizmjerne nade i beskrajnog kršćanskog optimizma. Oduševio me je i ove godine svojom porokom: "Gradu i svijetu" (Urbi et orbi) i porukom za Svjetski dan mira. U njima je izrazio divnu nadu u pobjedu dobra, u pobjedu mira.

U poruci za Svjetski dan mira sjećajući se stravičnog terorističkog napada 11. rujna, koji je u dušama mnogih ljudi izazvao strah za budućnost, on kaže kako je Crkva i tada "svjedočila svoju nadu, utemeljenu na uvjerenju da zlo... nema posljednju riječ u ljudskom životu. U nastavku ističe da je nada koju Crkva gaji na početku 2002. godine sljedeća: "MILOŠĆU BOŽJOM SVIJET U KOJEM KAO DA MOĆ ZLA JOŠ JEDNOM IMA PREVLAŠT BIT ĆE PREOBRAŽEN U SVIJET U KOJEM ĆE NAJPLEMENITIJE TEŽNJE LJUDSKOG SRCA TRIJUMFIRATI, U SVIJET U KOJEM ĆE PREVLAŠTATI ISTINSKI MIR". Ovaj "indikativ", ova Papina vizija me je oduševila. Isto tako u poruci za Božić, tvrdi da riječi

"Krist je mir naš" (Ef 2,14), jesu "ZRAKA SNAŽNE SVJETLOSTI, KRIK POUZDANJA I OPTIMIZMA". I ohrabruje sve: "NEKA SE NITKO NE PRESTANE NADATI U SNAGU BOŽJE LJUBAVI."

Meni je osobno ovaj optimizam bio izvorom nove snage za sve ono što me u

ovoj godini čeka. Te riječi dale su mi novi zamah u mom svećeničkom životu i radu pa i u ovom radu oko "Zvonika". (Ima već naznaka koje upućuju da će nam biti lakše ove godine!) Upravo zbog toga sam tu NADU želio podijeliti s Vama, dragi čitatelji, u ovom prvom broju. I trudit ću se da naš "Zvonik" bude doista pun poticaja na takvu nadu, poticaja za uvijek svježiji optimizam. Stoga će "Zvonik" i u novoj godini zadržati svoju uređivačku "politiku" da govori samo o onom pozitivnom, lijepom i dobrom što se događa u Crkvi i u našem narodu. Time ne želimo zatvoriti oči pred problemima, poteškoćama, neuspjesima. Nego pišući pozitivno želimo pobijediti negativno. Ističući dobro, želimo pobijediti zlo. Želimo sa stranica "Zvonika" širiti mir i tako pobjeđivati "nemire" ljudskih srdaca, naših obitelji

ali i dati poticaj za ostvarivanje mira u svijetu, mira među narodima.

Osluškiat ćemo uvijek bilo Crkve, kako one opće, tako i Crkve u Hrvata, Crkve u SRJ, Crkve u Subotičkoj biskupiji. Preko "Zvonika" prenosit ćemo vam pozitivne "impulse" Crkve da vam budu u nevolji utjeha i izvor nade, u sumnjama svjetlo, u uspjesima ohrabrenje za nove korake. Vjerujem da će svemu ovome pridonijeti i vanjsko, novo ruho našeg Lista, koje ste sigurno zapazili.

Želim Vas na kraju ovog prvog uvodnika u novoj godini upozoriti na jedan veliki DOGAĐAJ NADE. Naime, 24. siječnja u Asizu će se na Papin poziv okupiti predstavnici svjetskih religija na MOLITVU ZA MIR. I još jedna Papina riječ nade: "Time želimo pokazati da je istinska vjera neiscrpni izvor uzajamnog poštivanja i sklada među narodima: ona je štoviše glavni lijek protiv nasilja i sukoba. U ovome vremenu teške zabrinutosti, ljudsku obitelj treba podsjetiti na sigurne razloge naše nade. Upravo to hoćemo izreći u Asizu, moleći Svemogućega Boga - prema divnom izrazu samog svetoga Franje - da nas učini oruđem svoga mira".

Podržimo i mi taj dan svojim molitvama i postom, kako bi Kristovo kraljevstvo pravde, mira i ljubavi u ovoj godini zasjalo snažnije u ovom svijetu i učinilo sretnijim svakoga čovjeka na zemlji.

S tim poticajem još Vam jednom želi sretnu i blagoslovljenu novu godinu,

Vaš urednik

KRIST JE MIR NAŠ

"Christus est pax nostra",
"On je mir naš, on koji od dvoga učini jedno" (Ef 2,14).
U osvit novog tisućljeća koje je započelo s tolikim nadama, no sada je izloženo prijatiji tolikih tmurnih oblaka nasilja i rata, ove riječi apostola Pavla, koje slušamo ovoga Božića, zraka su snažne svjetlosti, krik pouzdanja i optimizma. Božansko Djetesce rođeno u Betlehemu svojim ručicama donosi na dar tajnu mira za čovječanstvo. On je Knez mira!
Eto radosnog navještaja, koji je one noći odjeknuo u Betlehemu, i koji želim ponoviti svijetu u ovom blagoslovljenom danu. "Evo, javljam vam blagovijest, veliku radost za sav narod! Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj - Krist, Gospodin" (Lk 2,10-11). Crkva to danas ponavlja za anđelima i ponovno upućuje svoju izvanrednu poruku, koja je prvo iznenadila pastire na betlehemske uzvisinama. /.../ Zamolimo Krista za dar mira za sve one koji su kušani starim i novim sukobima. Svakoga dana nosim u srcu dramatične probleme u Svetoj Zemlji; svaki dan sa zebnjom mislim na sve one koji umiru od hladnoće i gladi; svaki mi dan stiže tužni vapaj onih koji, u tolikim dijelovima svijeta, pozivaju na pravedniju raspodjelu bogatstava i dostojno plaćen rad za sve. Neka se nitko ne prestane nadati u snagu Božje ljubavi! Krist neka bude svjetlo i potpora onomu koji vjeruje i djeluje, katkad protiv struje, na susretu, dijalogu i suradnji među kulturama i religijama. Neka Krist u miru vodi korake onoga koji se neumorno zalaže za napredak znanosti i tehnike. Neka se ti veliki Božji darovi nikada ne koriste protiv poštivanja i promicanja ljudskog dostojanstva. Neka se na sveto Božje ime nikada ne udari pečat mržnje! Neka ono nikada ne bude razlogom nesnošljivosti i nasilja! Neka milo lice betlehemske Djetesce sve podsjeti da imamo jednoga Oca. /.../ A ti, ljubljeno betlehemske Djetesce, donesi mir svakoj obitelji i gradu, u svakom narodu i kontinentu. Dođi, utjelovljeni Bože! Dođi da budeš srce čovječanstva obnovljenog u ljubavi! Dođi tamo gdje je ljudski rod izložen najvećim pogibeljima! Dođi, i ne kasni! Ti si "mir naš" (Ef 2,14).

Ivan Pavao II.

(Iz božićne poruke)

Piše: mr. Andrija Kopilović

20. 01. 2002. - 2. NEDJELJA KROZ GODINU

Iz 49,3.5-6; 1 Kor 1,1-3; Iv 1,29-34

Svjedočiti za Isusa

Biti Kristov apostol za svetoga Pavla znači ponajprije naviještati Isusa kao Spasitelja svih ljudi. Divno je kada se na početku ove svoje značajne poslanice apostol Pavao sam tako ponizno a svečano i veličanstveno predstavlja. U najkraćim crtama rekao je najljepše što je mogao reći o sebi: da je pozvan i poslan po volji Božjoj naviještati Isusa Krista, Gospodina i Spasitelja. Pozdrav kojim završava ovaj kratki uvodni odlomak je postao omiljeni pozdrav u crkvenoj zajednici prvih stoljeća i dobro je što je ušao i u obnovljenu liturgiju II. vatikanskog sabora. Ono što je poruka nama svima jest činjenica da na narav svakog kršćanina spada upravo taj poziv i to poslanje po volji Božjoj - biti svjedok Isusa Krista. Kada se meditirajući zaustavimo nad imenom kršćanin, pokušajmo dovesti u pamet ovaj Pavlov tekst i postaviti si pitanje što on za mene znači? Milost i mir koji oko sebe širimo dar je Boga, Oca našega i Gospodina Isusa Krista. Budimo svjesni da taj dar nosimo u krhkim posudama i stoga je svaka obnova dobrodošla. Obnova je upravo u svijesti da možemo i trebamo biti kršćani - svjedoci. Svatko je od nas posvećen u Kristu Isusu i poslan u konkretnu zajednicu biti vjernik - djelatnik. Kršćanstvo ne poznaje vjernike "statiste" nego poznaje vjernike aktiviste, jer vjera nije samo prihvaćanje nego i djelovanje. Na drugom mjestu isti apostol Pavao tumačit će ta djela vjere kao opravdanje vjerom i djelom, a to je zapravo poslanje. Neka Bog i Otac naš udijeli to poslanje svima.

27. 01. 2002. - 3. NEDJELJA KROZ GODINU

Iz 8,23b - 9,3; 1 Kor 1,10-13.17; Mt 4,12-25

Jedinstvo kršćana

Ovaj odlomak svetoga Pavla je trajno suvremen. Nažalost, u Crkvi vlada razdijeljenost i strančarenje a jedan nam je učitelj - Krist Gospodin. Najgore je, stoga, što se može dogoditi crkvenoj zajednici, upravo njezina razdijeljenost, svađa i netrpeljivost, jer je Isusova testamentalna poruka sasvim drugačija: "Po ovome će svi znati da ste moji učenici, ako budete imali ljubavi jedni za druge." Drugog znaka prepoznavanja nema, jer je kršćanstvo vjera koja je utemeljena na vjeri i milosti trojedinoga Boga i mora odražavati tu dimenziju troosobnoga jedinoga Boga. To znači da jedinstvo mora pod svaku cijenu biti vrhovna norma kršćanskog življenja i svjedočenja. U Korintu su se braća podijelila po pripadnosti osobama i nadmetali su se u tome tko je čiji učenik, zaboravivši da je svaki učenik bilo kojeg imena samo službenik Isusa Krista. Zaboravili su da nije bitno čija ih je ruka krstila nego je bitno da su kršteni u Krista, a biti kršten u Krista znači biti ucijepljen u tijelo Kristovo. Svaka razjedinjenost i podjela nanosi bol ili čak kida jedno jedinstveno mistično tijelo Kristovo. Stoga je ovaj odlomak trajni poziv, opomena i zadatak.

Na naslovnoj strani: unutrašnjost katedrale-bazilike sv. Terezije Avilske u Subotici

Nacrt grba župe sv. Terezije izradila: prof. Vera Mátlari

3. 02. 2002. - 4. NEDJELJA KROZ GODINU

Sef 2,3; 3,12-13; 1 Kor 1,26-31; Mt 5,1-12a

Ljudska slabost, Božja jakost

Uranjamo s apostolom Pavlom u otajstva poruke poslanice Korinćanima. Imajmo u vidu da je Korint važan u ono vrijeme i pun raznih ljudi koji su jako držali do svog dostojanstva, znanja i moći. Uostalom, to je grad, luka gdje se čovjek "trebao dokazati". Pavao poučava kršćansku zajednicu o jednoj temeljnoj vrednoti kršćanstva: da se Kristom mogne napuniti, moramo se "isprazniti" od sebe. Stoga nam doziva u pamet činjenicu da je svaki dar od Boga i nema razloga ponositi se nečim što nije naša zasluga. Da bi lakše "ispraznili" sebe, dosta je poznavati vlastitu slabost i priznati vlastitu ograničenost i malenost. To i tako priznavanje rađa poniznošću koja je jedna od najvećih kršćanskih kreposti i daje mjesta Bogu da u nama i po nama djeluje. I stoga su kršćani ljudi koji vjeruju u velika Božja djela koja on čini po malenima - poniznima. Poniznost dakle nije isto što i ponižavanje. Poniznost je istina o vlastitoj ograničenosti i radosno predanje Bogu da on može iz te naše, na prvi pogled, slabosti učiniti velika djela čim je plodnija u nama njegova milost. Ne zaboravimo, Bog se oholima protivi.

10. 02. 2002. - 5. NEDJELJA KROZ GODINU

Iz 58,7-10; 1 Kor 2,1-5; Mt 5,13-16

Svjedočanstvo svetog Pavla

Apostol Pavao u odlomku koji nam Crkva nudi ove nedjelje za razmišljanje nastavlja misao o "malenosti" i poniznosti o kojoj je govorio u prethodnom odlomku te na svom vlastitom primjeru pokazuje kako Bog očituje svoju milost u jednostavnosti i poniznosti. Međutim, on u ovom odlomku otvara novu vrednotu kršćanske vjere - navještaj. Navještaj kao takav u kršćanstvu ne bi smio počivati na mudrom izričaju nego na svjedočanstvu Božjem o istini navjestitelja i u snazi Duha Svetoga koji se očituje u vjeri samoga navjestitelja. Nije apostol protiv razumnoga utemeljenja navjestiteljske službe, pa ni protiv mudroga izlaganja, nego ukazuje na prazninu navještaja ako je on samo mudrost a nije svjedočanstvo i ako je on samo vješt govor a ne očituje snagu i djela Božja. On je svjestan da je kao govornik čak i slab. Kao vjernik bdije nad svojom vjerom u strahu Božjem. On nije "uvjerljiv" ljudskom mudročću nego snagom onoga Duha koji izlazi od Boga. I mi kao kršćani svjesni smo svoga poslanja. Međutim, trajna je napast da ga vršimo na krivi način jer upadamo u ljudska nadmudrivanja, uvjeravanja i vršimo ga na način u kom nedostaje služenje Bogu. Kršćanstvo je dakle u svojoj Službi riječi svjedočko, duhovno i Božje.

Piše: mr. Andrija Kopilović

20. 01. 2002. - 2. NEDJELJA KROZ GODINU

Iz 49,3.5-6; 1 Kor 1,1-3; Iv 1,29-34

Svjedočiti za Isusa

Biti Kristov apostol za svetoga Pavla znači ponajprije naviještati Isusa kao Spasitelja svih ljudi. Divno je kada se na početku ove svoje značajne poslanice apostol Pavao sam tako ponizno a svečano i veličanstveno predstavlja. U najkraćim crtama rekao je najljepše što je mogao reći o sebi: da je pozvan i poslan po volji Božjoj naviještati Isusa Krista, Gospodina i Spasitelja. Pozdrav kojim završava ovaj kratki uvodni odlomak je postao omiljeni pozdrav u crkvenoj zajednici prvih stoljeća i dobro je što je ušao i u obnovljenu liturgiju II. vatikanskog sabora. Ono što je poruka nama svima jest činjenica da na narav svakog kršćanina spada upravo taj poziv i to poslanje po volji Božjoj - biti svjedok Isusa Krista. Kada se meditirajući zaustavimo nad imenom kršćanin, pokušajmo dovesti u pamet ovaj Pavlov tekst i postaviti si pitanje što on za mene znači? Milost i mir koji oko sebe širimo dar je Boga, Oca našega i Gospodina Isusa Krista. Budimo svjesni da taj dar nosimo u krhkim posudama i stoga je svaka obnova dobrodošla. Obnova je upravo u svijesti da možemo i trebamo biti kršćani - svjedoci. Svatko je od nas posvećen u Kristu Isusu i poslan u konkretnu zajednicu biti vjernik - djelatnik. Kršćanstvo ne poznaje vjernike "statiste" nego poznaje vjernike aktiviste, jer vjera nije samo prihvaćanje nego i djelovanje. Na drugom mjestu isti apostol Pavao tumačit će ta djela vjere kao opravdanje vjerom i djelom, a to je zapravo poslanje. Neka Bog i Otac naš udijeli to poslanje svima.

3. 02. 2002. - 4. NEDJELJA KROZ GODINU

Sef 2,3; 3,12-13; 1 Kor 1,26-31; Mt 5,1-12a

Ljudska slabost, Božja jakost

Uranjamo s apostolom Pavlom u otajstva poruke poslanice Korinćanima. Imajmo u vidu da je Korint važan u ono vrijeme i pun raznih ljudi koji su jako držali do svog dostojanstva, znanja i moći. Uostalom, to je grad, luka gdje se čovjek "trebao dokazati". Pavao poučava kršćansku zajednicu o jednoj temeljnoj vrednoti kršćanstva: da se Kristom mogne napuniti, moramo se "isprazniti" od sebe. Stoga nam doziva u pamet činjenicu da je svaki dar od Boga i nema razloga ponositi se nečim što nije naša zasluga. Da bi lakše "ispraznili" sebe, dosta je poznavati vlastitu slabost i priznati vlastitu ograničenost i malenost. To i tako priznavanje rađa poniznošću koja je jedna od najvećih kršćanskih kreposti i daje mjesta Bogu da u nama i po nama djeluje. I stoga su kršćani ljudi koji vjeruju u velika Božja djela koja on čini po malenima - poniznima. Poniznost dakle nije isto što i ponižavanje. Poniznost je istina o vlastitoj ograničenosti i radosno predanje Bogu da on može iz te naše, na prvi pogled, slabosti učiniti velika djela čim je plodnija u nama njegova milost. Ne zaboravimo, Bog se oholima protivi.

10. 02. 2002. - 5. NEDJELJA KROZ GODINU

Iz 58,7-10; 1 Kor 2,1-5; Mt 5,13-16

Svjedočanstvo svetog Pavla

Apostol Pavao u odlomku koji nam Crkva nudi ove nedjelje za razmišljanje nastavlja misao o "malenosti" i poniznosti o kojoj je govorio u prethodnom odlomku te na svom vlastitom primjeru pokazuje kako Bog očituje svoju milost u jednostavnosti i poniznosti. Međutim, on u ovom odlomku otvara novu vrednotu kršćanske vjere - navještaj. Navještaj kao takav u kršćanstvu ne bi smio počivati na mudrom izričaju nego na svjedočanstvu Božjem o istini navjestitelja i u snazi Duha Svetoga koji se očituje u vjeri samoga navjestitelja. Nije apostol protiv razumnoga utemeljenja navjestiteljske službe, pa ni protiv mudroga izlaganja, nego ukazuje na prazninu navještaja ako je on samo mudrost a nije svjedočanstvo i ako je on samo vješt govor a ne očituje snagu i djela Božja. On je svjestan da je kao govornik čak i slab. Kao vjernik bdije nad svojom vjerom u strahu Božjem. On nije "uvjerljiv" ljudskom mudročću nego snagom onoga Duha koji izlazi od Boga. I mi kao kršćani svjesni smo svoga poslanja. Međutim, trajna je napast da ga vršimo na krivi način jer upadamo u ljudska nadmudrivanja, uvjeravanja i vršimo ga na način u kom nedostaje služenje Bogu. Kršćanstvo je dakle u svojoj Službi riječi svjedočko, duhovno i Božje.

27. 01. 2002. - 3. NEDJELJA KROZ GODINU

Iz 8,23b - 9,3; 1 Kor 1,10-13.17; Mt 4,12-25

Jedinstvo kršćana

Ovaj odlomak svetoga Pavla je trajno suvremen. Nažalost, u Crkvi vlada razdijeljenost i strančarenje a jedan nam je učitelj - Krist Gospodin. Najgore je, stoga, što se može dogoditi crkvenoj zajednici, upravo njezina razdijeljenost, svađa i netrpeljivost, jer je Isusova testamentalna poruka sasvim drugačija: "Po ovome će svi znati da ste moji učenici, ako budete imali ljubavi jedni za druge." Drugog znaka prepoznavanja nema, jer je kršćanstvo vjera koja je utemeljena na vjeri i milosti trojedinoga Boga i mora odražavati tu dimenziju troosobnoga jedinoga Boga. To znači da jedinstvo mora pod svaku cijenu biti vrhovna norma kršćanskog življenja i svjedočenja. U Korintu su se braća podijelila po pripadnosti osobama i nadmetali su se u tome tko je čiji učenik, zaboravivši da je svaki učenik bilo kojeg imena samo službenik Isusa Krista. Zaboravili su da nije bitno čija ih je ruka krstila nego je bitno da su kršteni u Krista, a biti kršten u Krista znači biti ucijepljen u tijelo Kristovo. Svaka razjedinjenost i podjela nanosi bol ili čak kida jedno jedinstveno mistično tijelo Kristovo. Stoga je ovaj odlomak trajni poziv, opomena i zadatak.

Na naslovnoj strani: unutrašnjost katedrale-bazilike sv. Terezije Avilske u Subotici

Nacrt grba župe sv. Terezije izradila: prof. Vera Mátlari

IZAZOV I ODGOVORNOST

I ove godine u organizaciji Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" u Subotici održani su Dani biskupa Ivana Antunovića, velikog narodnog preporoditelja bačkih Hrvata.

Svečanu sv. misu za + biskupa Antunovića u subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije u Subotici služio je predsjedavajući Instituta "Ivan Antunović" **mr. Andrija Kopilović** u zajedništvu sa subotičkim gvardijanom **o. Andrijom Matićem** i u nazočnosti drugih svećenika grada. U prigodnoj propovijedi mr. Kopilović je naglasio da bački Hrvati i sada grade "zgradu" svoje vjere i svoje narodne svijesti na temeljima preporoditeljskog djelovanja biskupa Ivana Antunovića te je stoga pozvao prisutne vjernike da zahvale Bogu što ga je podario bačkim Hrvatima, ali i da mole Boga da primjer biskupa Antunovića bude poticaj za ustrajnost u vjeri i da bački Bunjevci i Šokci ostanu uvijek ono što su bili - jedna plodna grana stablu hrvatskog naroda.

XI. "RAZGOVOR"

U okviru Dana biskupa Ivana Antunovića, Institut koji nosi njegovo ime priređuje tzv. "Razgovor". Nastavak je to "Razgovora" koji je od 1934. do 1941. godine priređivala "Matica subotička" o obljetnici smrti biskupa Antunovića. Ove godine Institut "Ivan Antunović" priredio je "Razgovor" jedanaesti put.

Teme "Razgovora" su uvijek bile suvremene, posvećene pojedinim problemima ili značajnim događajima vezanim za bačke Hrvate. Budući da se u ovoj godini planira popis pučanstva u SRJ, Vijeće Instituta je smatralo da će za hrvatsku zajednicu u SRJ u ovoj godini taj događaj biti najznačajniji; da će biti događaj od kojeg će ovisiti u mnogome budućnost bačkih Hrvata i Hrvata uopće u SRJ. Odlučeno je to tim više što se priča kako se vjeri i naciji neće posvetiti posebna pozornost kod popisa, što bi za ovdašnje Hrvate moglo biti kobno. Osobito stoga što su Hrvati u Bačkoj smišljeno cijelo jedno desetljeće, pa i više, dijeljeni na Bunjevce i Šokce. Isto tako je desetljećima naglašavano kako je vjera privatna stvar svakog pojedinca i nema veze s javnim životom. Zato su za ovaj, XI. "Razgovor" pozvani predavači koji o navedenoj problematici mogu reći svoje stručno mišljenje.

Nikad kao dosad

Velika dvorana HKC "Bunjevačko kolo" nikada prije na "Razgovoru" nije bila tako popunjena. Doista se tražilo mjesto više. I nikada do sada na "Razgovoru" nije bilo više mladih nego ove godine. I nikada na "Razgovoru" nisu bila još i dva katolička biskupa a uz to i pravoslavni episkop. Doista, svojom nazočnošću dali su podršku ovom skupu **dr. Ivan Péntzes**, subotički biskup - suutemeljitelj i pokrovitelj Instituta "Ivan Antunović", **dr. Stanislav Hočevar**, beogradski nadbiskup i metropolita te episkop bački **Irínej Bulović**, čija je nazočnost bila osobito radosno pozdravljena iako nije izravno došao u Suboticu zbog "Razgovora", ali kad je čuo kakva će tema biti, izrazio je želju da bude prisutan i sam uputi koju riječ.

Na ovom skupu sudjelovali su i predstavnici Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici na čelu s **dr. Jasminom Kovačević**, generalnom konzulicom, kao i predstavnici Veleposlanstva RH iz Beograda na čelu s **Ivanom Bandićem**, savjetnikom za manjine ovog Veleposlanstva.

Predavanja

Na početku ovog skupa sve je pozdravio **mr. Andrija**

Kopilović. On je među ostalim rekao: "Budući da je popis pučanstva za povijest izuzetno značajan a ne samo administrativan čin, svaka institucija ima pravo i dužnost dati svoj doprinos za što stvarnije utvrđivanje svojih članova koji s ostalima čine onu društvenu ili političku zajednicu u kojoj žive. Mi, kao ljudi kršćani i Crkva, želimo ovim "Razgovorom" doprinijeti upravo onome što je naš veliki naslovnik Ivan Antunović smatrao svojom životnom zadaćom: prosvjetiteljski pomoći svom narodu da on ostane ono što jest - pripadnik naroda koji ima svoje korijene, svoju kulturu i nije neka nedefinirana skupina, nego je određen svojom poviješću, svojom kulturom, ali i svojom vjerom i pripadnošću Katoličkoj crkvi..." On je na kraju podsjetio i na riječi II. vatikanskog sabora koji poučava: "Stoga treba poticati kod svih volju da preuzmu svoj dio odgovornosti u zajedničkim pothvatima... Treba voditi računa o stvarnim prilikama svakog pojedinog naroda da bi svi građani bili spremni sudjelovati u životu raznih skupina koje čine društveno tijelo, potrebno je da u njima nađu vrednote koje će ih privući i raspoložiti ih da služe drugima. S pravom možemo smatrati da je budućnost čovječanstva u rukama onih koji budu znali budućim pokoljenjima pružiti razloge života i nade" (GS, 31). Ovim skupom mi upravo želimo dati svoj doprinos i obogaćenje općoj stvari popisa pučanstva i tako "dostojni svojih predaka opravdati svoju sadašnjost i budućnost", istaknuo je mr. Kopilović.

Slijedila su predavanja.

Sve manje i manje šanse i snage za stvaranje bunjevačke nacije

Predavanje na temu "Izazovi: Hrvat - Bunjevac nacija, narodnost ili etnička skupina?!" održao je **dr. Tomás Korhecz**, pokrajinski sekretar za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, upravu i propise. Iako ga se tema stručno izravno ne dotiče (on je pravnik a ne sociolog), kako je naglasio, on je stručno obradio postavljenu tematiku istakavši da je do ovih napetosti došlo što su ovdašnji Bunjevci u vrijeme stvaranja moderne hrvatske nacije bili geografski relativno daleko od svoje matice, ali i stoga što su bili pod izravnom upravom najprije Mađara, a potom Srba. "Jedna i druga vlast, dakle, i mađarska vlast a kasnije i jugoslavenska aktivno ili pasivno se ipak protivila integraciji bačkih Bunjevaca u hrvatsku naciju." U povijesti se očituju dva nastojanja. Jedno nastoji Bunjevce integrirati u hrvatsku naciju i drugo koje želi stvoriti bunjevačku naciju. "Svi smo mi svesni toga kako se prethodna vlast ponašala po ovom pitanju i kako je na različite načine i to naročito financijski pomagala opciju koja je pokušala da stvori bunjevačku naciju koja je različita i koja se razlikuje od hrvatske nacije i srpske nacije... Bunjevačka nacija, međutim, nije stvorena i sve manje ima šansi za to, naročito nakon promena političkih okolnosti", istakao je predavač. No, ni ona skupina Bunjevaca koja se izjašava Hrvatima nije u potpunosti uspjela integrirati se u modernu hrvatsku naciju. Da bi to postigla potrebno je da "u svim oblastima postane deo hrvatske nacije: da se razvija hrvatska književnost među bačkim Bunjevcima, da postoji obrazovanje i informiranje na hrvatskom jeziku i to na zahtev i po potrebi ovdašnjeg pučanstva, odnosno naroda. Bez toga ne možemo reći da su u pravom smislu i u celosti bački Bunjevci deo modernog hrvatskog naroda" rekao je dr. Korhecz.

Poslije njega koreferat je održao **mr. Slaven Bačić**, odvjetnik. On je govorio o osobitosti formiranja nacionalne svijesti kod Bunjevaca i Šokaca u Bačkoj. On je naglasio da se hrvatstvo Bunjevaca i Šokaca osporava samo u vojvođanskom dijelu Bačke,

PRED POPIŠ PUČANSTVA

premda su mnogi Bunjevci i Šokci iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine ili Mađarske zapravo visoki uglednici u društvu, odnosno hrvatskim udrugama. On je naveo nekoliko činilaca koji su utjecali na takav stav. Među ostalim je naveo standardiziranje hrvatskog književnog jezika polovicom XIX. stoljeća i napuštanje najrasprostranjenijeg hrvatskog dijalekta ikavice u korist ijekavice, jer je ikavica isključivo hrvatski jezik odnosno dijalekt. Zatim prirodno asimiliranje uslijed urbanizacije, školskog sustava, informacijskog sustava pojačano sličnošću hrvatskog i srpskog jezika te aktivne mjere države koje su poticale nacionalno raslojavanje Hrvata i forsirale lokalno ime "Bunjevaca" kroz osnivanje i financiranje takvih društava, kroz tisak, a osobito prigodom popisa pučanstva.

Vjera nije privatna stvar pojedinca

"Vjera: privatnost (anonimnost) ili javno ispovijedanje?" bila je tema koju je izložio nadbiskup **Hočevar**. On je pozdravljajući skup rekao: "Prije svega čestitam za veliki smisao za odgovornost koji ste pokazali organiziranjem ovog "Razgovora". Želim svima da i ove godine možete pridonijeti razvijanju svega pozitivnoga u osobnom i zajedničkom životu na razini društva i Crkve". On je nadalje, polazeći od riječi Ivana evanđeliste (usp. 1 Iv 1 sl.) ukazao na to da vjera ne može biti nešto anonimno, privatno jer "ono što smo vidjeli i čuli to navješćujemo vama", govorio je Ivan. Samo oni kojima je javnost vjere i javno svjedočenje i ispovijedanje vjere smetalo mogli su tvrditi da je vjera privatna stvar svakog pojedinca, naglasio je nadbiskup.

U prvom dijelu svog predavanja nadbiskup je objasnio zašto je vjera u Boga sastavni dio čovjekove osobe. On je kao vjernik prisutan svugdje u društvu.

U drugom dijelu protumačio je kako u jednom pluralnom društvu mogu Crkva i država tvoriti jedno funkcionalno jedinstvo.

Temeljne postavke za takvo jedinstvo nadbiskup je sažeo u osam točaka:

1. Samo je onda društvo demokratsko ukoliko su i pojedinci i zajednice zreli, tj. odgovorni, spremni na suradnju, sposobni za zajedništvo i puni pozitivnih inicijativa.

2. Povijesno je potvrđeno da vjera od svih drugih ideja i djelatnosti najviše povezuje ljude.

3. Vjera unosi u društvo najveće i najvažnije vrednote: traženje istine, traženje i unapređivanje pravde, slobode, odgovornosti, poštenja, ljubavi, praštanja i povjerenja.

4. Vjera daleko više nadahnjuje čitavo područje ljudskog stvaralaštva nego bilo koji hobi. Sva društva koja okuplja neki hobi država je registrirala, zašto ne bi i različite djelatnosti Crkve (kao što je Caritas) koje žele pridonijeti boljitku društva i pojedinaca.

5. Činjenica je da je židovsko-kršćanska tradicija u spoju s grčko-rimskom kulturom stvorila europsku civilizaciju i time Europi dala veliku civilizacijsku snagu.

6. Država ima supsidijarnu ulogu u društvu. Ona mora biti u službi pojedinaca i obitelji, kako bi oni mogli napredovati i imati pozitivne uvjete za život. Nije država nad ljudima nego u funkciji razvoja ljudi. To znači da mora podupirati sve ono što ljudi grade, što ljudi izgrađuju, što ih usmjerava na dobro i što ih povezuje.

7. Država mora stvarati pozitivne uvjete za sve ono što održava i promiče rad pojedinaca, obitelji i društva. Zato je normalno da, ako država ili neko društvo poštuje vjeru i Crkvu, mora stvoriti takve uvjete da Crkva može obavljati svoj posao.

8. Vjera je dakle ne samo individualnog nego kolektivnog karaktera. Bolje rečeno komunalnog, te daje identitet i pojedincu i narodu i društvu i državi. U vrijeme globalizacije ima ova činjenica posebno veliko značenje.

Suradnja hrvatskih institucija

Govoreći o "Sinkroniziranoj suradnji svih hrvatskih institucija i organizacija" **mr. Josip Ivanović**, predsjednik Hrvatskog akademskog društva, najprije je podsjetio da Hrvati u SRJ još nisu priznati kao nacionalna manjina te opisao kako to funkcionira hrvatska nacionalna zajednica a zatim naglasio:

"I pored stvaranja minimalnih pretpostavki funkcioniranja hrvatske zajednice kao zajednice kroz djelatnost različitih organizacija i institucija, mora se reći da nijedna od njih sama za sebe nije i ne može biti dostatna za stvaranje jedne strukturalno-organizacijske forme, unutar hrvatske zajednice, koja bi bila zamjena za nedostajeće elemente globalne društvene strukture." Vezano za temu "Razgovora" on je rekao: "Ove se godine problem popisa stanovništva ponovno nameće u sam centar pažnje, jer će rezultati popisa bitno utjecati na mogućnosti pozicioniranja hrvatske zajednice u globalnoj društvenoj strukturi u kojoj živimo."

Mr. Ivanović je također istaknuo da je Katolička crkva u SRJ u prošlosti imala mnogobrojna udruženja od kojih bi neka trebalo i oživjeti. Iako je Katolička crkva nadnacionalna, ona je ipak čuvar nacionalnog identiteta tim jače što je taj identitet ugroženiji.

Skupu se na kraju obratio i episkop bački, g. Irinej:

"Raznovrsna tematika vašeg večerašnjeg razgovora u kojem sam se evo i ja našao jer sam želeo jednim drugim povodom da iskoristim ovu dobru priliku o jednoj važnoj međucrkvenoj temi, međucrkvene saradnje, da razgovaram ovde sa drugim katoličkim biskupima i njihovim saradnicima, svojom braćom i prijateljima. /.../ Hteo bih da izrazim svoje zadovoljstvo i blagonaklonost preuzvišenom mons. Hočevaru na ovako dobrom i bogatom izražaju i artikulisanju katoličkog, sveobuhvatnog i univerzalnog karaktera vere, naše hrišćanske vere konkretno; i naravno ocu Andriji na divnom uvodu, uvodnoj besedi u kojoj je anticipirao nešto.

Ja u suštini ne bih imao šta da dodam niti oduzmem rečenome, u svemu sam zadovoljan rečenim i mislim da po ovom pitanju ne postoji nikakva razlika ni u učenju ni u praksi Crkve pravoslavne i rimokatoličke ili istočne i zapadne, ako više volite taj naziv."

On je zaključio da vjera nikada ne može biti samo privatna stvar jer je "vera uvek bila saborni (sveobuhvatni), crkveni doživljaj".

Malo vremena za razgovor

U diskusiji su se za riječ javili **Martin Bačić**, **Antun Skenderović**, **Andrija Anišić**, **Kalman Kuntić**, **Milovan Miković** i **dr. Korhecz**. Na pitanja o formularima za popis pučanstva i pitanju statusa Hrvata dr. Korhecz je rekao da formulari još nisu svi odštampani te dodao: "Više puta sam javno izjavio da za mene nije sporno da Hrvati predstavljaju nacionalnu manjinu. Priprema se sklapanje međudržavnog sporazuma o uzajamnoj zaštiti nacionalnih manjina u Hrvatskoj i SR Jugoslaviji."

Na žalost, i ove se godine pokazalo da je premalo vremena za razgovor jer su sama predavanja trajala skoro puna dva sata, a mnogi koji su željeli javno izreći svoje stavove nisu to mogli zbog vremena.

Andrija Anišić

BOŽIĆ 2001.

Božić u prvoj godini novog milenija proslavljen je svečano, uz sudjelovanje velikog broja vjernika usprkos nezapamćenoj hladnoći. Osim u crkvama, Božić je kao i ranijih godina, obilježen i raznim kulturnim događanjima i koncertima. Svakako je najveća novina da je Božić dospio ponovno i u škole. U ovom izvješću prenosimo vam u kratkim crtama ono najznačajnije, odnosno ono što je do nas stiglo.

BOŽIĆ U SUBOTIČKIM ŠKOLAMA

Ove godine u nekim subotičkim školama nakon puno godina ponovno su priređeni božićni programi. Nažalost, dobili smo samo jedan izvještaj i to iz Osnovne škole "Matko Vuković". (Saznajemo da su slične priredbe bile i u osnovnim školama "Sveti Sava" i "Szecsenji István"). U filijali ove škole u "Malom Bajmoku" program je priređen na hrvatskom i mađarskom jeziku a u samoj školi na hrvatskom jeziku.

Program je započeo pjevanjem božićne pjesme "Radujte se narodi" uz tamburice koje su svirali đaci ove škole pod ravnanjem učiteljice **Ane Čavrgov**. Zatim je okupljene nastavnike, đake i njihove roditelje pozdravio vjeroučitelj **mons. Bela Stantić**. On je naglasio da je Božić dan radosti i mira, dan koji potiče na slogu, razumijevanje i ljubav. Slijedio je središnji dio programa - božićni igrokaz. Djeca su na vrlo simpatičan način dočarala što se to zbilo u Betlehemu prije 2001. godinu, u noći kada se Isus rodio.

Program je završio pjevanjem božićnih pjesama koje su pjevali svi nazočni, a poslije toga bilo je druženje uz kolače i sokove. /Zv/

Božić u tavankutskim školama

U petak 21. prosinca prošle godine ovogodišnji prvopričesnici iz D. Tavankuta priredili su djeci nižih razreda igrokaz "Ante se vratio". U programu su sudjelovala sva djeca prvopričesnici, a program je osmislila i sa djecom uvježbala katehistica **Marija Matković**. Isti program izveden je u školama u Ljutovu, Gornjem Tavankutu i D. Tavankutu. Pored igrokaza djeca su recitirala prigodne pjesme i pjevala nekoliko božićnih pjesama. Na završnoj predstavi u D. Tavankutu u fiskulturnoj sali svoj djeci sretan Božić i Novu godinu poželjeli su župnik **Franjo Ivanković** i direktor škole **Antun Lučić**.

MLADI TAVANKUČANI ČESTITALI BOŽIĆ

U božićnom vremenu u našoj župi postala je već tradicija da mladi zajedno sa župnikom obilaze stare te ih razveseljavaju pjevanjem božićnih pjesama. Tako je i ove godine skupina mladih

Mlade tamburaše uvježbavao je Stipan Jaramazović

tamburaša i pjevača obišla jedan broj starih i nemoćnih te im uljepšala Božić.

Mladi tamburaši i oni koji su pomagali oko kićenja crkve za Božić okupili su se u subotu uoči Bogojavljenja na zajedničko druženje u župi. U prvom dijelu programa bilo je sviranje i pjevanje božićnih pjesama, a poslije večere čiji je sponzor bila **Marija Turkalj** iz Bačkog Monoštora bio je zabavni program u sklopu kojeg je župnik objavio imena ovogodišnjeg bandaša i bandašice.

U petak poslije Bogojavljenja desetak mladih tamburaša i pjevača pohodilo je Bački Monoštor i Bački Breg gdje su pjevali božićne i druge pjesme.

BOŽIĆNJACI U SOMBORU

Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo "Vladimir Nazor" u Somboru priredilo je 15. prosinca promociju knjige Subotičanina **Alojzija Stantića** "Kruv naš svagdanji" i izložbu božićnjaka. Bila su to divna dva kulturna događaja koji su okupili manje publike nego inače zbog snježne mećave i velike hladnoće.

Knjigu "Kruv naš svagdanji" predstavili su **Lazo Vojnić Hajduk**, **Katarina Čeliković** i **mr. Andrija Kopilović** a na kraju je nadahnuto govorio i sam autor **Alojzije Stantić**. Goste je publici predstavio predsjednik Društva **Alojzije Firanj**.

Nakon promocije knjige svečano je otvorena izložba božićnjaka na kojoj su se našli božićnjaci koje su ispekli vrijedne "reduše" iz Sombora ali i nekoliko iz Subotice. Stručna komisija je ocijenila izložene radove i proglasila tri najljepša. Prvu nagradu je dobila **Terezija Žuljević** iz Sombora, drugu **Marija Vukov** iz Subotice i treću **Lidija Džinić** iz Sombora. U ime HKUD-a "Vladimir Nazor" **Cecilija Miler** je zahvalila Hrvatskom kulturnom centru "Bunjevačko kolo" iz Subotice na suradnji koja je i ovom prigodom bila vrlo plodna. Prigodni dar primio je Grgo Kujundžić.

Svoje božićnjake na izložbu u Subotici poslale su **Terezija Žuljević**, **Lidija Džinić**, **Kata Rajić** i **Irena Mijić**. /K. Č./

IZLOŽBA BOŽIČNJAKA U SUBOTICI

Etnografski odjel "Blaško Rajić" Instituta "Ivan Antunović" priredio je petu po redu izložbu božićnjaka koja je otvorena 18. prosinca 2001. godine u izložbenom prostoru Gradske kuće. Na otvaranju izložbe o božićnjacima su govorili **mr. Andrija Kopljović**, predsjedavajući Instituta "Ivan Antunović", **Boroš Đerđ**, predstavnik SO Subotica i **Josip Pekanović**, urednik "Miroljuba" u HKUD "Vladimir Nazor" iz Sombora.

Pokazalo se da je ovaj veliki prostor podesan za ovakvu izložbu, positali su je još i mađarski i srpski gledači što se vidi iz pofala u knjigi gledača.

S božićnjacima su se pridstavile 24 subotičke reduše s 30 božićnjaka, uz sudilovanje somborski reduša. Med tolikim božićnjacima komisija je za najlipčeg izabrala onog kojeg je ispekla reduša **Marija Matković** iz Male Bosne. Kako i priliči, ovaj je božićnjak ko prikazni dar uručen biskupu **dr. Ivanu Pénzešu** i izložen je u katedralnom "Betlehemu".

Svim crkvama Subotice za Božić je darivan po jedan božićnjak da s njim bude okičen oltar za taj radosni blagdan.

Ovu nesvakidašnju izložbu, diku bunjevački reduša, spomenile su lokalne novine, spomenuta je i na radiju, a i Subotička televizija je dala prikaz o njoj.

Kako su upućeni ocinili, ove godine izloženi božićnjaci bili su do sad najbolji po svom izgledu i po vridnosti narodne ruko-tvorine.

Alozije Stantić

BOŽIĆ U ŽEDNIKU

Žednička je župa i nakon započelih aktivnosti za sv. Nikolu bila vrlo aktivna jer je mjesec prosinac pun divnih blagdana. Pred nama su bile Materice, koje mi Hrvati Bunjevci tradicionalno obilježavamo i čuvamo. Mala djeca najlipše znaju čestitati, pa su radi toga bila angažirana u recitalu koji je bio prigodan, s posebnim osvrtom na Blaženu Djevicu Mariju kao majku svih majki, sa željom da čuva sve naše mame kada su tužne i kada su same. Kako se Materice ne mogu zamisliti bez jabuka, tu je **župnik Željko** opet priskočio u pomoć pa su sva prisutna djeca toga dana na sv. misi dobila paketić s obaveznom jabukom.

Poslije Materica nastavilo se s pripremom programa za Božić. Na župi je svaki dan boravio veliki broj djece tokom cijelog dana, a kada bi djeca otišla svojim kućama, dolazili bi mladi koji su sa župnikom uređivali Internet stranicu naše župe. U nekom drugom kutku dvije **Ljubice** i jedan **Dragan**, strpljivo i marljivo su restaurirali figure za Betlehem. Ofarban je i sam Betlehem, kojeg je izradio sada već pokojni bać **Andrija** davne 1934. godine. Vještīm rukama dobro je obnovljen, a slijedeći župnikovu ideju, lijepo postavljen, tako da nam je Isus bio na oltaru prisutan, od malog betlehenskog djeteta u štalici, do tabernakula s Presvetom hostijom.

Posebnu draž svakako uvijek daje unošenje i postavljanje borova. Naš župnik je vodio računa da borovi budu dekoracija a ne suština, tako se u blagom dodiru grana dva bora jasno vidjelo vječno svjetlo i tabernakul, kao i snježno bijela kao pjena laka zavjesica koju je Isusu podarila **baka Marija**. Borove su darivale obitelji **Januško, Dulić i Vujović**.

Na "Oce", koje smo obilježili skromno, uz pjesmu A. Kokića "Ljudi Nizine" koju je pročitao naš sjemeništarac **Marjan**, snježna vijavica toga dana unijela je dodatno raspoloženje ugođaju blizine Badnje večeri. To poslijepodne svi, baš svi, od male **Tamare** koja tek hoda pa do spretnih ruku vjernika **Šime**, bili su aranžeri. Taj raspon popunilo je 50-tak ljudi, žena, mladih i djece, koji su poželjeli da baš svojom rukom stave ukras na bor i tako doprinesu ljepoti božićnog ugođaja u crkvi. Župnik **Željko** nam je to omogućio prihvaćajući svaku ideju sa strpljenjem i osmijehom.

Sve je bilo spremno za najposjećeniju misu u godini. U stakleno bijeloj i hladnoj, ali najradosnijoj noći, već u 23 sata počeli

su pristizati ljudi u Crkvu. Najživahnije je bilo u sakristiji gdje se užurbano radilo na kostimiranju 40 djece za igrokaz. Pola pastiri, pola anđeli. Strpljiva **Ljubica** koja pomaže ministrantima pri oblačenju pomogla je da svaki anđeo dobije baš ona krila koja želi. Te noći djeca su zaista bila ukras naše Crkve ali i ponos svojim roditeljima, jer su divno sve odglumili. Da bi nagradila njihov trud, župa je uz pomoć Pastoralnog odbora kao i mnogobrojnih sponzora priredila 250 paketića koji su nakon ponoćke bili podijeljeni svoj prisutnoj djeci.

Sve dane od Božića do Nove godine kantor **Nikola** lijepo je svirao mise uz pomoć pjevača koji su i po najvećoj hladnoći dolazili da nam pjevanjem i sviranjem ugriju srca. I sada nam odzvanjaju zvuci "Tihe noći" i ostalih pjesama, koje su pjevači izveli uz pratnju **Anice, Nikole, Igora i Dražena** na instrumentima.

I kako to već priliči pravom domaćinu koji uvažava svaku aktivnost u Crkvi, a koju ljudi vrše iz ljubavi prema dragom Bogu, župnik je na sam Božić priredio vrlo lijep koktel za one koji su mu najviše pomogli a to su svakako članovi Pastoralnog vijeća i pjevači.

Kata O.

BOŽIĆNI KONCERT U SUBOTIČKOJ KATEDRALI

U subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije u četvrtak 20. prosinca 2001. godine održan je tradicionalni božićni koncert katedralnog zbora "Albe Vidaković" i Subotičkog tamburaškog orkestra. Dosadašnji božićni koncerti ovog zbora priređivani su u Velikoj vijećnici Gradske kuće a ovaj, dvanaesti po redu, u katedrali. Naime, željeli smo Bogu zahvaliti za 25 godina rada Subotičkog tamburaškog orkestra te za 15 godina plodne suradnje tog orkestra s katedralnim zborom i za 35 godina orguljaške službe **s. Mirjam Pandžić**.

Koncert je imao tri dijela. Prvi dio bio je uvod u božićno slavlje, a odvijao se na koru uz orgulje i pratnju instrumenata (violine, viole i flaute). U drugom dijelu koncerta čuli smo poznatije božićne pjesme u Europi kao što su "O Tannenbaum", "Adeste fideles" i naravno "Tihu noć" a u trećem dijelu podsjetili smo se na nama drage pjesme iz Hrvatske i ravne nam Bačke koje odišu starinom, stoljetnom dušom kršćanskom.

Pjesmom "Tebe Boga hvalimo" na kraju koncerta katedralni zbor "Albe Vidaković", Subotički tamburaški orkestar i svi prisutni zahvalili su za spomenute značajne obljetnice.

Pjevač, **Ivica Krečak**, koji je bio voditelj programa zahvalio je vjernoj publici i izvođačima jer su svi izdržali hladnoću u katedrali i tako barem malo doživjeli ambijent betlehemske štalice u kojoj se Isus - Mesija rodio.

Božićnom pjesmom "Svim na zemlji mir, veselje..." poželjeli smo jedni drugima radost i mir Božića i sretnu novu godinu.

Publika je izrazila svoje zadovoljstvo burnim pljeskom što je doživjela još jedan lijepi koncert i na kraju prilazila ravnateljici zbora **s. Mirjam** i čestitala joj i zahvalila za 35 godina orguljaške službe u katedrali.

Marga Buljovčić

BOŽIĆNI KONCERT U FRANJEVAČKOJ CRKVI

U subotu, 22. prosinca 2001. godine u subotičkoj franjevačkoj crkvi sv. Mihovila Mješoviti zbor župe Isusova Uskrsnuća, komorni ansambl i solisti održali su božićni koncert. Kao gost na ovom koncertu nastupio je i Mješoviti zbor župe sv. Jurja.

Na programu ovog koncerta bili su Gregorijanski koral, djela J.S. Bacha, djela iz Cithare octochorde, zatim Britten i tradicionalne božićne popijevke iz cijeloga svijeta.

Zborom je ravnao **Miroslav Stantić**.

/Zv/

TRADICIONALNI BOŽIĆNI KONCERT

U Velikoj vijećnici Gradske kuće 21. i 23. prosinca održan je tradicionalni svečani božićni koncert koji su priredili Subotički komorni orkestar i Ženski omladinski zbor pod dirigentskom palicom **Maćaša Murenjija**. Snažan dojam na publiku su ostavili i solisti **Saša Štulić** (tenor), **Ružica Inić** (sopran) i **Helga Nanaši** (sopran).

Prekrasan glazbeni ugođaj dočarale su kompozicije Verdija, Pučinja, Štrausa, te nezaobilazne melodije "Ave Maria", "Tiha noć", "Larina pjesma" iz filma "Doktor Živago" i prazvedba melodija A. Gabrića. /Zv/

Ekumenski božićni program "NOVI SAD ISUSU"

U nedjelju, 30. prosinca u novosadskom kazalištu "Ben Akiba" održan je ekumenski božićni koncert pod nazivom "Novi Sad pjeva Isusu". Organizatori ovog programa bili su članovi franjevačke zajednice u Novom Sadu **Nevena Radić** i **Igor Erdei**.

U 25 točaka programa nastupili su: Zbor KUD-a "Petőfi Sándor", Zbor Evangeličke slovačke crkve, zbor Baptističke crkve, Zbor časnih sestara Službenica BDM iz Vrbasa, Zbor "Gloria", Zbor "Gúzsálos", Dječji zbor franjevačke crkve "Kapisztrán gyermekkórus", Ichtus Gospel Band, Kvintet Katoličke crkve iz Rume, te tenori **Žarko Đorđević** i **Zoltán Gál**, sopran **Etel Kocsi**, a svirali su Isusu i nama **Margit Beszédes**, **Vera** i **Aleksandra Vojnak** na klaviru, **Zlata Kulešević** i **Elvira Vučurević** na violini, **Miloš Moravek** na tamburici, **Dejan Orčić** na gitari, **Ádám Szög** na trubi, **Tomislav Vojnak** na klarinetu a nastupili su i **Jelena Pinter**, **Branka Klacik**, **Marija Vojvodić** te Plesna grupa koja je Isusu u čast plesala dvije božićne pjesme.

Voditelji programa bili su **Nevena Radić** i **Miloš Šegrt**.

Valja reći da je za svaku pohvalu što su predstavnici male katoličke zajednice u Novom Sadu uspjeli okupiti ovoliki broj sudionika koji su htjeli pjevati Isusu i častiti ga svojim nastupom. Neka im on uzvratu svojim milostima. /A. A./

SOMBORSKI ZBOROVI BOŽIĆU U ČAST

U velikoj dvorani Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva "Vladimir Nazor" u Somboru 27. prosinca somborski zborovi priredili su božićni koncert.

Prije samog koncerta Dramska sekcija HKUD-a izvela je prigodni igrokaz a glumce je pripremila **Marija Šeremešić**.

Na božićnom koncertu nastupili su: zbor osnovne škole "Bratstvo-Jedinstvo", gradski zbor "Cantat luventus" te zborovi župa Sv. Križa i Presvetog Trojstva. /K. Č./

TRIO "EDELWEIS" SNIMIO

BOŽIĆNE PJESME NA NJEMAČKOM JEZIKU

Trio "Edelweiss" ("Runolist") nastao je u travnju 2001. godine pri udruženju Njemačkog narodnog saveza (Deutscher Weolkcwerband) u Subotici s namjerom da njeguje stare njemačke pjesme na ovim prostorima.

Trio sačinjavaju: **Ernestina Vizin Offenbecher** (sopran), **Valerija Weigner** (alt) i **Laslo Hever** (pratnja).

U kolovozu prošle godine izašao je prvi nosač zvuka (CD) pod nazivom "Schatten der Werkankenheit" ("Sjenke prošlosti") na kojem su 23 pjesme iz 15-18. stoljeća iz raznih krajeva Njemačke u obradi kompozitora **Alberta Bohneta**.

U studenom se trio "Edelweis" predstavio u Dombovaru

(Mađarska) na festivalu "Njemački dani" što je bilo prvo gostovanje u inozemstvu.

U prosincu je snimljen i drugi CD s 23 božićne pjesme na njemačkom jeziku iz zbirke "Jasle" Georga Blumenzaata. /K. Č./

NOVOGODIŠNJI KONCERT SUBOTIČKE FILHARMONIJE

Subotička filharmonija je petu godinu za redom priredila pravi glazbeni blagdan svojim novogodišnjim koncertom 28. prosinca u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Uz Subotičku filharmoniju nastupili su izuzetni umjetnici: sopranistica **Katalin Pitti** (Budimpešta), sopranistica **Sonja Teodosiju** (Atena), tenor **Bela Mavrak** (Köln) te budimpeštanski kvartet "Four Fathers". Repertoar je sastavljen od "Kraljice čardaša", arije Toske iz istoimene Puccinijeve opere, crnačke duhovne glazbe sve do poznatog Verdijevog "Brindisi", i naravno "Radetzky Marscha" i "Na lijepom plavom Dunavu" koji su Subotičane podsjetili na poznati bečki novogodišnji koncert.

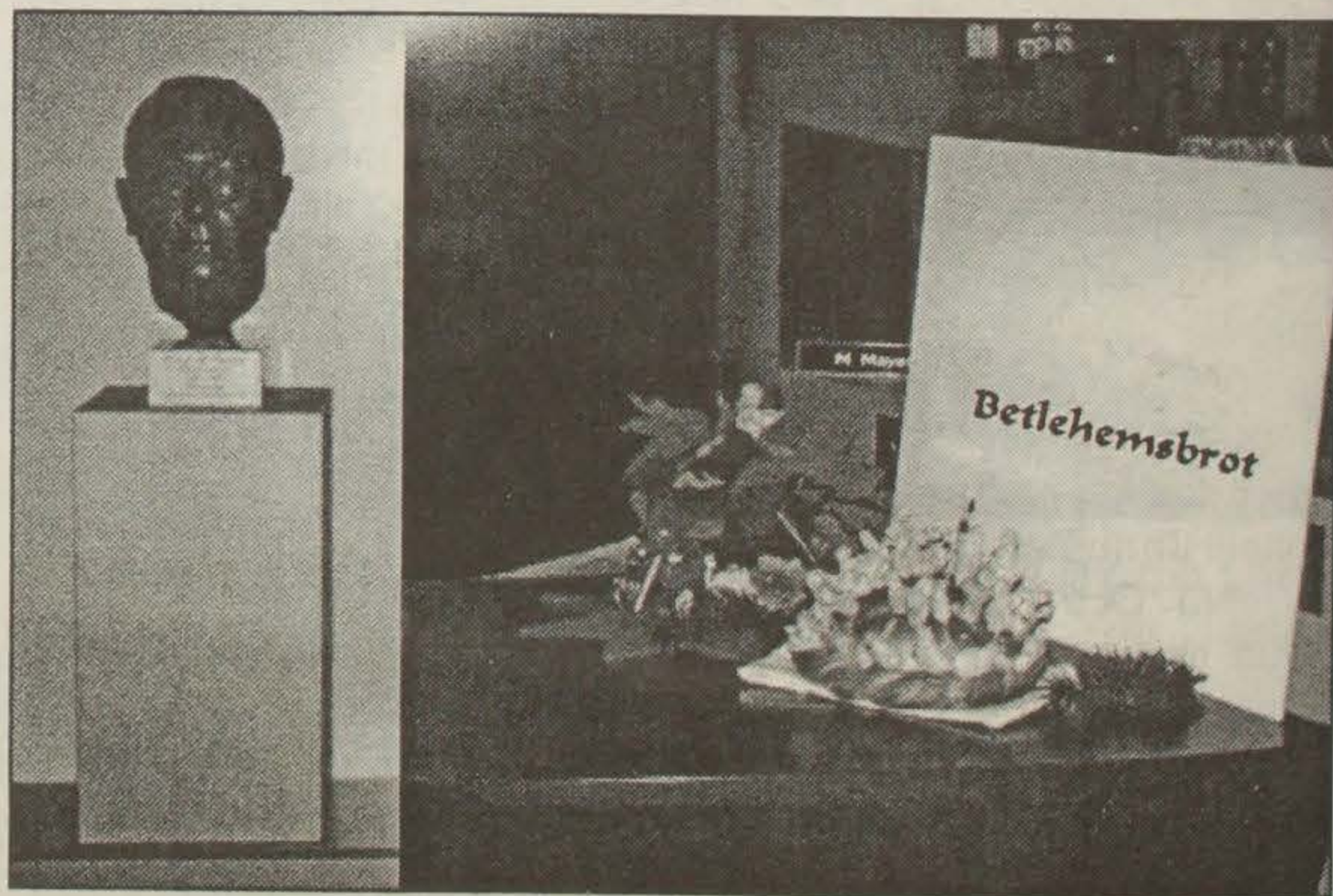
Filharmonijom je ravnao maestro **Berislav Skenderović**, a gala koncert je okupio i publiku koja je mogla izdvojiti prilično velik iznos za kartu. Prihod je otišao u humanitarne svrhe. /K. Č./

Izlet božićnjaka u svijet

Nedavno sam u razgovoru sa stručnjacima Muzeja kruva (Deutsches Brotmuseum) u Ulmu, u Nimačkoj, obećao da ću njim na slici pokazati naš božićnjak donet za Božić da ga vide kako izgleda. Obećano - urađeno. Poslije Materica sam njim odno božićnjak, kojeg je ispekla i okitila Tavankučanka **Lozika Stantić**. Kad su etnolozi muzeja videli božićnjak i čuli moje tumačenje šta on predstavlja u bunjevačkim obiteljima, osobito šta je značilo kad god salašarima, bili su zadivljeni teološkom i etnološkom vrijednošću. Pofalili su naše reduše da znadu tako što god napraviti od tista. Da ga nisu videli, čini mi se, ne bi povirovali u moje pripovijetanje.

U tom muzeju se neprikidno sminjuju tematske izložbe, a za ovaj Božić su na udarnom mjestu postavili izložbu kalupa marcipana, iz više država, a među njima je bilo i stari više od dva veka.

U salu izložbe se ulazi ispred najvažnijeg mjesta muzeja, ispred postavljene biste utemeljitelja muzeja **dr. Willyja Eiselena**. Naš božićnjak su namjestili nuz tu bistu. Zapravo ovo je "priprijetimijera" božićnjaka, jel će se za pet mjeseci u tom muzeju održati svitska izložba kruva i peciva, di će bit izložen i naš božićnjak.

Da bi toliki gledači mogli znati šta je taj iskićen kolač, nuz njegov tekst na nimačkom sa lipim imenom: **Betlehemsbrot**.

Alojzije Stantić

MATERICE U ŠKOLSKOJ DVORANI

Ovogodišnja proslava dana majki - Materice, u župi sv. Roka bila je svečana kao i prijašnjih godina. No, bilo je i nekih osobitosti. Na misi su uz ostalu školsku djecu prvi put nastupila i djeca iz vrtića "Marija Petković - Sunčica" s pjesmama i recitacijom. Božju riječ je čitao direktor škole **Ivan Stipić**, a na koncu mise **Ivan** i **Blaženka Piuković** obučeni u narodne nošnje darovali su svoj djeci jabuku s ubodenim novčićima. A prvi put su na Materice nastupili i tamburaši pod ravnanjem **Mire Temunović**.

Poslije večernje sv. mise održana je doista tradicionalna priredba u čast majkama. No, ona ovog puta nije bila u, za tu zgodu, pretijesnoj župnoj vjeronaučnoj dvorani, nego u prostranoj fiskulturnoj dvorani OŠ "Ivan Milutinović". Možda su po prvi put, otkad se održavaju ove priredbe, svi zainteresirani mogli pratiti u miru bogati program koji su priredila djeca i mladi župe sv. Roka.

Prvi su nastupili najmlađi i najslađi, djeca iz spomenutog vrtića koji drže sestre "Kćeri Milosrđa", zatim su nastupila s recitacijama školska djeca. Djeca su izvela i dva skeča "U školi" i "Pred sudom".

Program su vrsno vodili učenici **Filip Čeliković** i **Jasmina Dekanj** (6. razred).

Mladi su izveli igrokaz "Elizabeta" koji prikazuje u kratkim crtama život i djelovanje sv. Elizabete Ugarske.

U programu su također nastupili tamburaši pod ravnanjem **Mire Temunović**, osobiti je dojam ostavila pjesma "Mati" u izvođenju djevojaka.

Da se sve dobro čuje pobrinuo se **Aleksandar Feher**, nastavnik muzičkog vaspitanja ove škole.

Na kraju programa svim izvođačima, a napose **s. Bosiljki** i **prof. Katarini Čeliković** koje su ih pripremile, zahvalio je župnik **Andrija Anišić**. On je na poseban način zahvalio direktoru škole **vanu Stipiću** i školskom odboru koji su omogućili da priredba u čast majkama bude izvedena u ovom puno prikladnijem prostoru za ovakve zgode. Daj Bože, da ovo postane tradicija. /Zv/

U BAČU NAJSTARIJA BOLNICA U PANONSKOJ NIZIJI

Na franjevačkom samostanu u Baču u petak 28. 12. 2001. otkrivena je spomen-ploča kojom je na početku trećeg milenija trajno obilježeno da je na ovom prostoru, još na početku XIII. stoljeća, otvorena najstarija bolnica u Panonskoj nizini.

Prvi hospital, na teritoriju srednjovjekovne Slavonije osnovao je na području Bača, na početku XIII. stoljeća, katolički nadbiskup Ugrin. Značajno je da se u ispravi pape Grgura IX. iz 1234. g. izričito veli da je bački hospital sagrađen "ad receptionem infirmorum et pauperum". To je najstariji podatak o medicinskoj funkciji hospita na našem teritoriju. U navedenoj ispravi pape Grgura IX. nalaže se opatu cistercita iz Kutjeva da dade dva redovnika za dvorbu bolesnika u bačkom hospitalu. (Medicinska enciklopedija, I, Zagreb, 1967.)

U znak sjećanja na najstariju bolnicu, spomen-ploču otkrili su **dr. Dušan Božić**, pokrajinski sekretar za zdravstvo i profesor sci. med. **dr. Ervin Gebauer**, član Naučnog društva za unapređenje zdravstvene kulture Vojvodine, inače porijeklom iz Bača, od koga je i potekla ova inicijativa.

Otkrivanju spomen-ploče bili su nazočni predsjednik Skupštine općine Bač **Tomislav Bogunović** sa suradnicima, predsjednik i potpredsjednik Naučnog društva za istoriju zdravstvene kulture Vojvodine profesor **dr. Vojislav Jovanović** i primarijus **dr. Petar Mikić**, **preč. Stipan Bošnjak**, župnik iz Plavne i bački dekan, **vlč. Josip Kujundžić**, župnik iz Vajske, odbornici Skupštine

općine i građani Bača.

Nakon otkrivanja spomen-ploče gosti su obišli franjevačku crkvu iz XII. stoljeća sa najstarijom knjižnicom.

B. M.

TRIBINA U SOMBORU

KRIPOSTI NAŠI PREDAKA

Tribina za odrasle u Somboru održana je 9. prosinca 2001. godine u župi sv. Križa. Gost predavač **Alojzije Stantić** iz Subotice govorio je na temu "Kriposti naši predaka".

U samom uvodu predavač je istaknuo činjenicu da ga mladi možda neće razumjeti, nekima će se sve to učiniti kao bajka. Nažalost, danas je sve više razmažene dice razmaženi roditelja.

Iz obilja kriposti predavač se zadržao na osnovnim: vira, ufanje, ljubav, razboritost, pravednost, jakost, umirenost, a ovima se mogu dodati još uljudnost, skromnost, zafalnost, iskrenost, štedljivost, tačnost, marljivost, strpljivost.

Naši stari su se držali pravila koje im određuje vira, a to su deset Božji zapovidi. Čovik ne treba suditi čoviku, svima će suditi Bog koji jedini ima prava na to. U ljubavi nećemo gledati kako nam i u čemu smeta komšija, već ćemo gledati da mu mi ne smetamo. U pravednosti su naši stari kadgod divanili "Bog nije nagal, al je dostižan". Jakost je itekako potrebna kripost čoviku. Od stari možemo čuti kako divane "Da nije bilo vire to ne bi mogli podnet." Koliko puta su samo kazali da treba biti umiren u ilu i piću. Nisu bili besprikorni ali su s tom kriposti olako podnosili žrtve posta i drugi odricanja.

Na kraju se predavač zapitao dal danas u svojoj razboritosti možemo uočiti štetnost televizije, hamburgera i sl., koji u čoviku ubijaju čovika, jer mu serviraju gotovo.

Svako stablo raste iz korijena. Zalivajmo ga duhovnim životom i KRIPOSTIMA NAŠI STARI.

Zlata Lacić

U APATINU OTVOREN KULTURNI CENTAR "ADAM BERENC"

Dan prije Silvestrova, 30. prosinca 2001. godine u Apatinu je svečano otvoren Kulturni centar "Adam Berenc" u župnoj kući kod crkve Srca Isusovog. Župa je na kraju Drugog svjetskog rata opustjela i od tada je ova divna kuća propadala. Na inicijativu crkvenog odbora i uz suglasnost župnika **Jakoba Pfeifera** kuća je pretvorena u kulturni centar koji je posvećem apatinskom svećeniku, inače negdašnjem vikaru crkve Srca Isusovog, **Adamu Berencu**. Uz prisustvo velikog broja građana Apatina raznih vjera i nacionalnosti, svečanu posvetu kuće izvršio je župnik **Jakob Pfeifer**. Predsjednik Udruženja građana "Adam Berenc", **Boris Mašić**, pozdravio je prisutne na njemačkom i srpskom jeziku, evocirajući uspomenu na Adama Berenca i njegovo djelo. Tom prigodom osjetila se izuzetna ekumenska atmosfera, a lijepo druženje pripremili su članovi Udruženja "Adam Berenc". Prigodni program pripremili su djeca koja pohađaju nastavu njemačkog jezika. Iako je većina djece prvi put došla u kontakt s njemačkim jezikom, program je bio dobro pripremljen, a za to je zaslužna profesorica **Ingrid Mašić Probst** koja s puno entuzijazma vodi kurs njemačkog jezika. Ovaj kurs pohađa 120 polaznika, od 5 do 70 godina. Centar je opremljen nastavnim sredstvima uz pomoć bivšeg Apatinca **Hansa Ilika** iz Njemačke.

Sama kuća u kojoj je Centar smješten izgrađena je 1939. godine po projektima arhitekta **Bruna Buhvizera** (on je projektirao i crkvu Srca Isusovog). Protjerivanjem Nijemaca iz Apatina crkva kao i župna kuća su opustjele i bile su izložene propadanju i devastaciji. Neke prostorije su desetljećima bile zaključane. Za Apatince i njihovu povijest kuća ima posebno značenje jer je u njoj živio i stvarao Adam Berenc. On je rođen u Apatinu 1898.

Događanja u Subotičkoj biskupiji

godine kao sin korpara. Osnovnu školu je završio u Apatinu. Gimnaziju je pohađao kod jezuita u Kaloči, gdje je i završio nadbiskupski Licej. Kao kapelan službovao je u mnogim mjestima, da bi 1933. godine postao vikarom novoizgrađene crkve Srca Isusovog u Apatinu. Godine 1935. u Apatinu počinje izdavati katolički časopis *Die Donau*. Svoje izuzetne govorničke sposobnosti prenio je tako na ovaj časopis, koji je ubrzo postao veoma popularan u njemačkim mjestima u Bačkoj. Adam Berenc je bio jedan od osnivača Kulturbunda u Apatinu, ali onog momenta kada je osjetio da ova institucija poprima političke konotacije i da počinje propagirati fašističku ideologiju, Berenc se okreće protiv Kulturbunda i formira Marijenbund gdje pokušava odvući mladež kako bi je vratio pravim kršćanskim vrijednostima. Ulaskom Njemačke u rat sa svijetom Berenc kroz svoj časopis otvoreno počinje borbu protiv Hitlera i Gebelsove propagande. Berenc je već 1942. godine predvidio sudbinu Nijemaca rekavši da će Nijemci doživjeti progon i vraćanje u svoju staru postojbinu. Oko njega se stvara svojevrsan pokret otpora katoličkog svećenstva i dobrog dijela vjernika. Ovaj pokret fašisti nazivaju "crni pokret" dijeleći tako Nijemce na "crne" i "zelene" (fašiste). Članci koje je Berenc objavljivao u časopisu *Die Donau* su se preko radio Vatikana i tajnog radija u Parizu slali u čitav svijet. Do bijesa je dovodio fašističkog ideologa Gebelsa koji je i naredio njegovo hapšenje nakon kapitulacije Mađarske krajem svibnja 1944. godine. Uhapšen je upravo u ovoj kući koja je prethodno bila izložena napadima ekstremista. Berenc je interniran u koncentracioni logor u Bačku Topolu, pa u Sombor u zatvor Gestapoa. Umješnošću i zalaganjem nadbiskupa kaločkog **Grosa**, Berenc je oslobođen i odveden u Kaloču. Nažalost, upravo najveće Berencove pristalice i nevino stanovništvo doživjelo je pogrom nakon Drugog svjetskog rata. Berenc se nikada više nije vratio u Apatin i umro je 1968. godine u Kaloči.

U kući je pronađeno mnoštvo predmeta i biblioteka sa skoro svim primjercima časopisa *Die Donau*. Kuća je tokom 2001. godine renovirana sredstvima donatora iz zemlje, Njemačke i dobrovoljnim radom članova raznih udruženja i crkvene zajednice u Apatinu. Uz veliki entuzijazam ljudi, ovoj izuzetnoj građevini vraća se stari sjaj. Zajedno s crkvom postat će to izuzetan kulturni prostor. Centar je otvoren za sve ljude dobre volje bez obzira na vjersku i nacionalnu pripadnost. U centru će biti otvorena i biblioteka a održavat će se i razne druge kulturne aktivnosti. Sakupljat će se i etnografski i povijesni materijal vezan za podunavske Nijemce. U Centru će za sada sjedište imati Udruženje "Adam Berenc" i Malteška karitativna organizacija.

Boris Mašić

NOVI BROJ "MIROLJUBA"

U povodu 65. obljetnice svoga postojanja, Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo "Vladimir Nazor" u Somboru 6. prosinca je priredilo prigodnu priredbu i na njoj promoviralo novi broj lista "Miroljub". List donosi mnogobrojne priloge o životu i radu kulturnih društava iz Sombora i okolice. /K. Č./

REPUBLIČKI MINISTAR VJERA S PREDSTAVNICIMA SUBOTIČKIH VJERSKIH ZAJEDNICA

U petak, 28. prosinca, gradonačelnik Subotice **István Ispánovic** priredio je prijem za predstavnike subotičkih vjerskih zajednica. Nazočni su bili **dr. Ivan Péntzes**, subotički biskup, **Slavko Večerin**, biskupov tajnik, **mons. Bela Stantić**, generalni vikar Subotičke biskupije, **mons. Stjepan Beretić** i **mons. József Rehák**, biskupski vikari za pastoral, **mr. Andrija Kopilović**, prorektor Teološko-katehetskog instituta Subotičke

biskupije, **mons. József Miocs**, direktor Biskupijske klasične gimnazije, **o. Andrija Matić**, gvardijan franjevačkog samostana, protojerej **Milivoje Mijatov**, paroh **Rade Šovljanski**, **Katalin Réti**, pastorica Reformatske crkve, **Árpád Dolinszky**, superintendent Evangeličke crkve, te **Tomislav Halbror**, predsjednik židovske općine.

Uz gradonačelnika na ovom prijemu bili su nazočni i **József Kasza**, potpredsjednik republičke Vlade, **Vojislav Milovanović**, ministar vjera u republičkoj Vladi, **Bela Tonković**, potpredsjednik Skupštine općine, te **Imre Kern**, predsjednik Izvršnog odbora općine.

Pozdrave predstavnicima vjerskih zajednica uputili su g. **Ispánovics** te g. **Kasza**. Gradonačelnik je ocijenio da je suradnja lokalne samouprave i vjerskih zajednica dobra, dok je g. **Kasza** naglasio da su predstavnici vjerskih zajednica i u najtežim vremenima uvijek podržavali subotičku lokalnu samoupravu. U ime Katoličke crkve prisutnima su se obratili biskup Péntzes, koji je govorio o važnosti povratka vjeronauka u škole, dok je mr. **Kopilović** podsjetio da je Subotica u posljednjih desetak godina bila primjer tolerancije i ekumenske suradnje.

Ocjenjujući svoj susret s predstavnicima vjerskih zajednica u Subotici, **ministar Milovanović** je rekao: "Izuzetno sam srećan da mogu da konstatujem da su u Subotici, kao višenacionalnoj i višekonfesionalnoj sredini, odnosi dobri, onako kako želimo da bude i u celoj Srbiji. To smo na neki način i uspjeli u poslednjih jedanaest meseci da postignemo. Imao sam prilike da čujem da to što mi želimo je u Subotici već postignuto u poslednjih desetak godina, zahvaljujući sada potpredsjedniku Vlade Jožefu Kasi." A o povratu crkvene imovine je rekao: "Ministarstvo na tome radi već jedanaest meseci i Zakon o denacionalizaciji je pripremljen, prošao je Vladu i uskoro se može očekivati njegovo usvajanje u Parlamentu. Posle toga, siguran sam da će se imovina prvo vratiti crkvama i verskim zajednicama upravo zbog toga što je to najjednostavnije. Najveći deo nekretnina, prvenstveno mislim na obradivo zemljište i šume, nije u međuvremenu bio predmet pravnog prometa, pa zbog toga i neće biti nekih većih problema u vraćanju i sigurno će to uslediti vrlo brzo. Kod objekata, stambenih i poslovnih, sigurno će biti većih problema zato što je to bilo predmet pravnog prometa."

/Prema Subotičkim novinama, br. 1/2002., priredio A.A./

HRVATSKE KATOLIČKE INTERNET STRANICE (I.)

Globalna informacijska mreža INTERNET postao je novim oblikom širenja Riječi Božje. Premda je, dakako, najviše katoličkih Internet stranica na engleskom te drugim svjetskim jezicima, postoji i ne mali broj stranica i na hrvatskom. U narednim brojevima nastojat ćemo kratko predstaviti najzanimljivije hrvatske katoličke Internet stranice.

Duhovno vrelo

www.duhovno-vrelo.com

Dvomjesečni "Internet magazin za duhovnost i religioznu kulturu" Duhovno vrelo, koji se može čitati na adresi www.duhovno-vrelo.com, ulazi među najbolje hrvatske katoličke stranice. Obilje rubrika, počevši od meditacija ili svetaca mjeseca, preko biblijskih izreka, pa sve do humora, već samo po sebi pretpostavlja kvalitetu, što sa svoje strane ima potporu i u samim tekstovima. Grafičko okruženje također je lijepo urađeno, tekstovi su na visokoj stilskoj i sadržinskoj razini, a ne manjkaju ni lijepe ilustracije. Jedan od suradnika Duhovnog vrela je i **Marinko Stantić**, župnik iz Subotice.

s.b.

TREĆA REDOVITA SKUPŠTINA
HRVATSKOG AKADEMSKOG DRUŠTVA

PHNV MORA IMATI ŠIRI SASTAV

U Hrvatskom kulturnom centru "Bunjevačko kolo" 15. prosinca je održana III. redovita sjednica Skupštine HAD-a koja je imala radni karakter, kako je to na prošlogodišnjoj sjednici poželjelo nekoliko članova a Upravni odbor je u pripremi sjednice to i podržao.

Svi članovi HAD-a primili su pismene izvještaje i planove rada pojedinih sekcija uz jednu dopunu koju je pročitao **Milovan Miković** s obzirom da je predsjednik Sekcije za jezikoslovlje **mr. Josip Buljovčić** nedavno preminuo.

Nakon izvještaja o radu HAD-a koji je podnio predsjednik **mr. Josip Ivanović**, skupu se obratio potpredsjednik **Dužo Runje**. On je u uvodnom referatu prikazao "Ulogu i značaj Privremenog hrvatskog nacionalnog vijeća" a kako je on i predsjednik Inicijativne grupe za pripremu PHNV-a, pojasnio je razloge koji su doveli do razmimoilaženja među članicama Foruma hrvatskih institucija. Demokratski savez Hrvata u Vojvodini zastupa tezu da samo odbornici izabrani na izborima mogu zastupati interes Hrvata jer je PHNV političko tijelo, a Hrvatski narodni savez smatra da Hrvati trebaju biti predstavljeni "horizontalno" i "vertikalno", tj. da u PHNV uđu predstavnici DSHV-a i HNS-a, ali i odbornici Hrvata iz drugih stranaka te iz kulturnih i znanstvenih hrvatskih institucija i organizacija zastupljeni i teritorijalno.

Diskusija je jasno pokazala, o čemu su se jednoglasno svi prisutni članovi i izjasnili, da Hrvatsko akademsko društvo podržava širi sastav PHNV-a, tj. opciju Hrvatskog narodnog saveza.

Skupštini je prisustvovalo 98 članova, a iz Generalnog konzulata R. Hrvatske prisustvovao je konzul **Miroslav Kovačić**.

Katarina Čeliković

"ZVONIK" U MAĐARSKOM KONZULATU

Mađarski konzul u Subotici **János Huszár** primio je u petak 11. siječnja ove godine u posjet glavnog i odgovornog urednika "Zvonika" **Andriju Anišića** i člana Uredničkog vijeća **Alojzija Stantića** a s njima je bio i **József Miskolczy**, dugogodišnji prijatelj našeg lista.

U vrlo srdačnoj atmosferi **Andrija Anišić** je predstavio "Zvonik", a **Alojzije Stantić** svoju knjigu "Kruv naš svagdanji". Oni su naglasili da su veze naših naroda na ovim prostorima uvijek bile jake, a dobre odnose njegujemo i sada što se vidi i iz publikacija koje su predstavljene. Ovom prigodom konzul je zamoljen da pomogne u nabavci svjetski poznate enciklopedije "Britanica", koja je nedavno prevedena na mađarski, za Hrvatsku čitaonicu i knjižnicu koja će ove godine dobiti, nadamo se, novi prostor.

/K. Č./

HRVATSKI KULTURNI CENTAR
"BUNJEVAČKO KOLO" SUBOTICA

MUZIČKI ODJEL

raspisuje

NATJEČAJ

za kompozicije koje će se izvesti na
II. FESTIVALU BUNJEVAČKI PISAMA.

Festival će se održati u svibnju 2002. godine u Subotici.

Osnovna svrha ovoga festivala je promocija i popularizacija nove bunjevačke glazbe i poticaj svima, a posebno mladim ljudima, da i sami doprinesu očuvanju i unapređenju kulturne baštine svoga roda i naroda.

PROPOZICIJE KONKURSA:

1. tekst i muzika trebaju prezentirati život i običaje bačkih Bunjevaca;
2. tekst pjesme mora biti pisan ikavicom ili ijekavicom;
3. pjesma može imati 3 do 4 strofe;
4. dužina pjesme je 3 do 4 minute;
5. note (melodija, akordi) i tekst treba dostaviti u dva primjerka;
6. uz tekst i melodiju obavezno dostaviti i demo snimak;
7. radovi prethodno ne smiju biti izvođeni (premijerno izvođenje);
8. jedan autor može dostaviti najviše tri kompozicije;
9. primljeni materijali se ne vraćaju;
10. radovi se šalju pod šifrom, a rješenje šifre (ime, prezime i adresa autora, po mogućnosti i kontakt telefon) mora biti u posebnoj zatvorenoj kuverti.
11. nakon odabira najboljih radova, stručna komisija će autore izvijestiti o rezultatima;
12. festival se organizira isključivo na volonterskim principima, te se radovi neće honorirati;
13. autor kompozicije koja je odabrana za izvođenje na festivalu samim slanjem kompozicije daje svoj neopozivi pristanak da se kompozicija studijski snimi i izda na nosaču zvuka i videokazeti radi popularizacije festivala.

Konkurs je otvoren od dana objavljivanja do 31. III. 2002. godine.

Kompozicije slati na adresu: HKC "Bunjevačko kolo" Subotica, Preradovićeveva 4, s naznakom ZA II. FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA.

KATOLIČKI LIST

ZVONIK

Od ovog broja bili smo prisiljeni povećati cijenu "ZVONIKA" na 40 dinara. Iako smo svjesni da se za taj novac mogu kupiti samo dva kruha, vjerujemo da ćete imati razumijevanja i ljubavi za jedini katolički list na hrvatskom jeziku na ovim prostorima.

Ni ova cijena, nažalost, nije ekonomska i ne pokriva troškove pripreme i tiska "ZVONIKA" te i Vi s nama budite zahvalni donatorima na pomoći.

**BOŽIĆNA PORUKA
PATRIJARHA SPC-a PAVLA**

U povodu Božića prema julijanskome kalendaru, srpsko-pravoslavni patrijarh Pavle uputio je božićnu poruku. Na početku poruke patrijarh Pavle ističe kako je Sin Božji došao na zemlju kako bi obradovao svakog čovjeka u svim vjekovima i u svim svjetovima donoseći vrijednosti kao što su istina, pravda, ljubav, mir i život. Napominjući kako se niz godina zanemarivala i osuđivala vjera, te su se vjerski blagdani slavili u skrovitosti, patrijarh ističe kako je takav odgoj doveo do brojnih problema unutar društva, poglavito kod mladih koji su zahvaćeni porocima današnjeg društva. Pri tome ističe kako se od nedavno započelo ponovno u školama s vjerskim odgojem koji će blagdan Kristova rođenja približiti obiteljima: "Probudit će se i oživjeti slike i sjećanja iz djetinjstva i kod mnogih roditelja, pa i starijih. Mnogi će tek ove godine shvatiti čega su u djetinjstvu bili lišeni i čega su, možda, lišavali svoju djecu."

Govoreći o daru slobode, u poruci se ističe kako je tim darom čovjek postao odgovoran za svoja djela i postupke te se danas brojni u društvu bore za slobodu, za prava pojedinaca i zajednica. No, često se ta borba zlorabi, ističe se u poruci, jer neki to pravo shvaćaju kao pravo čovjeka da čini sve što hoće, ugrožavajući slobodu drugima: "Borba za takvu slobodu često se naziva zvučnim imenima: borba za ljudska prava, borba protiv ugnjetavanja, revolucija i tako dalje. Malo je onih koji shvaćaju da je jedina prava revolucija, dozvoljena i blagoslovljena, bunt protiv grijeha u nama samima, zato što ona umjesto nasilja i osvete nudi zakon ljubavi i praštanja, umjesto nasilnog mijenjanja svijeta i krojenja po svojoj mjeri, nudi mijenjanje samoga bića i njegovo čišćenje kroz istinski podvig i pokajanje." Napominje kako je i ove godine proslava Božića pomućena mržnjama u svijetu zbog nesigurnosti, terorizma i osvetoljubivosti, zaboravljajući kako je svojim rođenjem Krist donio Božji mir na zemlji. S pozivom na put mira i pomirenja čovjeka sa samim sobom, patrijarh Pavle s episkopima čestita Božić i Novu godinu s tradicionalnim kršćanskim pozdravom: "Mir Božji - Hristos se rodi!". /IKA/

**NADBISKUP HOČEVAR ČESTITAO
BOŽIĆ PATRIJARHU PAVLU**

Beogradski nadbiskup i metropolit Stanislav Hočevar uputio je božićnu čestitku patrijarhu Srpske pravoslavne crkve Pavlu. Beogradski nadbiskup u poruci podsjeća kako je ove godine potpisana Ekumenska povelja u Strasbourgu, ističući kako je to "veliki čin na početku našeg tisućljeća". Beogradski nadbiskup pritom izražava želju da ta Povelja "nadahnjuje i nas na ovim prostorima, da budemo u svemu prvi tražitelji novih putova i istiniti pioniri u realizaciji velike Kristove molitve da svi budu jedno". Nadbiskup Hočevar izražava radost i zbog predstojećeg posjeta kardinala Waltera Kaspera "koji će donijeti u ime Svetog Oca Ivana Pavla II. posebni pozdrav Vama, Vaša svetosti, i čitavoj Srpskoj pravoslavnoj crkvi". "Od srca želim, da bismo mogli i u tom posjetu prepoznati Božji poziv na duhovnu i moralnu obnovu svih kršćana, svih ljudi dobre volje. Njegovom prisutnošću još će se dublje izraziti potreba solidarnosti i povezanosti između Istoka i Zapada, koja donosi mir i nove mogućnosti svima", ističe beogradski nadbiskup čestitajući na kraju patrijarhu Pavlu "velike božićne praznike" tradicionalnim pozdravom "Hristos se rodi - Vaistinu se rodi!". /IKA/

SLAVLJE U IRIGU

Župa Irig je i prošle godine 1. studenog slavila Svi Svete, zaštitnika župe i 196 godina blagoslova župne crkve. Slavlje su svojim prisustvom uzveličali pomoćni biskup đakovački i srijemski, generalni vikar za Srijem mons. Đuro Gašparović, dr. Tadej Vojnović OFM iz Novog Sada i domaći župnik preč. Blaž Zmajić. Istom prigodom upriličen je i blagoslov grobova u župi i na filijalama Vrdnik, Šatrinci i Dobrodol. Uz prepunu crkvu vjernika i gostiju župa je obilježila blagdan u isto vrijeme pripremajući se za proslavu 200. (2005. godine) godišnjice blagoslova crkve. Nakon Svih Svetih ova zajednica je u velikom broju sudjelovala u 300. obljetnici župne crkve u Petrovaradinu I.

*Kristijan***PROSLAVLJENA SV. BARBARA
U VRDNIKU**

U Vrdniku, filijali iriške župe, (negdašnjem rudarskom naselju) 4. prosinca slavila se sveta Barbara, zaštitnica topništva, rudara i zaštitnica župe.

Vjernicisu za ovu prigodu ispunili kapelicu. Slavlje je predvodio i propovijedao dr. Tadej Vojnović OFM, a uz domaćeg župnika tu su bili i predstavnici Srpske pravoslavne crkvene općine, vjernici pravoslavne i muslimanske vjeroispovijesti, te predstavnici Mjesne zajednice i RGP "Vrdnik". Nakon crkvenog slavlja uslijedio je zajednički agape uz kolače i kuhano vino.

Mjesto Vrdnik se spominje još 1315. godine pod imenom Castellum Rednak ili Rednuk (Vrdnička kula). Godine 1332. se spominje župa a 1390. godine i franjevački samostan. Rudnik mrkog uglja u Vrdniku spadao je u red najstarijih rudnika uglja, čija je eksploatacija počela još 1804. godine. Od 1870. godine rudnik je bio vlasništvo Gvide Pongraca, koji je 1889. godine izgradio prugu Vrdnik - Ruma. Otvaranjem rudnika u Vrdnik se doseljava veći broj katolika. Godine 1850. postojala je bogomolja za katolike, a 1900. u sklopu škole jedno krilo je bilo namijenjeno za kapelu. Današnja kapelica nastala je preuređenjem bivšeg lječilišta (sanatorija) koju je obnovljenu blagoslovio pomoćni biskup mons. Đuro Gašparović, na dan svete Barbare 4. prosinca 1999. godine.

*Kristijan***Vijesti iz opće Crkve****REĐENJE NOVIH BISKUPA
U VATIKANU**

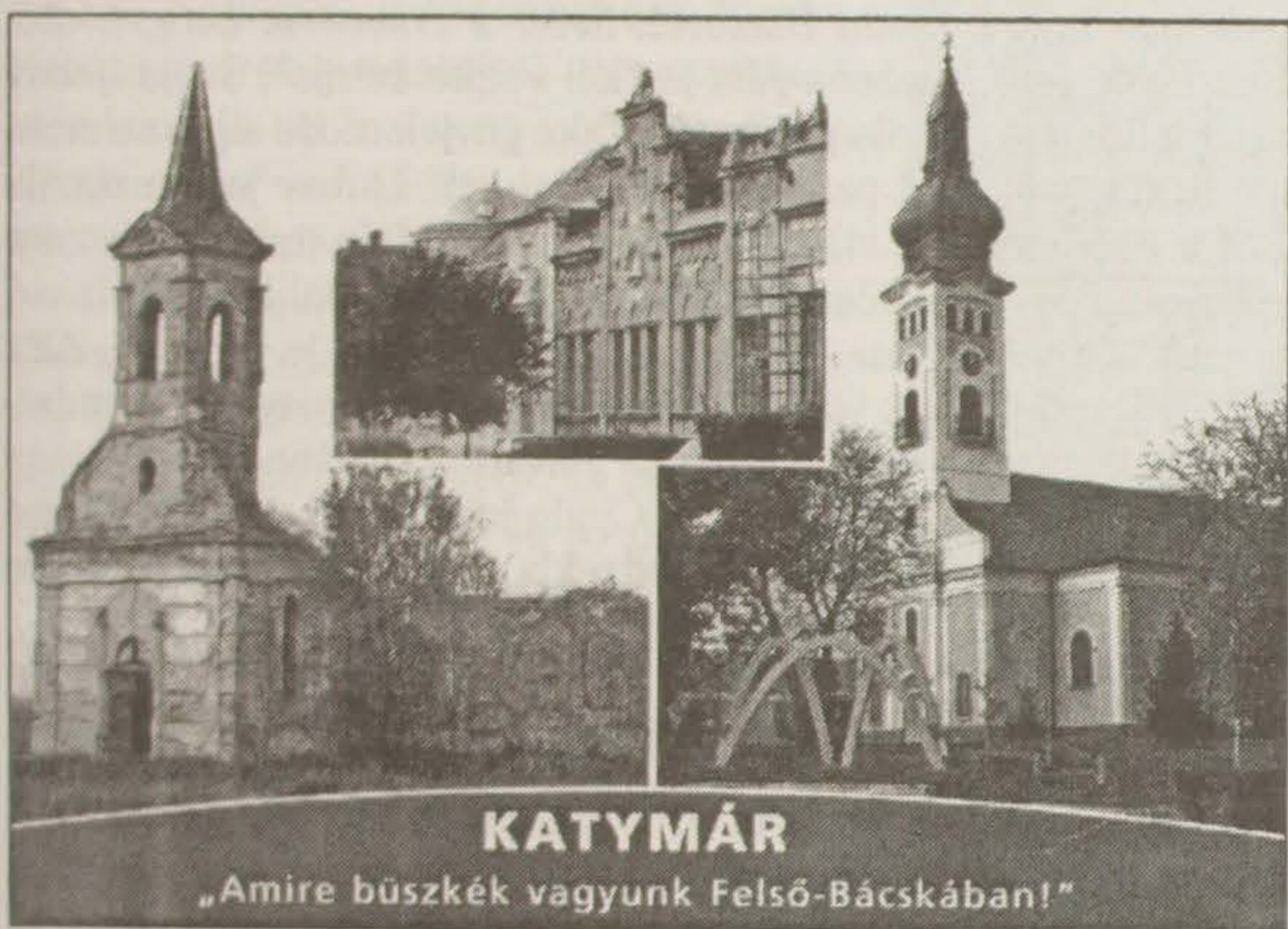
Papa Ivan Pavao II. zaredio je na svetkovinu Bogojavljenja 6. siječnja u vatikanskoj bazilici Sv. Petra u Vatikanu za biskupe deset svećenika iz pet zemalja. Novi biskupi, među kojima je i više papinskih nuncija, potječu iz Italije, Portugala, Konga i Filipina. U svojoj se propovijedi Papa osvrnuo na simboličko značenje zvijezde u Betlehemu, rekavši kako taj znak govori i svjetovnim ljudima našega stoljeća koji tragaju za istinom.

Sveti Otac toga je dana ujedno čestitao Božić svima onima koji ga slave prema julijanskome kalendaru, upućujući im svoje najbolje želje i neprekidne molitve. Istodobno je zamolio zagovor Majke Božje za potpuno ponovno ujedinjenje kršćana. /IKA/

U KAĆMARU ISKLIJALA MLADICA MATOŠEVA

U subotu, 15. prosinca 2001. godine u lijepo obnovljenoj kaćmarskoj župnoj crkvi okupili su se vjernici hrvatskoga jezika iz Kaćmara (Katymár), iz Bikića (Bácsbokod), Aljmaša (Bácsalmás), Baje, ali i oni Kaćmarci koji žive u Budimpešti. Hrvatska samouprava u Kaćmaru je za taj dan pozvala mons. **Stjepana Beretića** iz Subotice i preč. **Franju Ivankovića** iz Tavankuta. Slavlju se pridružio i bikički župnik vlč. **Knipf József**. Bikički župnik je na glasu u kalačkoj nadbiskupiji kao svećenik koji je dobro naučio hrvatski jezik, kako bi poput svetoga Pavla mogao biti svima sve. U predvečerje treće nedjelje došašća (Materice), već više godina okupe se tako Kaćmarci i njihovi prijatelji na svetu misu, polože vijenac pred spomen-ploču svoga mještana **Ivana Petreša**, djeca prirede prigodni program u jednoj od seoskih dvorana, a na kraju se sve završi veselom večerom.

Tamburice na svetoj misi

Kaćmar ima lijepo obnovljenu crkvu. Mjesna hrvatska samouprava je smještena u prelijepoj zgradi nekadašnje manjinske hrvatske škole. Mještani i njihovi gosti su ispunili sve klupe u crkvi. A ozračje na svetoj misi je bilo vrlo srdačno, svečano. Cijelo je slavlje pratio i mjesni župnik premda ne zna hrvatski jezik. I aljmaški kantor se uključio u svečanost. Jedna profesorica hrvatske gimnazije iz Budimpešte uvježbala je skupinu mladih Aljmašana da vješto sviraju tamburicu. Mladi su lijepim muziciranjem dostojno uveličali slavlje na kojem se našao generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu, **g. Marić**, te **g. Tabajdi Csaba**, koji je u mađarskom Parlamentu zadužen za manjine. Na svetoj misi su se našli brojni novinari koji prate život hrvatske manjine u Mađarskoj. Djeca iz osnovne i srednje škole su čitali čitanja i molitvu vjernih. Propovijedao je **Stjepan Beretić** iz Subotice. U propovijedi je posebno pohvalio veliku zauzetost vjernika laika za jezik, kulturu i crkveni život hrvatske manjine ne samo u Kaćmaru nego i u drugim mjestima u Mađarskoj. Zauzetost vjernika laika za manjinu je važna i zato što se u Mađarskoj rijetko nalaze svećenici koji dobro govore hrvatski.

Božićna priredba i nova knjiga

U novom seoskom restoranu predsjednica mjesne hrvatske samouprave pozdravila je svećenike iz Subotice te goste iz Ljutova, susjednih sela, ali i one iz Budimpešte, iz

pečuškog generalnog konzulata Republike Hrvatske. A onda su djevojčice i dječaci iz kaćmarske škole obučeni u bunjevačke narodne nošnje izveli božićni recital. Cijela je ta simpatična priredba plod upornog rada učiteljica, kojima treba čestitati. Ta djeca nemaju školu na svome jeziku, a ipak su naučila stihove i pjesme na hrvatskom jeziku. Među mladim sviračima se našla jedna djevojčica koja se može ponositi prezimenom najvećeg bunjevačkog pisca Antuna Gustava Matoša. Kao mladica iz panja Matoševih. Mladi tamburaši iz Aljmaša cijelu su večer zabavljali goste svojim muziciranjem. Predstavljena je i nova knjiga o životu i djelu Aljmašanina Miroljuba Ante Evetovića. Tako je niz "Hrvatski književnici u Mađarskoj" iz pera **Marina Mandića** dobio još jedno vrijedno djelo. Djelo Marina Mandića je tako imalo i liturgijski i kulturni okvir. Ovako radosno i ponosno druženje za stolom znaju napraviti samo Kaćmarci.

S. B.

U BETLEHEMU BOŽIĆ PROSLAVLJEN U SJENI RATA

Palestinski predsjednik **Yasser Arafat** nije, zbog izraelske zabrane i okupacije Betlehema, mogao biti na božićnoj polnočki u gradu Isusova rođenja. U crkvi Sv. Katarine latinski patrijarh Jeruzalema slavio je misu, ostavivši Arafatovo mjesto praznim. Na stolcu je bilo ispisano ime palestinskog predsjednika i stavljena bijelo-crna marama kakvu Arafat nosi. U prigodnoj se propovijedi patrijarh **Sabbah** osvrnuo na izraelsku zabranu, rekavši kako je unatoč tome Arafat prisutan u Betlehemu u svetoj noći Kristova rođenja. Patrijarh je ponovio potrebu postizanja pravednog mira u Svetoj zemlji, rekavši kako će sigurnost Izraela biti zajamčena kad se ostvari palestinska država. Zbog izraelske blokade i palestinsko-židovskih sukoba ove je godine Božić u Betlehemu slavilo oko dvije tisuće vjernika.

Palestinski predsjednik uputio je božićnu poruku putem palestinske televizije, istaknuvši kako mu je "srce puno žalosti" što ne može biti na polnočki u Betlehemu te svim vjernicima čestitao Božić. Izraelsku zabranu Arafatova putovanja u Betlehem žestoko je kritizirala Katolička crkva u Svetoj zemlji, a od nje su se ogradili i neki izraelski političari. /IKA/

U ZAGREBU ODRŽANA 28. KATEHETSKA ZIMSKA ŠKOLA

U prostorijama Dječakčkog sjemeništa na Šalati u Zagrebu je od 3. do 5. siječnja održana 28. katehetska zimska škola za vjeroučitelje u osnovnim školama. U radu škole sudjelovalo je više stotina katehista i kateheta, a okvirna tema bila je "Biblija u vjeronaučnoj nastavi". Ovaj uvaženi skup otvorio je mons. **Marin Srakić**, đakovački biskup, a predavači su bili poznati teolozi sa raznih teoloških učilišta u R. Hrvatskoj. Katehetsku školu priređuju Nacionalni katehetski ured HBK Komisija za trajnu katehetsku formaciju, Povjerenstvo za Katehetsku zimsku školu - Pastoralna komisija HUVRP-a u suradnji s biskupijskim katehetskim uredima i Zavodom za unapređivanje školstva Ministarstva prosvjete i sporta. U radu škole sudjelovali su i predstavnici islamske zajednice.

Prvog dana misno slavlje u crkvi Srca Isusova predvodio je biskup **Marin Srakić**, a drugoga dana misu je predvodio zagrebački nadbiskup mons. **Josip Bozanić**. /IKA/

Blažena Alix Le Clerc

(Marija Terezija od Isusa)

* 1576 + 1622.

- Svega je imala, a malo joj bilo • sva se iznutra izmijenila •
- željela je radom Bogu ugađati • privlačila je umiljatim primjerom •
- strpljivost teža od siromaštva • ljubila Boga da služi djevojčicama •
- sestre Naše Gospe i u ratu svjedočile ljubav • patnja joj prerasla u radost •
- u molitvi mislila na kuće • kći velike šutnje najječitija bila u radu •

Mi želimo živjeti kao vi

Alix se rodila u dobro stojećoj građanskoj obitelji. Bilo joj je devetnaest godina kad je shvatila da joj život ide "uprazno", bez smisla. Kad se upoznala s pobožnim svećenikom **Petrom Fourierom** otkrila je novi život. Promjena se u Alix dogodila posve iznenada i izuzetno snažno. Sama je Alix taj događaj sročila u jednu rečenicu: "Činilo mi se da mi je netko izvadio cijelu nutrinu i stavio u me novi duh." Takvi milosni trenuci postaju izvori radosti. Oni su plodni dobrim i čvrstim odlukama. Alix je učinila zavjet da će do kraja života sačuvati čistoću. "Obećala sam da ću u buduću činiti sve što budem znala da se Bogu najviše sviđam, pa makar morala i umrijeti." Bilo je to na Božić 1597. kad je sa svoje četiri drugarice započela zajednički život. Božje svjetlo je privlačno za ljude i onda kad se ono upali u duši priproste djevojke. Tako su i Alixine prve sestre govorele: "Mi želimo živjeti kao vi."

Od Božića 1597. raste Družba sestara Naše Gospe

Alix i njezine prve sestre su u božićnoj noći 1597. započele svoje predanje zajedništvu i Crkvi. Zato je Božić godine 1597. pravi rođendan sestara Naše Gospe. Uz kolijevku nove Družbe bdio je sveti svećenik Petar Fourier. U redovničkom životu valja naučiti poslušnost, živjeti čistoću i podnositi siromaštvo. Sveti Petar je siromaštvo smatrao laganim u odnosu prema strpljivosti. Držao je da je lakše biti siromašan nego strpljiv. Učio je sestre: "Lako je nositi zakrpanu haljinu, ali je teško imati strpljivu dušu."

Djevojčicama škole

Jedina namjera sestara u mladoj družbi je bila da čine svako moguće dobro. Kasnije će otkriti veliku potrebu onodobne Crkve za koje se vrijedi posvetiti za sav život. Bio je to odgoj djevojčica i djevojaka. Koncem petnaestoga stoljeća većina je djevojaka i u selu i u gradu bila prepuštena neznanju. Za djevojčice nije bilo škole. Alixine sestre su počele otvarati školu za školom. Prva privremena pravila kongregacije odobrena su 1598. godine. U Nancyju su sestre osim škole osnovale i kuću maticu nove kongregacije. Tako je nastala Kongregacija augustinki od Naše Gospe. Svrha reda je ostala ista: odgoj djevojaka. 1617. godine blažena Alix je položila redovničke zavjete. Istom sljedeće godine položile su zavjet i sestre koje su zajedno s njom osnovale kongregaciju. Alix je tada postala prva časna majka Kongregacije Naše Gospe.

I u nepovoljnim vremenima ima ljubavi

Tridesetogodišnji rat (1618-1648) tek što nije buknuo. Družba sestara Naše Gospe je stasala u najnepovoljnijim prilikama. Tridesetogodišnji rat je progutao 40 % seljačkog i 33 % građanskog življa. Ginulo se na bojištima, ali i u gradovima od

zaraznih bolesti. Sve zemlje pogođene ratom pretrpjele su velike duhovne i moralne štete. U tako nepovoljnim prilikama blažena Alix se u duhovnom životu istakla velikom poniznošću. (Augustin Blazović, *Sveci u crkvenom ljetu*, I. dio, Beč 1966, 140). Blažena Alix je "kći velike šutnje". Svoju ljubav prema Bogu je mjerila patnjom: "Kako čovjek može sigurno znati da doista ljubi; kad patnja postaje radost!" Ljubav je obuzimala Božju ugodnicu sve više. Voljela je duše: "Male duše, vi nemate premca. Posve ružičaste od Krvi Kristove, ljubim vas iznad svega!" Tu je veličina predanja: Alix voli. Zato je ponizna. Alix voli, zna šutjeti. Alix voli, zato je uzor svakog prosvjetnog radnika. Kratko je vrijeme bila vrhovna glavarica Družbe sestara Naše Gospe. Omilila joj se poniznost. Činilo joj se da je uvjerljivija kad nije poglavarica. Godine 1621. odrekla se službe u želji da umre kao jednostavna redovnica.

Ljubav iznad svega

Jedna molitva blažene Alix otkriva dubine njezine ljubavi prema Bogu. Beskrajno voli Gospodina Isusa, pa ga moli: "Daj mi, Gospodine, da ti budeš u meni, a ja u tebi. Daj mi da tako uvijek ostanemo zajedno. Ti si, Gospodine, zaista moj zaručnik. Moja duša ti je privržena svim žarom. Uz tebe želim ostati svaki dan, do kraja svoga života. Ti si moj Ljubljeni. Ti mi daješ mir. U tebi nalazim pravi spokoj. Izvan tebe je samo borba i bol" (*Ecrits spirituels*). Isusova blizina joj je potrebna da tako osnažena mogne odgovoriti potrebama svoje Družbe. Zabilježila je: "Kad sam se molitvom obraćala Bogu, uvijek sam razmišljala o tome kako bi za djevojke valjalo osnovati novu zgradu, da u njoj mognemo učiniti svako moguće dobro" (*Relation*). U njezinoj oporuci čitamo: "Bog neka bude naša jedina ljubav" (*Puskely Mária, Keresztény szerzetesség*, Budapest, 1995, 40-41). U vrijeme dok još nije bilo karmelitanke iz Lisieuxa (svete Male Terezije), blaženu su Alix Francuzi bili prozvali francuskom svetom Terezijom. Francuzi su ponosni na blaženu Alix, ali i cijela Crkva: 1947. godine proglasio je blaženom papa Pio XII.

Mađarska i Hrvatska

Svjetlo koje je u francuskoj pokrajini Lotaringiji Bog upalio u duši blažene Alix, osvojilo je Francusku, Njemačku, Češku, Mađarsku, a preko Bačke i Hrvatsku. Sestre Naše Gospe su djelovale u bačkim školama i dječjim vrtićima dokle god im nisu oduzeti samostani i škole. Djelovale su na mađarskom, njemačkom i hrvatskom jeziku. Imale su svoje samostane i ustanove od Subotice do Novoga Sada. I od Kanjiže do Bačke Palanke. Djelovale su od Koluta do Temerina. U Subotičkoj biskupiji još djeluju dvije Družbe sestara Naše Gospe: hrvatska i mađarska. Objema družbama želimo napredak i osvježenje.

GOVORI VAM SLUGA BOŽJI O. GERARD TOMO STANTIĆ

“ZELENO VOĆE” I “LOPTICE OD KRPE”

"Zeleno voće" i "loptice od krpe" su slike kojima se SB. o. Gerard služi da preko njih predoči neke "dinamične" vidove duhovnog kršćanskog života. Služi se tim slikama kako bi uputio običan puk kako surađivati s milošću u rastu kršćanskog duhovnog života.

Slikama "zeleno voće" ili "loptice od krpe" prisposobljuje nesavršene i manje djelotvorne želje kršćanina kako bi ga podučio što treba poduzeti da bi želje bile savršenije ili savršene i poslužile napretku u kršćanskom životu. Kršćanin treba nastojati, u suradnji s milošću, da od "zelenog voća" postane "zrelo voće" a "loptice od krpe" postanu "zlatne loptice".

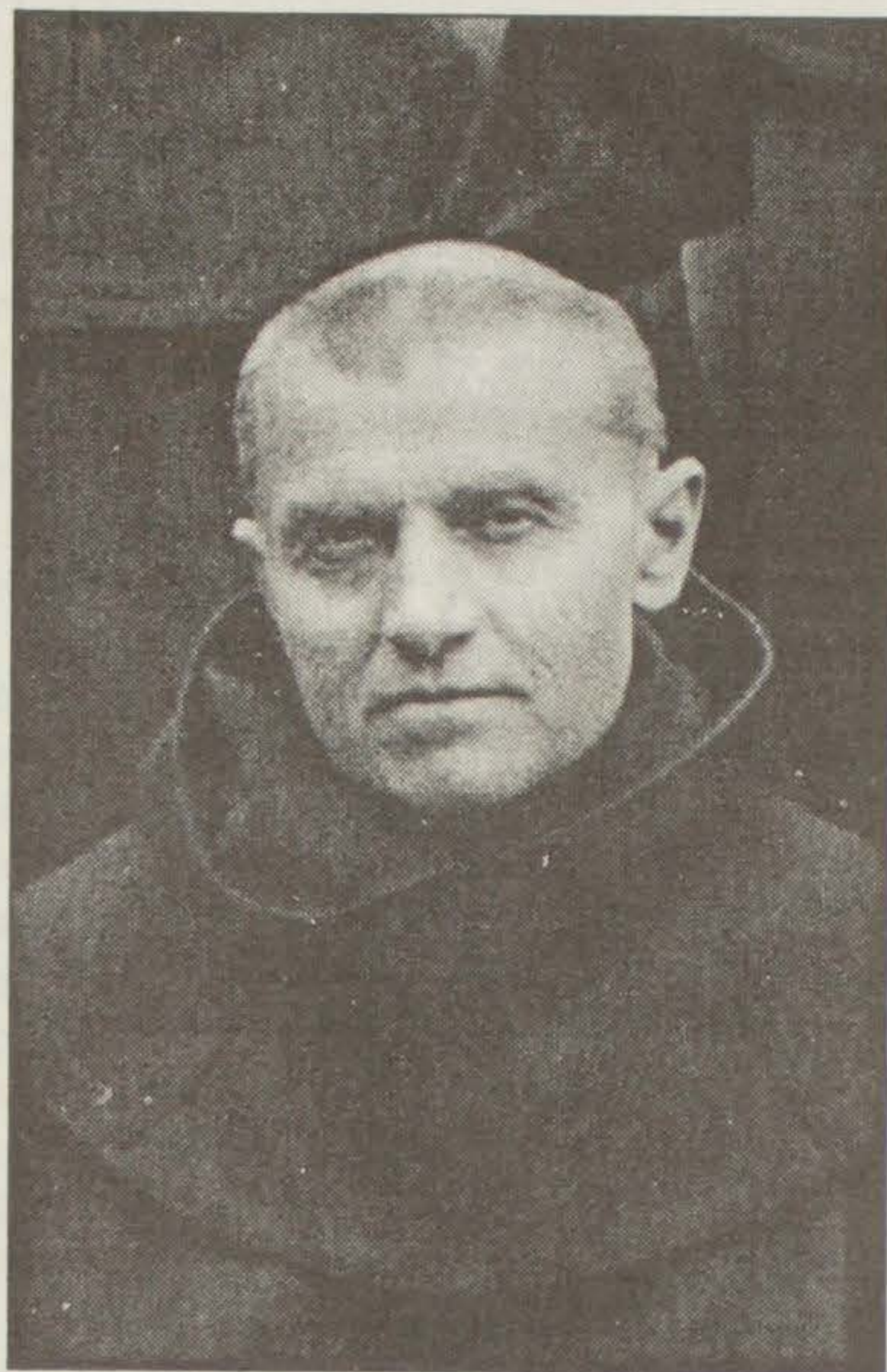
Ovim slikama i prisposobama Gerard se zapravo želi nadovezati na cilj kamo želi voditi duše a to je, "igrati se" (sigrati se) s Isusom, tj. prisnosti, i blizini i iskustvu, kako je to opisano u članku za prosinac prošle godine. "Svako naše zanimanje je sigranje" (Bl. 292.)

Razvoj, dinamizam, po kojem od "zelenog voća" postaje "zrelo voće", ili proces po kojem "loptica od krpe" postaje "zlatna loptica" je "sigranje". Konkretno, slika "zelenog voća" i "loptica od krpe" je igra: "po mirovanju ili djelovanju ..." "Po Isusovoj želi živjeti, djelovati, umirati i trpjeti."

Kako bismo uspjeli u "igri", da "dobre Isusove želje" budu ostvarene, da od "zelenog voća postane zrelo voće i od loptica od krpe zlatne loptice", a ne bi bilo opterećenje za dušu, "igra treba biti prožeta ljubavlju i poniznošću". Ljubav i poniznost dakle preobražavaju "igru" i oslobađaju igru od opterećenja.

Ovo svoje mišljenje Gerard potvrđuje zornim primjerom iz života dječaka od tri godine. Piše: "Neko jutro, (valjda u parku ispod karmelskog samostana u Somboru?), dječak od tri godine svirao je u frulu. Možete zamisliti da mu to nije bilo lako, ali mu je zacijelo bilo slatko, jer se mali veselio kako je znao. Njemu valjda ni najljepša glazba ne bi bila tako lijepa kao njegova, makar njegova nije imala nikakvu melodiju" (ondje).

Iz navedenog primjera, naš Božji

sluga izvodi zaključak: Ako poniznošću i ljubavlju za Isusa živimo i njemu služimo "dobrom željom" život postaje: "kao blagotvorna rosa, po kojoj ruže rastu i mirišu... grijemo srce drugih ljudi" (ondje, 293).

Vrijedi istaknuti da, prema mišljenju o. Gerarda, kršćanin koji želi svoje nesavršene želje, "zeleno voće i loptice od krpe", pretvoriti u savršeno ispunjavanje Isusovih želja, "u zrelo voće i zlatne loptice", ne samo da osobno napreduje u kršćanskom životu nego njegovo nastojanje ima i eklezijalnu dimenziju. Tada "blagotvorna rosa" milosti ne pridonosi samo rastu osobnog duhovnog života, "rastu i mirisu ruže", nego "grijemo srce drugih ljudi".

O. Gerard zaključuje ovo svoje razmišljanje poticanjem koje upućuje kršćanima: Isus želi ovakvo nastojanje kad nas potiče riječima: budite savršeni kao Otac vaš nebeski. Kršćanin koji ne nastoji "zeleno voće pretvoriti u zrelo voće... i loptice od krpe u zlatne", tj. svoje želje u Isusove želje, "toga vara sebičnost i oholost, makar misli da je na putu savršenosti" (ondje 298).

Ante Stantić, OCD

Uređuje: **LAZAR NOVAKOVIĆ**
POETSKI KULIAK

Ivan Tolj rođen je 17. siječnja 1954. u Blatnici, u Hercegovini. Objavljene su mu tri zbirke pjesama. To su *Otočanka* (1980), *Biokovski bal* (1983) i *Kozmopolitska jesen* (1983).

Živi i radi u Zagrebu.

SUDNJA TRUBLJA

ako jednom zatrubi
obećana trublja

i ako zatrubi dostatno
i glasno

da sve kosti pogrebene
zaškripe i dignu se
na život

i ako se okosti pepeo
i ako se osrči tijelo

ako se pronađu u
tiberu arnu seini savi

spaljeni poklani davljeni
što digoše ruke na nož

i ako se dogodi
da zamijene mjesta
sužnji
krvnici
moćnici
patnici

ako jednom zatrubi
uistinu trublja pa još
ako se razaznadnu strane
i redovi živih i mrtvih
pozvani da reknu
tko su uistinu

ako se zbudne
zemljo ako se zbudne

i zaista
zaista vam kažem
reći će
Glas

Ivan Tolj

MISIJSKI ZNAČAJ CRKVE II.

"Crkva zato neprestano šalje glasonoše, dok se nove Crkve potpuno ne podignu te i same mogu nastaviti djelo evangeliziranja. Duh Sveti potiče je da sudjeluje na djelotvornom ostvarivanju nauma Boga koji je Krista postavio za počelo spasenja cijelom svijetu" (LG 17, b).

2. OBVEZATAN PRIMJER KRISTA I PRVE CRKVE

Sva četiri Evanđelista nigdje ne govore da je Isus propovijedao izvan Palestine. Oni nas izvješćuju da je Isus itekako bio naklonjen prema pripadnicima stranih naroda koji su mu se obraćali za pomoć. Tako jedna majka strankinja moli Isusa da joj ozdravi kćerku (usp. Mk 7,24-30; Mt 15,21-28). Rimski oficir moli Isusa da mu ozdravi slugu (usp. Mt 8,5-13; Lk 7,1-10; Iv 4,43-54). Ozdravljajući strance Isus najavljuje svojim nevjernim sunarodnjacima da će doći mnogi "s istoka i zapada i sjesti za stol s Abrahamom, Izakom i Jakovom u kraljevstvu nebeskom" (Mt 8,11). To znači da Bog nudi spasenje svim ljudima. Sam se Isus osjeća poslanim "izgubljenim ovcama doma Izraelova" (Mt 15,24) i najavljuje ulazak nežidova u novozavjetnu zajednicu. Isus je od Židova htio učiniti misionare Kraljevstva, ali su ga oni odbili. Pošao je dragovoljno u smrt za sve ljude i tako sklopio Novi savez, kojim je svim ljudima otvoren pristup Bogu. Nakon uskrsnuća prenio je na apostole svoje poslanje, ovlastio ih i zadužio da sve ljude učine njegovim učenicima.

Sljedbenici Kristovi prvih desetljeća kršćanstva bili su vezani uz Hram i Jeruzalem. No ubrzo su pošli izvan Palestine. Djela Apostolska nas izvješćuju o prvoj skupini misionara koji su radi progonstva, u kojem je stradao sv. Stjepan, pošli u Antiohiju i po prvi puta počeli propovijedati nežidovima na grčkom jeziku. U Antiohiji su po prvi puta Kristovi sljedbenici prozvani kršćanima, da se označi kako je to nova religija, a ne neka sekta unutar židovstva (usp. Dj 11,19-26). Iz Antiohije, kao iz nove košnice, pošla je skupina misionara na Cipar odakle je bio rodnom Barnaba. U antiohijskoj Crkvi, i to na euharistijskom skupu, Duh Sveti je naložio da zajednica spremi Barnabu i Pavla za evangelizaciju dalekih krajeva i ispratila ih na prvo misijsko putovanje (usp. Dj 13,1-3). Kršćani su znali da je slavljenje Euharistije otvoreni sastanak i čin iz kojega treba rasti uključivanje drugih ljudi u Kristovo otajstvo. Zato i danas sv. otac Papa, na Bogojavljenje u bazilici sv. Petra u Rimu za vrijeme Euharistije zareduje nove biskupe za misijska područja. To isto Papa čini na Misijsku nedjelju, kada pod svečanom misom u bazilici sv. Petra dijeli posebne misijske križeve misionarima koje šalje na misijska područja. Time Crkva izvršava nalog da bude svjedok uskrslog Krista "u Jeruzale-

mu, po svoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje" (Dj 1,8).

Taj primjer Krista i prve Crkve obvezatan je za cijelu Crkvu, prema Pavlovoj misli: "Jao meni ako ne propovijedam Evanđelja" (1 Kor 9,16). Sam je Pavao osjetio poteškoće u širenju Evanđelja ali ga one nisu slomile. Tim putem idu i naši sadašnji misionari koji se žrtvuju za Evanđelje pa i do prolijevanja vlastite krvi. Dogmatski razlog evangeliziranja jest to što je Bog "Krista postavio početkom spasenja". Tako i Crkva evangeliziranjem pomaže da svi ljudi "po ljubavi rastu do punine u njega". U Crkvi postoje različite službe i različiti darovi Duha Svetoga koji vode ukupnom rastu i napredovanju novih krštenika, kako to uči Pavao: "Istinujući u ljubavi da poradimo te sve uzraste u njega, koji je Glava, Krist, od kojega sve Tijelo, usklađeno i povezano svakorsnim zglobom zbrinjavanja po djelotvornosti primjerenoj svakom pojedinom dijelu, promiče svoj rast na saziđivanje u ljubavi" (Ef 4,15-16). Crkva može biti pravo tijelo uskrslog Krista samo ako djeluje misijski nastojeći da se ljudi slobodno i osobno uključuju u puninu koja je Krist.

3. ZAJEDNICA POZVANIH I POSLANIH: MISIJA I MISIJE

"Propovijedanjem Evanđelja Crkva privlači vjeri i ispovijedanju vjere one koji slušaju; pripravlja ih na krštenje, izbavlja ih iz robovanja zabludi i pritjelovljuje ih Kristu, da bi po ljubavi rasli do punine u njega. Svojim djelovanjem ona nastoji ne samo sačuvati sve što je dobro u srcu i u duhu ljudi ili u posebnim obredima i kulturama naroda, nego i ozdraviti to, uzdići te usavršiti na slavu Boga te na pometnju đavlu i na blaženstvo ljudima" (LG 17, c).

Sve je milost. Zajednica pozvanih i poslanih je milost. Tako su se i prvi kršćani osjećali i sebe nazivali Božjim sazivom, Božjom Crkvom. Kao što je Bog nekada pozvao Izraelce iz ropstva na slobodu, te ih savezom učinio svojim narodom, tako Bog nakon uskrsnuća Kristova zove sve ljude na Novi savez, novi Božji narod u Isusu Kristu. Biti pritjelovljen Crkvi ne znači napustiti svoje zvanje i dužnost u svijetu. Svatko treba ostati u onom pozivu ili zvanju u kojemu se našao kada je prihvatio Isusa Krista i krstio se. Kršćanstvo je poziv na život u Isusu Kristu po Duhu koji u vjernicima budi sinovski odgovor na Očev poziv. A Pavao će reći: "Živite dostojno poziva kojim ste pozvani" (Ef 4,1). Prvi je Krist prihvatio i izvršio poziv koji mu je Otac postavio. Tako i Crkva nastaje, raste i napreduje time što vjernici prihvaćaju poziv pridruženja Kristu vjerom i krštenjem. Na Božji poziv vjernik treba odgovoriti odazivom. No sve treba biti u jedinstvu Crkve, koja je sastavljena od različitih službi i karizmi, koje sve doprinose

zajedničkom rastu do mjere punine Kristove.

Znamo da u jednom civiliziranom društvu nema prava bez dužnosti. Tako i u Crkvi nema poziva bez poslanja. Isus se osjećao pozvanim i poslanim od Oca ispuniti svoje životno djelo. Isus je pozvao i poslao apostole, po apostolima sve vjernike na zajedničko poslanje među narodima svijeta. Zato je Crkva u svom zemaljskom hodu "misionarska", "jer potječe iz odašiljanja Sina i Duha Svetoga po odluci Oca" (AG 2,1). Crkva je "od Boga poslana svim narodima da bude univerzalni sakrament spasenja" (AG 1,1).

Što je misija, a što su misije? "Misija se, dakle, Crkve ispunjava djelovanjem kojim ona postaje činjenično potpuno prisutna svim ljudima i narodima - pokoravajući se Kristovoj odredbi i potaknuta milošću i ljubavlju Duha Svetoga - da ih primjerom života i propovijedanjem, sakramentima i ostalim sredstvima milosti privede k vjeri, slobodi i Kristovu miru, da im se tako otvori slobodan i siguran put do punog udioništva u Kristovu misteriju" (AG 5,1). Ta misija "nastavlja i kroz tijek povijesti razvija misiju samog Krista, koji je poslan da naviješta Evanđelje siromasima" (AG 5,2). Iz ovoga slijedi da je Crkva po svojoj naravi bitno misijska, poslana.

A Misije? Sabor postavlja pojam misija ovako: "Osobiti pothvati kojima vjesnici Evanđelja, poslani od Crkve, idući u sav svijet vrše zadaću propovijedanja Evanđelja i zasađivanja same Crkve u narode i skupine koje još ne vjeruju u Krista, općenito se nazivaju "misijskima". One se ostvaruju misijskom djelatnošću i većinom se provode na određenim područjima, priznatim od Svete Stolice. Vlastita svrha te misijske djelatnosti jest evangelizacija i zasađivanje Crkve u narodima i skupinama gdje se još nije ukorijenila" (AG 6,1). Radi se dakle o evangelizaciji naroda i zasađivanju Crkve među onima koji su se obratili i prihvatili Krista za Gospodina. To znači da nema obraćenja Kristu bez obraćenja Crkvi koja je njegovo tijelo i sveopći sakrament spasenja.

Misijskim djelovanjem Crkva nastoji otkriti sve što je dobro u kulturama i tradiciji naroda koje evangelizira. Crkva to dobro ne guši, već čuva, ozdravljuje, uzdiže i usavršuje. Crkva se prilagođuje kulturi i mentalitetu onih kojima naviješta Krista, kako bi evangelizaciju nadovezivala na klice istine koje je Bog zasijao u poganske i nekršćanske religije još prije naviještanja Evanđelja. Crkva se uraštanjem u nove narode njima prilagođuje i od njih nešto prima. Mjesne Crkve na misijskom području "uzimaju iz običaja i tradicija, iz mudrosti i znanja, iz vještina i umijeća svojih naroda sve ono što može pridonositi da se hvali Božja slava, da zasja milost Spasiteljeva i da se pravo oblikuje kršćanski život" (AG 22,1). Za uspješno misijsko djelovanje potrebna je trajna doktrinalna obnova Crkve pod vodstvom crkvenog učiteljstva.

Mato Miloš, OCD

PONOVNO KRENUTI OD KRISTA (3)

Razmatrajući dokument Ivana Pavla II. *Ulaskom u novo tisućljeće*, nastavljamo s onim kršćanskim otajstvima koje je Papa istakao kao primarne za ulazak kršćanstva u novi milenij.

Sakrament pomirenja

Malo je koji sakrament proživio takvu krizu kao što je to sakrament pomirenja. Međutim, biskupska sinoda iz 1984. godine je urodila dokumentom koji je Papa objavio pod naslovom *Pomirenje i pokora*. Proslava Velikog jubileja je dala veliki zamah obnovi duha ovog dragocjenog sakramenta. Na prvom mjestu Papa spominje krizu "osjećaja za grijeh", koji se primjećuje u suvremenoj kulturi a koji je za slavljenje ovog sakramenta bitan: priznati i prihvatiti svoju grešnost te ponizno zatražiti od Boga oprostjenje. Vrlo vrijedna misao koja se naslanja na prvu je još važnija a to je otkriti Krista kao otajstvo milosrđa. Bog se milosrdnim očitavao upravo po Isusu Kristu i po njemu nam ponudio sućutno srce i pomirenje sa sobom. To Kristovo lice treba otkriti u sakramentu pomirenja i osjetiti milosrdno djelo oprostjenja grijeha. Papa potiče sve vjernike da ovaj sakrament slavimo s onim bogatstvom koje nam se daruje, ali potiče i pastire da se s više kreativnosti, pouzdanja i ustrajnosti posvete slavljenju ovoga sakramenta. Pomiriti se s Bogom je put savršenstva.

Primat milosti

U planiranju koje nas očekuje valja se zauzeti s većim povjerenjem za pastoral koji bi svoj prostor dao molitvi, i osobnoj i zajedničkoj. Znači, treba poštivati bitno načelo kršćanskog pogleda na život: primat milosti - kaže Papa. Vječna napast akcije i kontemplacije i opasnost da se to dvoje rastavi, opasnost je našeg vremena te se u silnom aktivizmu zaboravi dimenzija milosti, a milost je zapravo ključna u cijeloj kršćanskoj objavi Novoga zavjeta, jer bez Krista ne možemo ništa učiniti. Molitva je temelj nutarnjeg života i svetosti. Bez molitve svako pastoralno planiranje doživljava duhovnu frustraciju kao što su i apostoli rekli: "Svu smo se noć trudili i ništa ne ulovismo" (Lk 5,5). Taj molitveni život je prekretnica u pastoralu jer Krist nakon te "frustracije" apostola govori: *Duc in altum!* Ulazak u novo tisućljeće je po Papinoj želji upravo ta Isusova riječ - Izvezi na pučinu.

Slušanje Riječi

Primat svetosti i molitve nije shvatljiv bez obnovljenoga slušanja Božje riječi. Hvala Bogu što je II. vaticanski sabor u središte liturgije i inače u pastoral postavio pažljivo čitanje Svetoga pisma i slušanje Božje riječi. Sveto pismo je u središtu javne molitve Crkve, ali i osobne molitve svakog vjernika. Slušanje Božje riječi, i to kvalitetno, čovjeku daje otvorenost prema Duhu. Ono daje snagu navjestitelju bilo u katehezi bilo u homiliji da prenosi poruku, jer prvo mora biti vjerni slušatelj da bi mogao biti dobar navjestitelj. Novo kršćansko tisućljeće samo će se onda usmjeriti novim putovima ako jednog dana Biblija bude "obiteljska knjiga", knjiga koju će kršćanske obitelji imati svaki dan u rukama. Slušanje riječi je i susret, jer je ta riječ živa.

(Br. 37-40)

Mr. Andrija Kopilović

Iz Poruke pape Ivana Pavla II. za Svjetski dan mira, 1. siječnja 2002.

NEMA MIRA BEZ PRAVDE, NEMA PRAVDE BEZ OPROŠTENJA

Ove godine Svjetski dan mira slavi se u sjeni dramatičnih događaja od 11. rujna. Toga je dana počinjen strašan zločin: u kratkom vremenu tisuće nevinih osoba različite etničke pripadnosti postali su žrtve groznog krvoprolića. Tada su ljudi diljem svijeta snažno osjetili koliko su ranjivi i obuzeo ih je novi duboki strah za budućnost. U ozračju toga stanja duše, Crkva je svjedočila svoju nadu, utemeljenu na uvjerenju da zlo, *mysterium iniquitatis*, nema posljednju riječ u ljudskom životu. Povijest spasenja, opisana u Svetome pismu, baca jasno svjetlo na cijelu povijest svijeta i pokazuje nam da su ljudska zbivanja uvijek praćena milosrdnom providnošću Boga, koji poznaje načine kako dotaknuti čak i najokorjelija srca i učiniti da i na suhom i neplodnom tlu urode dobri plodovi.

To je nada koju Crkva gaji na početku 2002. godine: milošću Božjom svijet u kojem kao da moć zla još jednom ima prevlast bit će preobražen u svijet u kojem će najplemenitije težnje ljudskog srca trijumfirati, u svijet u kojem će prevladati istinski mir. /.../

U nastavku svoje poruke Papa govori o miru kao djelu pravde i ljubavi, o stvarnosti terorizma u svijetu; zatim podsjeća na Božju zapovijed: Ne ubij, ističe nužnost oprostjenja i govori o njemu kao o najuzvišenijem putu do mira. Nadalje potiče na međuvjersko razumijevanje i suradnju te potiče na molitvu za mir, kako slijedi.

Molitva za mir

Upravo zato molitva za mir nije nešto što slijedi nakon zauzimanja za mir. Naprotiv, ona je u samome središtu izgradnje mira u redu, pravdi i slobodi. Moliti za mir znači otvoriti ljudsko srce da u njega prodre Božja snaga koja sve obnavlja. Životvornom snagom svoje milosti Bog može otvoriti prostor za mir i tamo gdje se čini da postoje samo prepreke i zatvorenosti. On može osnažiti i proširiti solidarnost ljudske obitelji unatoč našim beskrajnim podjelama i borbama. Moliti za mir znači moliti za pravdu, za pravične odnose unutar i među nacijama i narodima. To znači moliti za slobodu, osobito za vjersku slobodu koja je temeljno ljudsko i građansko pravo svakog pojedinca. Moliti za mir znači moliti od Boga oprostjenje i istodobno moliti za hrabrost da oprostimo onima koji su nam nanijeli zlo.

Zbog svih tih razloga pozvao sam predstavnike svjetskih religija da 24. siječnja iduće godine dođu u Asiz, grad sv. Franje, kako bi molili za mir. Time želimo pokazati da je istinska vjera neiscrpní izvor uzajamnog poštivanja i sklada među narodima: ona je štoviše glavni lijek protiv nasilja i sukoba. U ovome vremenu teške zabrinutosti, ljudsku obitelj treba podsjetiti na sigurne razloge naše nade. Upravo to hoćemo izreći u Asizu, moleći Svemogućega Boga - prema divnom izrazu samog svetoga Franje - da nas učini oruđem svoga mira.

Nema mira bez pravde, nema pravde bez oprostjenja: to je ono što želim u ovoj poruci poručiti vjernicima i nevjernicima, muškarcima i ženama dobre volje, kojima je na srcu dobro ljudske obitelji i njezina budućnost.

Nema mira bez pravde, nema pravde bez oprostjenja: na to želim podsjetiti one na kojima leži odgovornost za budućnost ljudske zajednice, potičući ih da uvijek, u svojim lakim i teškim odlukama, budu vođeni svjetlom istinskog čovjekova dobra, u pogledu zajedničkog dobra.

Nema mira bez pravde, nema pravde bez oprostjenja: to upozorenje neumorno ću ponavljati onima koji, iz ovoga ili onog razloga, gaje u sebi mržnju, želju za osvetom ili volju za razaranjem.

Neka se u ovome Danu mira iz srca svih vjernika uzdigne snažnija molitva za sve žrtve terorizma, za njihove obitelji pogođene tolikom tragedijom kao i za sve ljude koje terorizam i rat nastavljaju ranjavati i potresati. Neka se svjetlo naše molitve proširi i na one koji teško vrijeđaju Boga i čovjeka tim nemilosrdnim činima, da uzmognu zaviriti u svoja srca, uvidjeti zlo koje su počinili, odustati od svih nasilničkih nakana i tražiti oprostjenje. Neka u ovim nemirnim vremenima cijela ljudska obitelj uzmogne pronaći istinski i trajni mir, koji jedino može izniknuti iz pravde i milosrđa.

ŽUPA SV. TEREZIJE AVILSKJE U SUBOTICI

- Župa sv. Terezije stolnom crkvom Subotičke biskupije postala je 1968. godine
- Najuglednija subotička župa broji 14.000 vjernika
- Znakovi života i izumiranja
- O najsvečanijem bogoslužju brinu odlični ceremonijari
- Svete mise na hrvatskom i mađarskom jeziku
- Dva pjevačka zbora i mali orkestar njeguju liturgijsku glazbu

Župljani pripadnici dvaju naroda

Službena statistika Subotičke biskupije drži da najuglednija župa grada Subotice broji 14.000 vjernika. Župnik je mišljenja da u župi ne može biti više od 12.000 katolika. Župa stolne bazilike svete Terezije u Subotici je župa čiji su župljani mahom pripadnici hrvatskog i mađarskog naroda. S jedne strane, ta gradska župa pokazuje jasne znakove života, a s druge strane to je župa u izumiranju. Župljani se mogu pohvaliti da je njihova župa u posljednjih dvadeset godina iznjedrila dva svećenika. Ove godine se pripravljamo proslaviti svećeničko ređenje i mladu misu našega đakona velečasnog gospodina **Josipa Štefkovića**. Župa ima **Mirka Štefkovića**, bogoslova u Rimu, i **Marijana Vukova**, koji studira u Zagrebu. U našoj župi je kršteno i stasalo više svećenika, redovnica i redovnika. To su sve uvjerljivi znakovi životnosti župne zajednice.

Župnikovi suradnici

U župi osim župnika djeluju i dva župna vikara: velečasni gospodin **Ervin Kovács** i **Csaba Paskó**. Mladi župni vikari su izvrsni župnikovi suradnici: gospodin **Kovács** je osim službe župnoga vikara prihvatio i dužnost suradnika Subotičkog radija, ali je i profesor na Teološko-katehetskom institutu Subotičke biskupije. Liturgija je njegova velika ljubav. Studira liturgiku na Katoličkom sveučilištu "Pázmán Péter" u Budimpešti. Na istom sveučilištu je redoviti profesor filozofije svećenik **dr. Rokay Zoltán** iz župe svete Terezije. Drugi župni vikar, gospodin **Paskó** studira svetu glazbu u Grazu.

Bogoslužje

Nekada jedinu subotičku župu resilo je oduvijek svečano i lijepo bogoslužje. Bogoslužje je dobilo na sjaju i ljepoti posebno poslije I. svjetskog rata, od kada su župnici bili ujedno i biskupi. Svi su biskupi imali vrsne ceremonijare. Tako je od vremena biskupa Zvekanovića do danas za ljepotu liturgije u katedrali najzaslužniji sadašnji ceremonijar, preč. g. **Andrija Kopilović**. U župi se svake nedjelje služi po šest svetih misa. Najposjećenije su svete mise u 8 (mađarski) i u 9 (hrvatski). Ostale su svete mise slabije posjećene. Na svetu misu dolazi oko 15% župljana. Izrazito veliki broj djece i mladih je nedjeljom u 9 sati. Za vrijeme rata u Hrvatskoj župu je napustilo puno mladih obitelji. Radi toga je opao broj vjeroučenika, više na mađarskom jeziku. U župi su svake godine dva prvopričesnička slavlja, tako i dva slavlja prve svete Ispovijedi. Župa je uz pomoć angažiranih katolika iz cijeloga grada prihvatila slavlje Dužijance, koje svake godine okuplja na stotine mladih i na tisuće vjernika. Na hrvatskom i na mađarskom jeziku se više od 150 godina obavlja zavjetna pobožnost Prečistom Srcu Marijinom. Najposjećenija je subotička stolnica na Duhove kad se slavi sveta Potvrda u 8 sati na mađarskom, a u 10 sati na hrvatskom jeziku.

Stare novosti

U župi je jako izbledjelo štovanje Presvete Euharistije. Broj svetih pričesti je srazmjerno dobar, ali na dane klanjanja dolazi jako malo župljana. Dok listopadske pobožnosti doslovno izumiru, svibanjske se jedva drže, za Križni put postoji veliko za-

nimanje, pa se na križnom putu (srijedom mađarski, petkom hrvatski) okuplja i do 90 djece i mladih. Veliki se broj djece, mladih i ostalih vjernika okuplja i na zornice. Hodočašće je u visokoj cijeni u župljana. Mladi hodočaste svake godine na Dan mladih u Bač, na grob Sluge Božjega Gerarda Stantića hodočaste kako vjernici Hrvati tako i vjernici Mađari.

Osobna karta župe stolne bazilike svete Terezije u Subotici

Prvi spomen katoličke župe u Subotici je iz 1497. godine, kad se spominje prvi subotički župnik Luka. Tako subotički katolici broje 505. godinu svoje sigurne nazočnosti u gradu. O razvitku subotičke župe do oslobođenja od Turaka malo znamo. Pastiri ovdašnjih katolika su bili segedinski franjevci. Pri kraju turskog ropstva i u prvim godinama slobode među zaslužnim franjevcima su fra **Jerko Guganović**, fra **Šandor Španjik**, fra **Bartul Benjović**. Njihova je zasluga što ova župa ima maticu s imenima krštenih iz 1687. godine. Poznato nam je ime franjevca **Tome Vojnića**, koji je bio župnik u Ludošu (današnjem) Šupljaku 1680. godine. Do 1773. godine subotičkom župom su upravljali franjevci, a od 1773. godine svjetovni svećenici. Prvi svjetovni svećenik na čelu župe je bio **dr. Stipan Ranić**. Na čelu župe do sada je stajalo 16 upravitelja i 14 župnika. Njima je pomagalo više od 350 kapelana i na desetine svećenika vjeroučitelja. Među župnicima valja spomenuti plemenitog **Pavla Sučića** koji je postao najprije kalačko-bački kanonik, pa stolnobiogradski (Székesfehérvár) i na kraju đakovački biskup. Župnici **Lajčo Budanović** i **Matiša Zvekanović** su u isto vrijeme bili i biskupi - apostolski upravitelji Bačke apostolske administrature. Nekadašnja župna crkva svete Terezije dovršena je 1797. godine, postala je 1968. godine stolnom crkvom Subotičke biskupije, a od 1974. je odlikovana naslovom manje bazilike. Župnik **Czorda Béla** je organizirao prvu podjelu jedinstvene gradske župe svete Terezije. U južnom dijelu grada organizirao je 1841. godine župu svetoga Roka i župu svetoga Jurja. Na području na kojem su župnikovali subotički franjevci kao upravitelji župe danas postoji više od 40 župa. A od kako su svjetovni svećenici preuzeli subotičku župu, na području župe svete Terezije je niklo 25 župnih zajednica - što s jedne, što s druge strane sadašnje državne granice.

Župni ured sv. Terezije nalazi se u Harambašičevoj 7, tel. (024) 600-240.

Sveta glazba

Od prvog zborovođe **Đure Arnolda** (početak 19. stoljeća) do danas liturgijsko pjevanje su vodili ugledni stručnjaci i ljubitelji zbornog pjevanja. Do pred Drugi svjetski rat župa je pored pjevačkog zbora imala i župni orkestar. Danas župa ima katedralni zbor "**Albe Vidaković**" koji njeguje hrvatsko liturgijsko pjevanje i katedralni zbor "**Sveta Terezija**" za mađarsko liturgijsko pjevanje. Na velikim svečanostima zborovi sudjeluju i zajedno. Na čelu zbora "**Albe Vidaković**" je gotovo 30 godina časna sestra **Mirjam Pandžić**, dok zbor "**Sveta Terezija**" vodi **mons. Josip Mioč**. U župi

Mons. Stjepan Beretić rodio se u Somboru 4. lipnja 1947. godine. Studij teologije završio je u Zagrebu na Katoličkom bogoslovnom fakultetu. Za svećenika je zaređen u Somboru 17. veljače 1974. godine. Službu kapelana vršio

Za župnika i za župu je posebna radost dan Prve pričesti

je u Kanjiži, u župi Anđela čuvara te u Subotici u katedralnoj župi. Od 1977. do 1985. godine bio je župnik u Baču s pripadajućim filijalama Deronje i Tovariševo. Od 16. srpnja 1985. godine katedralni je župnik. Uz župničku službu obavlja i mnoge druge službe u biskupiji. Arhiepiskop je, dijecezanski savjetnik, sudac biskupijskog Ženidbenog suda, profesor na Teološko-katehetskom institutu Subotičke biskupije i dr. Za svoj revni pastoralni rad godine 1998. godine imenovan je kapelanom Svete Stolice, tj. dobio je titulu "monsinjora".

Glavni je urednik kalendara "Subotička Danica (nova)" i član uredničkog vijeća katoličkog lista "Zvonik". Također je bio urednik "Subotičke Danice" kao i "Bačkog klasja".

Mirka Sarića, koji je na raspolaganju karitasu vlastitim kolima. Pastoralno vijeće je od velike pomoći svećenicima za

Vjeronauk

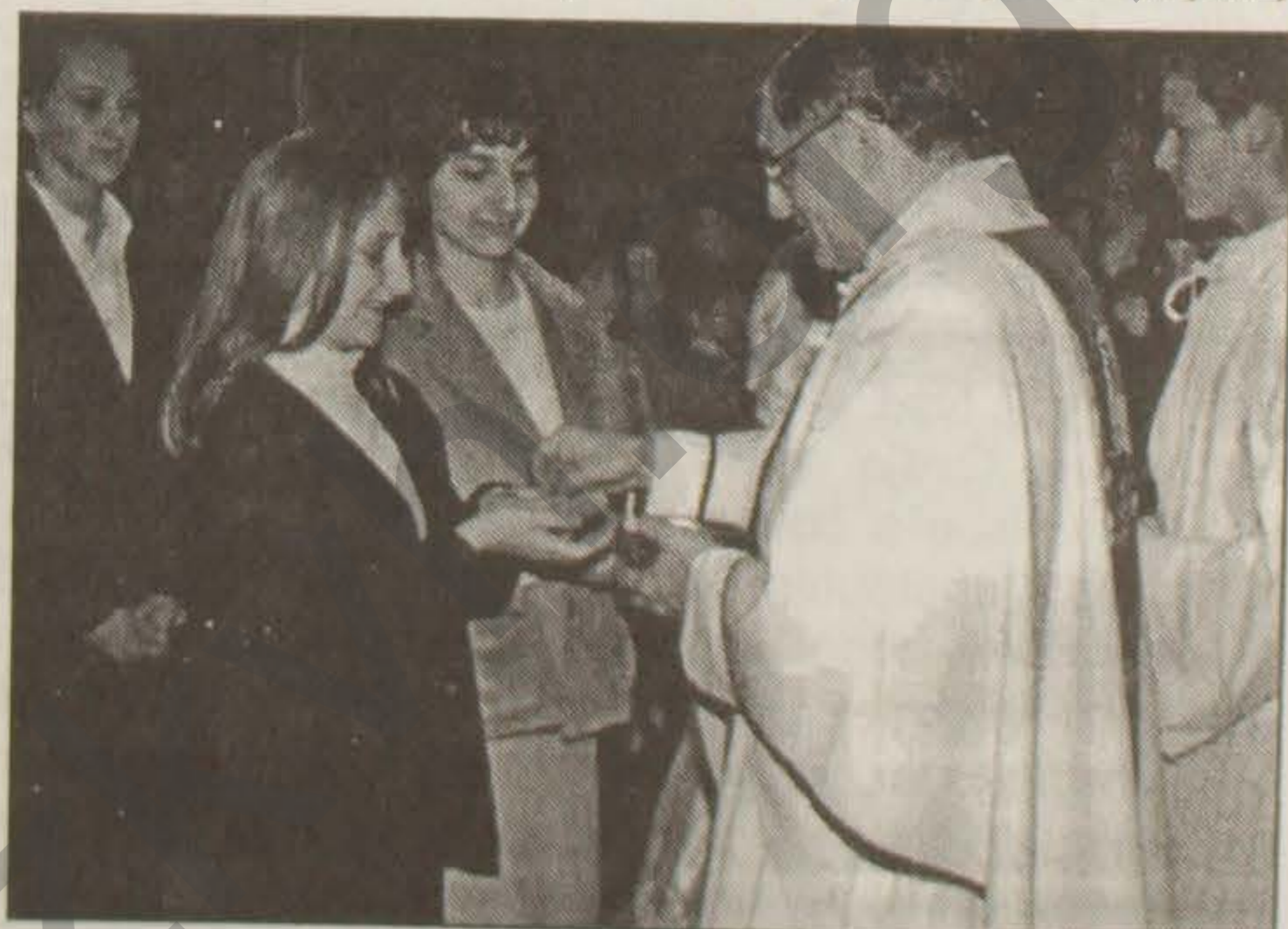
Župni vjeronauk pohađa više od 300 djece, dok je na školskom vjeronauku oko 60 prvaka. Vjeronauk za srednjoškolce pohađa na hrvatskom jeziku u prosjeku oko 40 učenika, a na mađarskom desetak srednjoškolaca i isto toliko studenata i radnika. Mladi katolici su u župi angažirani kao ministranti i od velike su pomoći za svaki veliki posao u bazilici. Budući da je župa u središtu grada, među vjeroučenicima je više župljana iz okolnih gradskih, pa čak i prigradskih župa, koji na vjeronauk dolaze zato što su takvi uvjeti gradskog prometa.

Matice

U župi je godinama broj krštenih dvostruko manji nego broj umrlih. Među vjenčanima su prošle godine bila samo tri para iz župe, dok su svi ostali dolazili iz gradskih i prigradskih župa na vjenčanje. Broj krštenih je i zato tako mali što je na području župe pretežno starije stanovništvo. Mlade obitelji i ako žive na području župe, grade kuće i sele se u ostale gradske župe. Premda matice daju naslutiti manje radosnu budućnost, ostaje ipak činjenica da su Subotičani privrženi svojoj "Velikoj crkvi", bar onoliko koliko vole "Staru" - franjevačku crkvu. Zato su zajednička liturgijska slavlja u bazilici i kod franjevaca uvijek lijepo posjećena.

S. Beretić
A. Anišić

U župi sv. Terezije s katekumenima se kontinuirano radi (na slici prva pričest jedne skupine)

slavlje Prve svete Pričesti, Prve Ispovijedi, krizme... Pastoralno vijeće je proživjelo godine velike obnove bazilike svete Terezije koje je trajalo od 60-tih do 90-tih godina prošloga stoljeća - za vrijeme župnika i biskupa **Matije Zvekanovića**. Tih 30 godina je tražilo najveću aktivnost tadašnjeg Pastoralnog vijeća. Dodamo li tome još i gradnju sjemeništa, u kojoj su bila angažirana i ostala gradska pastoralna vijeća i brojni gorljivi vjernici, dobit ćemo uvjerljivu sliku o našim vijećnicima.

Pastoralni suradnici

Osim župnika i župnih vikara u pastoralu su angažirani brojni svećenici. Velečasni gospodin **Fehér Tivadar** ispovijeda svake nedjelje, **msgr. Marko Forglć** također. Nedjeljom se u bazilici ispovijeda od 6.30 do 11.30 i radnim danom prije svetih misa. Najviše je svetih ispovijedi u vrijeme vazmenog trodnevlja. Tih dana subotički svećenici pomažu katedralnom svećenstvu tako da se ispovijeda preko cijelog dana. Nešto je manje ispovijedi uoči Božića. Prečasni gospodin **Slavko Večerin** služi svetu misu radnim danom. Gospodin **Fehér** svake nedjelje, gospodin biskup također. Sjemenišni poglavari služe svake nedjelje po jednu svetu misu. U župi djeluje i stalni đakon, velečasni gospodin **Sótanyi Ferenc**. Stolna bazilika ima još i 12 izvanrednih djelatnika svete Pričesti, koji su na pomoći svećenicima. Na području župe djeluju dvije katehiste u školama: **Ana Čavrgov** i **Maja Perušić Oroszi**. U uredu crkvene općine radi službenica **Lozika Bogušić**. Do 1999. godine u župi su djelovale časne sestre Naše Gospe. Od njih je ostala samo sestra **Mirjam Pandžić** kao orguljašica i zborovođa. Sakristansku i zvonarsku službu obavlja gospođa **Dominika Štefković**.

ERVIN KOVÁCS

Rođen je u Novom Sadu 11. studenog 1973. godine. Teologiju je studirao u Segedinu i Budimpešti. Za svećenika je zaređen u Subotici 1998. godine. Od svog ređenja vrši svećeničku službu u katedralnoj župi sv. Terezije u Subotici.

CSABA PASKÓ

Rođen je u Bajmoku 25. travnja 1975. godine. Studij teologije završio je u Pečuhu. Za svećenika je zaređen u Bajmoku, 23. srpnja 2000. godine. Uz studij glazbe u Grazu vrši, za vrijeme ferija, i kapelansku službu u katedrali sv. Terezije u Subotici.

djeluje i mali župni orkestar "Sveta Terezija" koji vodi profesorica **Mária Megyeri**. Uz zbor "Albe Vidaković" na Božić nastupa i gradski tamburaški orkestar, koji za tu priliku uvježbava **Stipan Jaramazović**.

Pastoralno vijeće

Župno Pastoralno vijeće broji 30 članova. Od svih odjela najaktivniji je Odjel za karitas na čijem čelu stoji **dr. Császár Mária**. Oko nje se okupilo petnaestak suradnika, od kojih je najaktivnija **Ana Lijović**, koja svakog utorka dočekuje ljude da im s ostalim suradnicama karitasa pruži pomoć. Za vrijeme došašća 2001. godine župljani su donosili pomoć za karitas u hrani i u novcu. Svi su darovi smjesta podijeljeni. Nekoliko je obitelji na Badnji dan obradovao župljanin **Aranyos** pletenim božićnim kolačem. Kad treba raznositi pomoć, župni karitas računa na gospodina

Piše: dr. Tadej Vojnović

Prvi dan Nove godine

Golubica se više nije vratila Noi. On skida pokrov s korablje: sve je tiho, mirno, površina okopnjela. Važan događaj! Svećenički izvor (P) posebno ga datira: "Šest stotina i prve godine Noina života, prvoga mjeseca, prvoga dana u mjesecu ..." (Post 8,13).

U datumu koji donosi tekst prevlada-va brojka 1 (601. god., 1. dana i 1. mjeseca). Broj je naglašen ponavljanjem što je i tipično je za P. Radi se o 601. godini Noina života. Ovim danom započinje NOVO VRIJEME SVIJETA, era nakon potopa. Možemo zaključiti da je ovaj datum i cilj čitavog niza datiranja pojedinih odsjeka potopa. Tako dan svršetka potopa postaje DANOM NOVE GODINE, prvi dan nove povijesti koja počinje s Božjim čovjekom Noom "koji je s Bogom hodio" i koji je "našao milost u očima Jahvinim".

Napuštanje korablje

Napuštanje korablje događa se po Božjoj zapovijedi. Pisac posebno želi istaći poslušnost Noinu prema Bogu. Noa ništa ne želi činiti bez Boga. Napuštanje korablje ima dva dijela: a) zapovijed (8,16-17) i njezino izvršenje (8,18-19) što je opet tipično za svećenički izvor (P). Zapovijed je upravljena najprije Noi i njegovoj obitelji da bi se poslije (r. 17) to proširilo i na životinje za koje se obnavlja blagoslov plodnosti sličan onom iz vremena stvaranja (usp. Post 1,22) čime se želi naglasiti da je započela nova zemaljska era. Blagoslov i preporuka za množenje je sada i potrebna budući da je Bog istrijebio "svako biće s površja zemaljskog: ljude, životinje, gmizavce i ptice nebeske" (usp. Post 7,23).

Božja zapovjed izlaska vrlo je precizna što se tiče redosljeda te se pretvara u svečanu procesiju! Najprije trebaju izaći ljudi i to po redu: Noa (kao prvi čovjek novoga svijeta), zatim njegova žena, zatim njihovi sinovi svaki sa svojom ženom. Nakon toga dolaze na red životinje. Njih čovjek mora izvesti "sa sobom". One nisu neovisne od njega već bitno spadaju u njegovo okruženje! Opis (usp. rr. 18-19) brižljivo je složen. Zanimljivo je da se zapovijed izlaska čovjeka iz korablje u odnosu na redosljed ne poklapa sa stvarnim izvršenjem. U Božjoj zapovijedi su čovjek i žena jedno i tako trebaju izaći, dok u stvarnom izvršenju izlaze po "patrijarhalnom redu" tj. Noa, sinovi, Noina žena i žene sinova. Ovdje se lijepo vidi prvotna Božja namisao s čovjekom (zajedništvo, jednakost, upotpunjenje) i ono što se nakon grijeha dogodilo ("muž će gospodariti nad tobom", Post 3,15).

Životinje nisu jednostavno nahrupile, bez reda istrčale. Njih "izvodi" čovjek. I tu postoji red: ptice, stoka, gmizavci. U izvr-

šenju red je izmijenjen (životinje, gmizavci, ptice) ali opet tu postoji red. Izraz koji cijelom izlasku daje posebno svečani ton i sve skupa pretvara u procesiju, mimohod jest "iziđu iz korablje, vrsta za vrstom".

Božja zapovijed znači život i njeno poštivanje znači dohvaćanje života: Noa, njegova obitelj, životinje izlaze u NOVO-DAROVANI ŽIVOT, na zemlji koja je sada čista.

Za opis kraja potopa pisac uzima oba izvora (jahvistički i svećenički) i donosi svakoga posebno. Jahvistički izvor posebno ističe Noinu žrtvu i Božje obećanje (Post 8,20-22) a svećenički izvor Božji blagoslov i savez (Post 9,1-17). Pisac se na ovo odijeljeno opisivanje odlučio najvjerojatnije zbog vrijednosti i raznolikosti ovih tekstova u želji da čitatelje što više obogati.

Žrtva i obećanje (J)

Svršetak potopa kod J ima istu težinu kao i njegov početak (6,5-8). U Božjem obećanju doseže cilj sve pripovijedanje o potopu. Izvještaj o žrtvi nalazimo i u mnogim izvanbiblijskim izvještajima. To je u starom svijetu prirodna reakcija nakon preživljavanja smrtne pogibelji. U činu prikazivanja žrtve spašenoga dolazi do izražaja: a) zahvalnost za spasenje i b) preporuka spasiocu za novi život koji započinje. Noa je uzeo za žrtvu "od svih čistih životinja i od svih čistih ptica".

Ponekad se uz čovjekovu žrtvu navodi i Božje prihvaćanje odnosno neprihvatanje žrtve (npr. kod Kaina i Abela). Tako je to i ovdje. Bog prima Noinu žrtvu i to prima sa zadovoljstvom: "Jahve omiris miris ugodni..." Ovaj je izraz u stvari formula, tehnički izraz žrtvenog jezika a nalazimo ga i kod drugih naroda, a znači: Jahve se milostivo nagnuo nad Noinu žrtvu (što činimo i mi da bismo nešto pomirisali!). Ovaj 21. r. je važan i po tome što se tu spominje "srce". Bog u svom srcu odlučuje. U toj Božjoj odluci u korist čovjeka se posebno ističe izraz "nikad više" što će se ponoviti i u r. 22. Usprkos čovjekove sklonosti prema zlu, Bog se obvezuje da više nikada (r. 21) neće zbog čovjeka zemlju strovaliti u propast. Ovdje se proglašava strpljivost Božja nad svim ljudima koja posebno dolazi do izražaja u Božjoj garanciji godišnjih doba i ljetine (r. 22) što će Isus posebno naglasiti u svojem Govoru na gori: "jer on (Otac) daje da sunce njegovo izlazi nad zlima i dobrima i da kiša pada nepravednicima i pravednicima" (Mt 5,45).

Negativnoj formulaciji u r. 21b pridolazi sada pozitivna: Bog jamči čovjeku ostanak na zemlji "Sve dok zemlje bude". Sada slijedi ritam pjesme od 4 para riječi koje u sebi nose dinamiku života (sjetva-

žetva, studeni-vrućine, ljeta-zime i dani-noći). Tako jahvistički izvor (J) kao zaključak potopa donosi čvrstu odluku Božju o postojanju vremena koje će i dalje u sebi nositi svoj životvorni ritam. U tom ritmu diše cijelo stvorenje!

Blagoslov i savez (P)

Svršetak potopa je drugačiji u svećeničkom izvoru. To je i razumljivo budući da svećenički izvor više naglašava Božju veličinu, transcendentalnost i svetost. Svršetak potopa ima u svećeničkom izvoru dva dijela (blagoslov i savez) od kojih svaki na početku i na kraju imaju isti izraz: usp. 9,1=9,7 ("Plodite se i množite i zemlju napunite") i 9,9=9,17b ("i sa svim živim stvorovima"). Prvi dio obnavlja stvoriteljski blagoslov s kojim se susrećemo kod stvaranja (Post 1,28) a drugi dio daje jamstvo da više neće biti potopa.

Uočimo da je u blagoslovu (9,1-7) izražen novi odnos prema životinjama (usp. osobito rr. 2-3) s ograničenjima (4 i 5-6); prvo ne jesti s krvi (krv u Bibliji znači život!), drugo ne dirati u život čovjeka. Čitajući ovaj tekst imamo osjećaj da započinje jedan novi eon s novim Božjim blagoslovom, vremensko razdoblje koje sa sobom nosi i jednu novu dimenziju: početka.

Smisao stvoriteljskog blagoslova jest da se život kojeg je Bog sačuvao protegne kroz vrijeme i povijest. To se posebno vidi u Post 10 koja govori o napućivanju zemlje. Mala grupa ljudi koja je sačuvana počet će se širiti po zemlji snagom stvoriteljskog blagoslova. Počinje se pisati nova povijest, "povijest Noinih sinova: Šema, Hama i Jafeta, kojima su se rodili sinovi poslije Potopa" (Post 10,1).

Već kod stvaranja čovjeku je dano gospodstvo nad životinjama (Post 1,28) ali mu je kao hrana dano "sve bilje što se sjemeni, po svojoj zemlji i sva stabla plodonosna što u sebi nose svoje sjeme" (Post 1,29). Ovdje se gospodstvo nad životinjama proširuje i na mogućnost ubijanja životinja radi hrane. Tako 9,3 stoji nasuprot 1,29 kada je riječ o hrani. Da li tekst daje naslutiti da je u samom početku čovjek bio biljojed (frugivor) i hranio se samo plodovima a kasnije (neandertalac sigurno) je počeo jesti životinjsko meso (karnivor)?

Duga

Savez koji je Bog sklopio s Noom (9,8-11) je jednostran i u njemu se obvezuje samo Bog. U ovom se savezu Bog obvezuje Noi i njegovim sinovima da "nikada više vode potopne neće uništiti živa bića, niti će ikad više potop zemlju opustošiti". Kao znamen toga saveza "dugu svoju u oblak stavljam" govori Bog. Mnogi smatraju da je svećenički izvor ovdje imao pred sobom još jedan stariji izvor u kojem bi se duga pojavila na samom svršetku potopa.

(U sljedećem nastavku: Noa i njegovi sinovi)

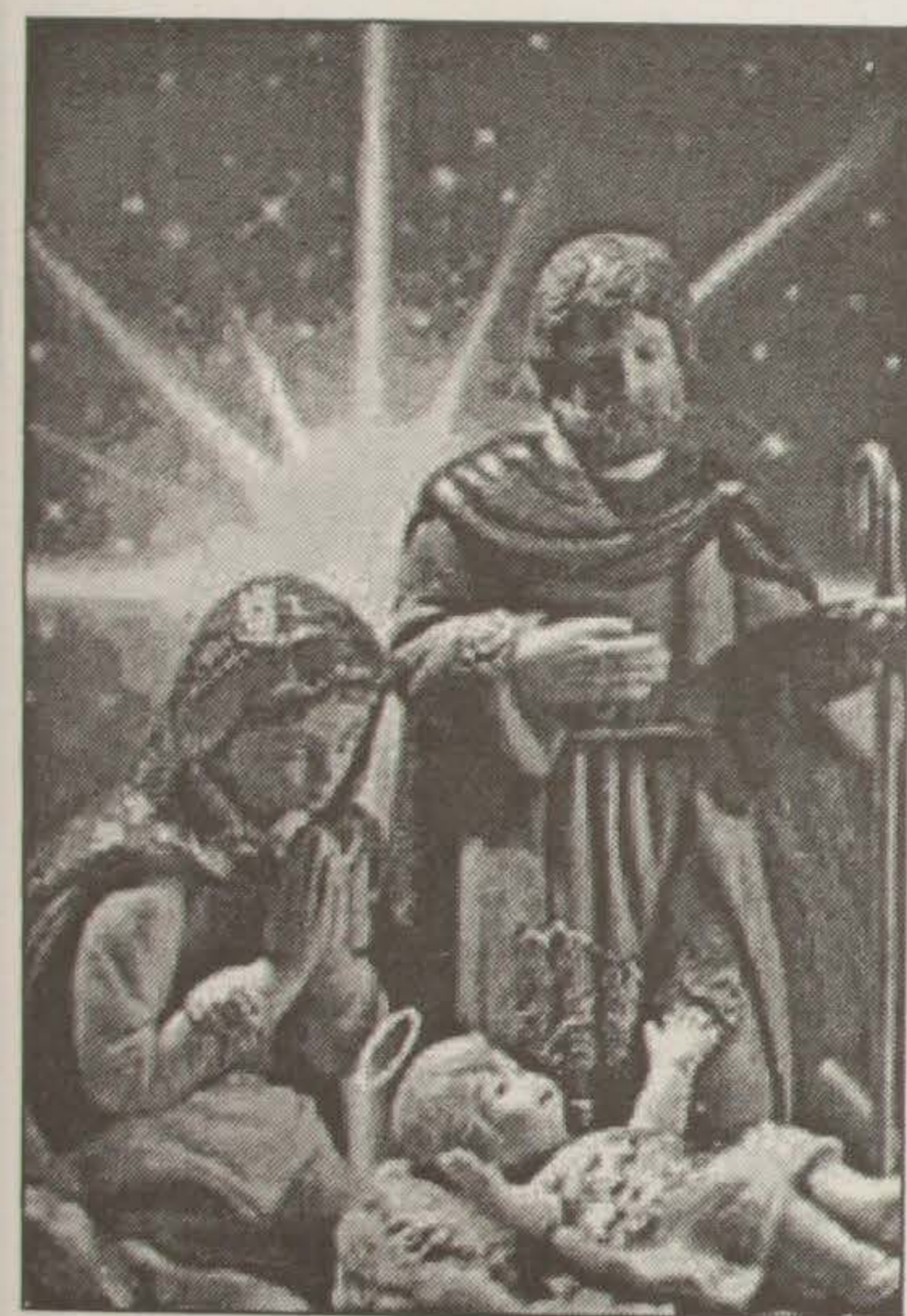

Uređuju: Vladimir Sedlak i Marijan Ostrogonac

RADOST I TUGA BOŽIĆA

Adventska večer - priprava za Božić

Četvrta adventska večer nije bila, kako je to običaj, u subotu uoči posljednje adventske nedjelje, nego je zbog ranijeg odlaska na ferije održana 18. prosinca. Predvodio ju je naš biskup msgr. Ivan Péntzes, a pod službom je pjevao sjemenišni zbor "Schola cantorum Paulinum". Na kraju održane homilije biskup nam je svima zaželio sretne blagdane uz napomenu da po odlasku kućama ne zaboravimo na naš poziv, kojem smo se odazvali, te da upravo u svojim župama i među prijateljima svjedočimo svoje zvanje.

Radosti Božića

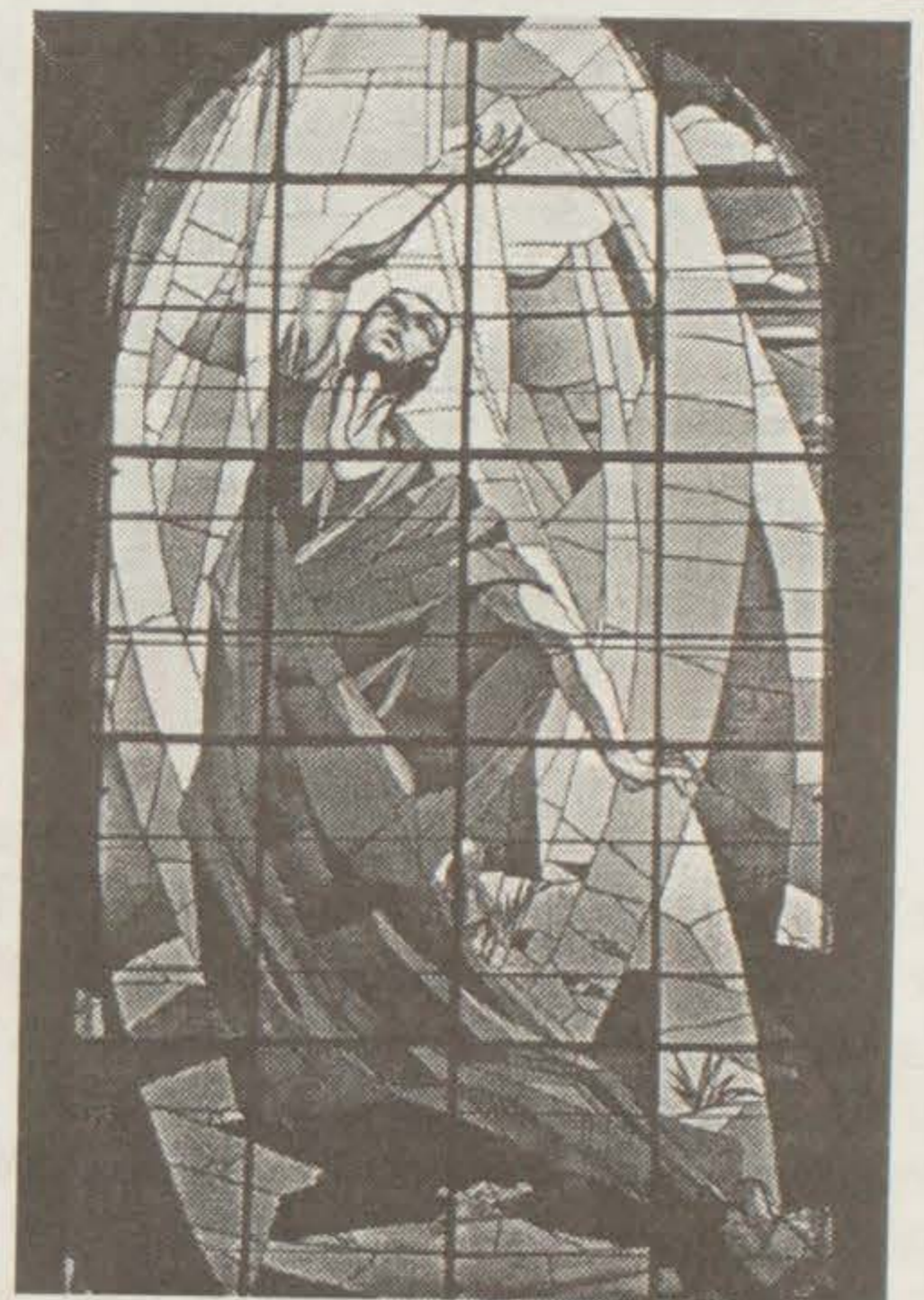
Božićni blagdani dani su radosti, darivanja i obiteljskog okupljanja. Okupljeni oko prazničnog stola, od starijih često slušamo o nekadašnjim običajima vezanim za Badnji dan i dane Božića, ali najčešće sve i ostane na priči, s riječima "Tako je to kadgod bilo..." No postoje i pak pojedina mjesta i sela gdje je taj običaj očuvan. Gdje on još uvijek nije samo priča o sjajnoj prošlosti, nego prisutna stvarnost. Takvo selo je i selo Kucura, koje se nalazi nedaleko od Vrbsa. Većina stanovnika tog sela su Rusini. Oni su po vjerskom opredjeljenju grkokatolici (katolici istočnog obreda). Božić slave po julijanskom kalendaru, 13 dana kasnije od našeg. Budući da i sam imam rodbine u tome mjestu,

redovito svake godine odlazim tamo na ferije za božićne blagdane. Od malena sam volio pratiti običaje vezane za proslavu blagdana pa tako i ovih božićnih. Kako su u meni pobuđivali veliko zanimanje, proučavajući ih, utvrdio sam da su njihovi običaji dosta slični našim starim hrvatskim običajima salašara, iako s ovima u bližoj prošlosti nisu imali kontakta. Najljepša od svih, i najviše očuvana, jest tradicija pjevanja božićnih pjesama, kada se navečer, poslije večere na Badnje veče a nakon što zvono odzvoni Pozdravljenje, kreće u pjevanje i čestitanje. Tu večer cijelo selo je u pokretu. Jedan od roditelja, najčešće otac, vodi manju djecu kod rodbine i poznatih prijatelja u čestitanje. Domaćice ostaju čekati čestitare. Nešto starija djeca se organiziraju u pastirske grupe. Obično to budu po tri pastira i jedan anđeo te sa sobom nose štalicu s malim Isusom, slično kao naši "betlemari". Omladina pak okupljena u mali zbor uz pratnju tamburice ide čestitajući po selu od kuće do kuće. Tako su svi aktivni. Selo tu noć vrvi od djece, male i velike, a gotovo iz svakog dvorišta odjekuje melodija božićnih pjesama. U daljini se čuje pastirsko zvonce, dok pastiri pretrčavaju žurno od kuće do kuće po studenoj i klizavoj ulici. Čestitari prestaju svoje obilaske po oglašavanju prvog zvona koje najavljuje da se bliži svečana misa polnočka. Tada svako odlazi svojoj kući i odmjerava koliko je u svom džaćiću tom prilikom prikupio jabuka, oraha, naranči i novaca koji ne izostaju iz gore spomenutog. Manja djeca potom lije-gaju u krevet da se ugriju i spreme za sutrašnji dan, jer dječja božićna misa je već u osam sati ujutro, a oni stariji odlaze na polnočku razdra-ganih srca slaveći Boga. Na sličan način Rusini i Ukrajinci slave Bo-žić i po drugim mjestima gdje ih ima u većem broju ponosno čuvajući svoje običaje od zuba zaborava.

S.V.

Obavještavamo sve naše čitate-lje da će 25. 01. 2002. na dan Opra-ćenja sv. Pavla, zaštitnika našeg sje-meništa i gimnazije Paulinum, u sje-menišnoj kapeli biti proštenišna biskupska misa. Svečano misno slavlje počinje u 10 sati, a predvodit će ga vikar za Srijem biskup mons. Đuro Gašparović. Sve vas od srca pozivamo i radosno očekujemo da s nama proslavite naše proštenje i Dan škole!

Requiem aeternam...

Početak siječnja iznenada je preminula, naša profesora povijesti Jelena Kozma. Ona je dvadeset godina, gotovo do posljednjeg dana života neumorno radila u našoj gimnaziji. Revno je obavljala i službu tajnika škole, koliko su joj to prilike i godine dopuštale. Često je znala i u popodnevnim satima ostati svršavajući administrativne poslove škole. Sprovedne obrede predvodio je subotički biskup mons. Ivan Péntzes uz prisustvo svećenika-profesora, te svećenika koji su vezani za sjemenište svojom djelatnošću. Na sprovodu su pored malobrojne rodbine prisustvovali i sjemeništarcima grada Subotice kao i bivši učenici naše ustanove, zatim dio profesorskog zbora, te prijatelji i poznanici pokojnice. U ime naše ustanove i profesora, od pokojnice se oprostio rektor Zavoda i direktor gimnazije Paulinum mons. Josip Mioč, a u ime sjemeništara i bivših učenika Vladimir Sedlak.

Requiem aeternam dona ei Domine,
et lux perpetua luceat ei. Requiescat in pace!

Pokoj vječni daruj joj, Gospodine,
i svjetlo vječno svjetlilo joj. Počivala u miru! Amen.

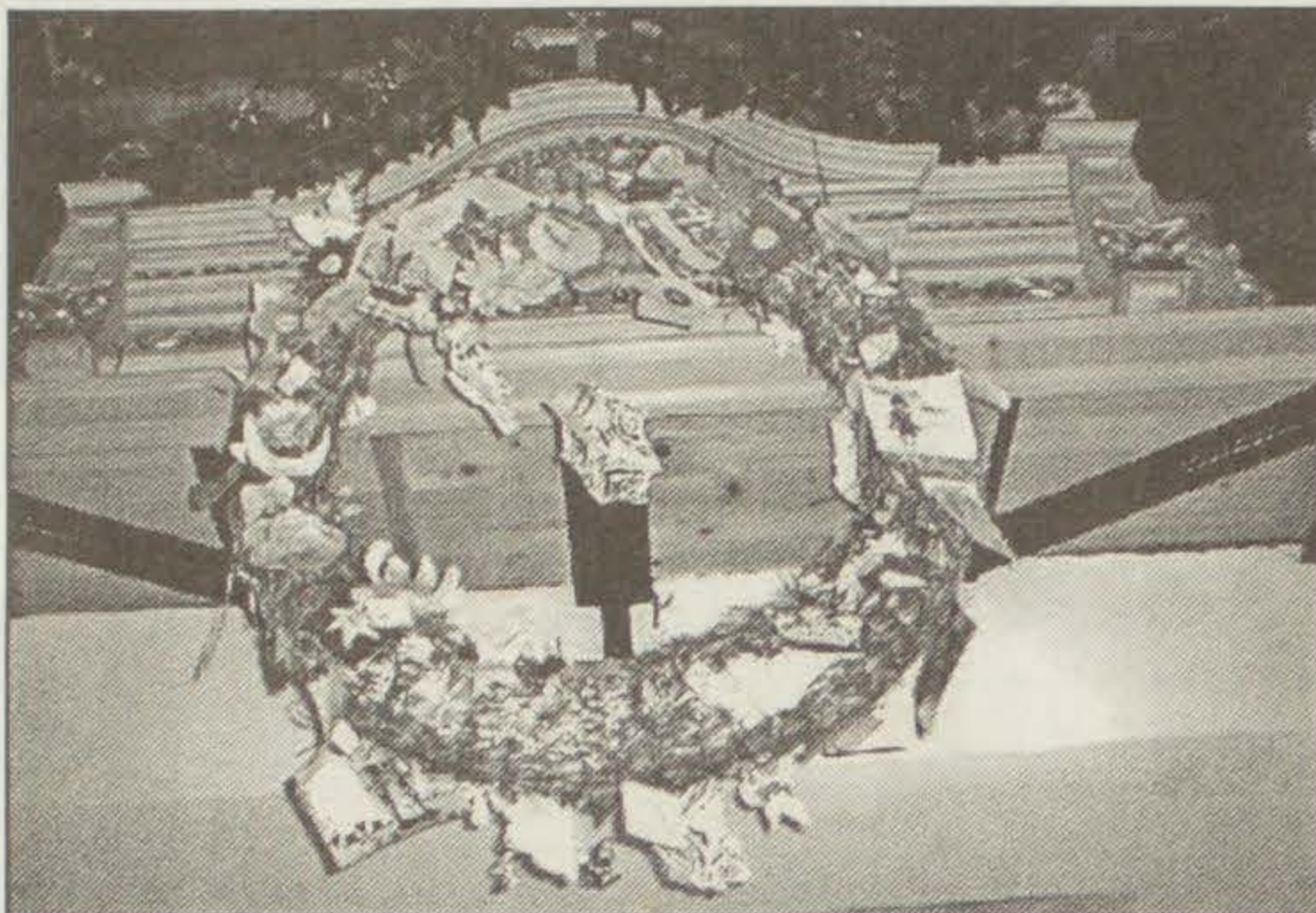
Uređuje: Katarina Čeliković

NOVI POČETAK

Božić je bio divan. U snijegu i hladan. Onako kako to i doliči zimi. Možda je netko od vas bio i bolestan? Vjerujem da ste već i ozdravili i da ste spremni za novi početak.

Nova godina daje nam šansu za novi početak. Počinje škola, počinje vjeronauk i u školi i u župi, počinju i druge školske obaveze i slobodne aktivnosti. Međutim, treba misliti i na početak našeg "popravljanja". Moramo početi misliti na onoga tko nas najviše voli: na prijatelja Isusa. Kad se za Božić rodio u našoj "štalici", bili smo vrlo sretni i prenosili smo tu radost na druge. Sada je red da obradujemo i malog Isusa. Počinju nedjelje kroz godinu u kojima ćemo Isusa još bolje upoznati slušajući Božju riječ. Tu se krije pravi početak: počinjemo redovito moliti svaki dan, idemo na sv. misu, ispovjedamo se i pričešćujemo, trudimo se biti dobri učenici i u školi i na vjeronauku, volimo svoje drugove u školi, pomažemo roditeljima, ne svađamo se s braćom. Tako mi počinjemo rasti u ljubavi prema SEBI i prema DRUGIMA. A Isusu se to jako sviđa. Vjerujte mi, najdraži Zvončići!

Zvončica

NA PALIĆU

ADVENTSKI VIJENAC NA STROPUI

Isusu su s velikom ljubavlju djeca na Paliću u adventu crtala i darivala male žrtve. Papirići s crtežima i žrtvicama bili su stavljeni na veliki adventski vijenac koji je visio ispod kora. Bio je to doista lijep dar Isusu kojeg su djeca radosno čekala!

U Selenči proslavljen

SVETI NIKOLA - DAN RADOSTI I DARIVANJA

U nedjelju 9. prosinca (decembra) 2001. godine djeca župe Presv. Trojstva iz Selenče priredila su MIKULAŠOV VEČIEROK na kojem su prikazala igrokaz "Dolazak sv. Nikole". Ovim igrokazom su djeca još više upoznala ljubav i darežljivost ovog sveca. Na sceni su se osim anđela koji su pozivali djecu na dobra djela pojavili i krampusi, koji su svojim pjesmama djeci pokazali što sve trebaju činiti da budu zli i neposlušni. Na kraju programa je došao "Sv. Nikola" koji je svoj djeci podijelio darove kao nagradu za njihovu dobrotu i poslušnost.

Ovaj "Mikulašov večierok" djeca naše župe već tradicionalno priređuju za djecu čitavog sela, tj. i za djecu evangeličke vjeroispovijesti. Na taj način pokazuju svoju ljubav prema ovom svecu i prenose je na druge.

A ljubav i darežljivost nema svojih granica. To su posvjedočila i sva djeca ovog programa odlukom da će svoj novčani prilog (3.400 din) kojim su ih obdarili gledaoci darovati Caritasu - jer se te nedjelje, 2. nedjelje Došašća, slavila Nedjela Caritasu.

Kristina Ralbovska, katehista

ZVONČIĆI NA MISI

20. 01. - 2. NEDJ. KROZ GODINU

Iv 1,29-34

Ivan svjedoči da je Isus Sin Božji jer je vidio da na Isusa silazi Duh Sveti kada ga je krstio vodom. Ivan je krstio vodom, a Isus krsti Duhom Svetim.

27. 01. - 3. NEDJ. KROZ GODINU

Mt 4,12-25

Ivana su uhvatili a Isus se vraća u Galileju. Počinje javno propovijedati: "Obratite se! Ta približilo se kraljevstvo nebesko!"

Isus poziva prva četiri učenika: dva brata, Šimuna zvanog Petar i Andriju, te druga dva brata Jakova Zebedejeva i brata mu Ivana. Prvi učenici bili su ribari.

3. 02. - 4. NEDJ. KROZ GODINU

Mt 5, 1-12a

Poznati Isusov GOVOR NA GORI u kojem govori o blaženstvima!

10. 02. - 5. NEDJ. KROZ GODINU

Mt 5, 13-16

Isusovi učenici su SOL zemlje i SVJETLOST svijeta. Mi kršćani, Isusovi sljedbenici, svijetlimo tamo gdje je mrak i želimo biti začim tamo gdje to treba.

Plesna točka
za Materice
u župi sv.
Roka

BLAŽENSTVA

Blago siromasima, duhom:
njihovo je kraljevstvo nebesko!
Blago ožalošćenima:
oni će se utješiti!
Blago krotkima:
oni će baštiniti zemlju!
Blago gladnima i žednima pravdnosti:
oni će se nasititi!
Blago milosrdnima:
oni će zadobiti milosrđe!
Blago čistima, srcem:
oni će Boga gledati!
Blago mirotvorcima:
oni će se sinovima Božjim zvati!
Blago progonjenima zbog pravdnosti:
njihovo je kraljevstvo nebesko!

Mt 5,3-10

MATERICE

U župi sv. Roka po prvi put tradicionalna priredba u čast majkama održana je u velikoj školskoj fiskulturnoj dvorani na kojoj je nastupilo oko 100 izvođača. Na fotografijama su mali tamburaški orkestar i pjevači nižih razreda pod ravnanjem prof. Mire Temunović.

Sombor - Sv. Križ

PITALE ME DRUGARICE

U školi su me pitale drugarice: Što su ti to Materice? A ja velim: Velik blagdan, kad čestitke mama prima od rođene svoje dice.

Na misu smo došli s mamama, ali tu su bili i tate. Bilo je svečano. Mame su čitale čitanja, upalile adventsku sviću. Svi smo skupa slavili Gospodina, pružili mir jedni drugima. Sjetila sam se Božje zapovijedi: POŠTUJ OCA I MATER DA DUGO ŽIVIŠ I DOBRO TI BUDE NA ZEMLJI.

Na koncu mise svim majkama i nanama čestitali smo Materice pjevanjem uz zvuke tamburice i čitanjem stihova.

Gospodine, preporučujem ti one majke koje pate. Obriši njihove majčinske suze, njihovu žalost pretvori u radost.

Željka Oparnica

Bezdanski salaši

U RADOSTI S MAMOM I TATOM

Na Materice i Oce mi djeca župe sv. Nikole Tavelića priredili smo ugodno iznenađenje našim roditeljima, nanama i didama. Recitali smo, pjevali i molili molitvu vjernika. Župnik **Lazar Novaković** nam je u propovijedi rekao da moramo biti dobri, slušati roditelje, redovito ići na misu, vjeronauk, voljeti Isusa, jer i On nas voli kao što nas vole mama i tata. Isus je rastao u obitelji Josipa i Marije. Djeca su budućnost Crkve i naroda.

Poslije blagoslova dobili smo jabuke od majki i očeva na dar.

Marijana Čutura

BOŽIĆ U TAVANKUTU

Tavankutska crkva bila je na polnoćki ispunjena zvucima tamburica ali u izvođenju domaćih tamburaša. Njih je pripremio **Stipan Jaramazović** ali je dirigentsku palicu na Božić držala mlada orguljašica **Elizabeta Balažević** koja se odlično snašla u ulozi dirigenta. A na Novu godinu Stipan Jaramazović je ravnao svojim mladim orkestrom. On je na njih ponosan jer su postali samostalni a to je najveći uspjeh za svakog učitelja!

Već tradicionalno djeca su posjetila i starije mještane i svoju čestitku uputili s tamburicama u rukama. To je bio najljepši dar za Božić onima koji ne mogu otići sami u crkvu zbog bolesti ali i zbog velike hladnoće koja je ove zime bila za Božić.

Bog blagoslovio sve one koji brinu o našim starima i bolesnima!

Uredili: Marina, Dijana, Ivana, Željka, Biserka, Igor i Ljubica

Bog mladi!

Tražeci maksimu koja bi me vodila u ovom članku, ostadoh bez nje, ali nekako spokojna, jer život ipak daje maksime koje su dovoljne, značajne, bitne.

Svakodnevno susrećemo ljude klasificirajući ih pritom kao prijatelje, poznanike... Ali bez obzira kakav naslov oni nosili, čine nas sretnima ili bude neke druge osjećaje. Ipak bih se zadržala na onim ljudima koji su daleko, a opet blizu. Zbog situacije koja je specifična, "daleko a opet blizu", bilo koja vrsta kontakta (pismena vrlo često) budi radost i sreću. A to je ponekad pravi mali blagdan u moru sivila i oblačnih raspoloženja koja nas okružuju, ili koja ne možemo odagnati. Jedna riječ zna gotovo preporoditi. Pa kad prijatelji stoje kao najočitiiji znaci na autocesti, onda jednostavno ostajete bez riječi. Sve više od sreće trenutka i osmijeha na licu je suvišno. Riječi tada zamjenjuje tišina i zahvala Bogu. Stoga i ja tu prestajem s osmijehom dok završavam ovaj kratak uvod.

Skupljajte te bisere koji uvijek sjaje.

Marina

TRIBINA MLADIH

20. 01. 2002. u 19 sati

Katolički krug

Tema: Kako otkriti i ostvariti svoj životni put

Predavač: Slavko Večerin

MISA MLADIH ZA MIR

01. 02. 2002. u 20 sati

Crkva Sv. Marije

STUDENTSKI VJERONAUK

17. 01. 2002. u 20 sati

i

30. 01. 2002. u 20 sati

u župi sv. Roka - Subotica

Tema i predavači bit će naknadno određeni

CARICA - MAJKA

Na razmišljanje na ovu neobičnu temu potaknula me predstava "Elizabeta" u kojoj mi je pripala uloga carice. Ova je predstava bila izvedena za Materice u župi sv. Roka.

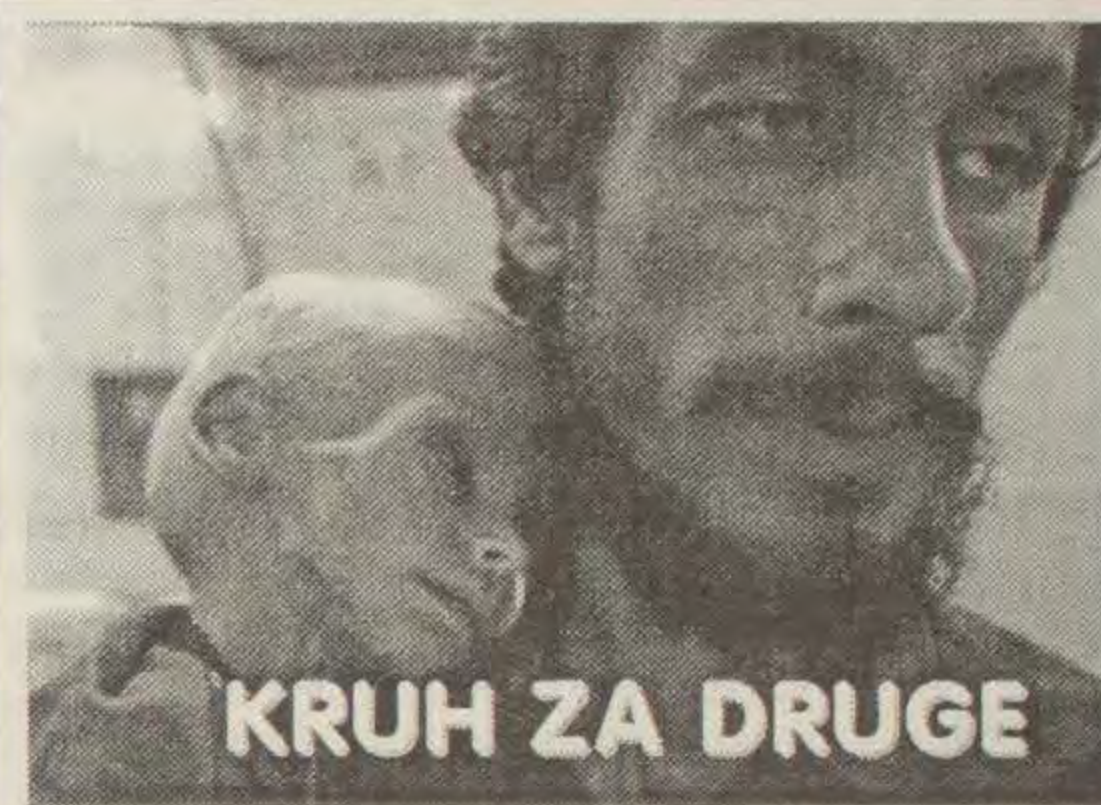
Carica zemlje Turinške je bila stroga, principijelna, ali i pravedna, poštena i dobra žena. Na kraju predstave, nakon pravedne presude, ona unosi mir, ljubav i slogu među svoje podanike. Po mom shvaćanju, samo takva osoba je i dostojna toliko visoke i važne titule. Jer na tom najvišem položaju ona stiče pravo da raspolaže i u neku ruku upravlja životom svojih podanika. Naravno, upravljati bi mogao svatko, ali ne i DOBRO upravljati. I Sveto pismo govori o vladarima: "Vladari doista nisu strah i trepet zbog dobra nego zbog zla djela"; a za vlast je kazano - "Ta Božji je ona poslužitelj - tebi na dobro" (Rim, 13,3-4).

Prava carica mora biti pravedni sudac, mora gajiti osjećaje ljubavi, ali ne samo prema pojedincima, nego i prema svima podređenima, uopće, a ako joj je, doista, stalo do njezinih podanika, mora se truditi zastupati i njihove interese, brinuti se za njihovo dobro i sreću. Možda sve to sada izgleda kao puka formalnost i kao mrtva slova na papiru, ali to je, zapravo, jedina prava kombinacija i jedina jedina točna "formula" za postizanje "željenog efekta". Ali, gdje je tu majka i majčinstvo? Pa, ako pretpostavimo da se jedna carica pridržava svih ovih odredbi, njeni podanici će, vjerojatno, postići sreću i blagostanje, a "zalutale ovčice" bit će izvedene na pravi put. A zar nije i zadovoljstvo i zadaća svake majke da odgoji i usmjeri dijete što je bolje moguće i da ga uputi na najbolji mogući put, da mu pruži svu svoju pažnju i ljubav i da se brine za njegovo dobro? Naravno, davanje mora biti obostrano i ono podrazumijeva i primanje, a ljubav se vraća ljubavlju. I kao što će zadovoljni podanici odati priznanje svojoj dobrotvorki carici i izraziti joj štovanje i divljenje, tako se i dobro odgojena djeca trebaju pridržavati 4. Božje zapovijedi ("Poštuj oca i majku da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji") i da pokažu zahvalnost, ljubav i poštovanje prema svojoj majci koja se za njih žrtvovala. A kad dođe vrijeme, djeca će majčinu žrtvu vratiti svojom vlastitom.

Kako je svima nama dobro poznato, 2. zapovijed ljubavi nalaže: "Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga." A gdje bi nam bio kraj kada bismo se svi pridržavali ove, za mnoge samo - ideologije?

Biserka J.

Zamisli sliku...!

Jedna je glavica prestala izmišljati pitanja razna.

Jedne su usnice prestale darivati cjelov svoj.

Jedna je riječ ostala neizgovorena.

Jedne su oči prestale upijati svijet oko sebe.

Jedna je ruka prestala grliti.

Jedna je suza ostala zaleđena na obrazu mekom.

Jedno je nježno srce prestalo kucati.

Jedna je nevinna duša ispustila duh svoj u dlanove Božje,

na ramenu oca svojeg.

Zamisli opet sliku...!

A sad pogledaj malo bolje oko sebe.

Milijuni gladne djece...

I milijuni ovakvih slika.

Gdje sam tu ja... ti... mi?!

Odvoji malo svojega kruha za one koji vape za njim.

Odvoji malo srca za one kojima je malo ljubavi

sigurnost da će živjeti makar još jedan dan pod suncem.

Jednostavno... budi...

budi KRUH ZA GLADNE!

Željka Zelić

Iz mog ugla

"Pravo i pravda nisu jedno, isto"

"Tko teži za pravdom i dobrohotnošću, nalazi život i čast" (Izr 21).

Kada sam prije godinu-dvije čula riječi iz naslova, izgovorene od jednog "stručnjaka u svojoj oblasti", duboko sam bila pogođena. I kada sam o tomu govorila poznanicima, svi su mi se čudili i govorili: "Ne budi naivna, to je bilo i bit će tako." Ni dan danas se nisam pomirila s tim. Još sam se manje pomirila s tim da to mora tako biti. Radi se naime o jednoj velikoj nepravdi koju, u ovoj sada demokratskoj državi, određeni broj mladih ljudi doživljava u sredini u kojoj živi i radi. I opet će netko dodati: što je tu novo? Demokracija ima više lica. A najgore je ono koje je još uvijek obojeno crvenom bojom. A ono nam, u konkretnom slučaju, smiješeći se govori: "Budi zahvalna, omogućili smo ti osnovnu egzistenciju, vi čak i niste dovoljno kvalitetni" (ne odnosi se na kvalifikaciju). A najviše me pogodi ono: mladi ste, radite (u prijevodu kriv si što si mlad). U malo boljoj varijanti možeš dobiti i ovom slično: pokaži se i dokaži, ili, što mi tu možemo, tako nam diktiraju drugi. Na trenutak mi pada na pamet jednostavno, djetinje rješenje: ako vi ništa ne možete, onda se sklonite. Ali odmah čujem i odjek prigovora: a vi mislite da je to sve tako lako? "Veliki stručnjak u svojoj oblasti" aludira na strpljivost, korak po korak do velikih promjena. Veoma aktualno, s primjenom vjerničkog duha. U svakom slučaju, pravo je zadovoljeno, potpisano i prihvaćeno. Da li postoje pravni propisi ili čak zastarjelost pravnog sustava, to nije pod ingerencijom spomenutih. Jedino me zanima, u cijelom slučaju, da li pravda uopće ikoga interesira (izostavljajući one kojima je uskraćena)?! Živjeti i raditi u takvom okruženju nije zavidno, uza sve prednosti. Moj osobni stav je da kvaliteta koja se traži i zahtijeva od mladog čovjeka, u ovakvoj situaciji, ni ne može doći do izražaja. Govoriti o onoj pravoj kvaliteti, a ne o onoj koja je vođena samo željom za napredovanjem (ispravljanjem nanešene nepravde) jer to često zna da prevari. A onaj koji se postavio mjerilom sposobnosti, kvalitetom sviju nas "ima petlje" jer su u pitanju životni pozivi mladih ljudi.

I na kraju bih dodala da se vjernici još nekako i nose s tim križem, podnose nepravdu nadajući se da će se pravde nasititi, jednom. Ali se pitam što će biti s nevjernicima? Ovo je ipak sada demokratsko društvo pa trebamo misliti i na njih!

Ivana Lazić

Taizé
2001/02
december 28 - januar 1
BUDAPEST

NOVOGODIŠNJI SUSRET MLADIH U BUDIMPEŠTI

Svake godine zajednica iz Taizéa (Francuska) organizira veliki novogodišnji susret mladih u jednom od europskih gradova. Ove godine susret se održao u Budimpešti od 28. XII. do 1. I. Oko 60.000 ljudi je bilo prisutno na susretu a najviše ih je bilo iz Poljske, a bilo ih je puno i iz raznih krajeva Ex-Yu, tzv. "eksovaca".

Toliko o tehničkim detaljima, a sada nešto o mom prvom iskustvu taizéovskog susreta. Moj frend ŠokaC i ja smo bili smješteni u privatnom smještaju. Na sva mjesta išli smo zajedno. Tokom ovih pet dana vidjeli smo jako puno poznatih ljudi i mnogo ljudi iz Subotice koje nismo niti poznavali. Jutarnje molitve smo imali u našoj župi a poslije smo imali rad u grupama. Rad u grupama je za mene najbitniji jer tamo možeš iznijeti svoje mišljenje i upoznati nove ljude. Međutim, mi smo samo dva puta imali rad u grupama, što je po mom mišljenju nedovoljno. Ipak, ostvario sam nekoliko lijepih poznanstava. Imali smo vremena za obilazak grada i stigli smo na radionice i molitve. Večernje molitve su stvarno nešto posebno. Jednostavno, to je vrijeme kada se

uz meditativnu glazbu možeš totalno opustiti i zaboraviti svakodnevne probleme. Preljep je osjećaj kada možeš moliti Boga u takvom zajedništvu. Novu godinu sam dočekaao na Trgu heroja gdje je bio i centralni doček u Pešti. Prije ponoći je DJ puštao raznu glazbu uz koju su svi skakali i veselili se. Našli smo jednu grupu Poljaka s kojima smo dočekali novu, 2002. Točno u ponoć počeo je veličanstveni vatromet, na tom istom trgu, koji je trajao oko 25 minuta. Veselje je trajalo do 3, međutim gradski saobraćaj nije radio do 4,30 otprilike. Metro stanice bile su pune ljudi koji su čekali prvi metro. Vratili smo se do stana, zajedno s grupom Poljaka iz naše župe, negdje oko 5 sati ujutro skroz umorni. Bilo je jako hladno te noći ali je vrijedilo otići na taj doček.

Organizacija nije bila na vrhunskom nivou, a u nekoliko navrata je i zakazala. Oni koji su već bili na ovim novogodišnjim susretima vidjeli su jasnu razliku u organizaciji i propuste koji su učinjeni ove godine. Moje osobno mišljenje je da ovi novogodišnji susreti u velikim metroplama ne postižu efekt kao oni ljetni u selu u Francuskoj. Kada ljudi dođu u veliki grad, onda im je jedini cilj da vide njegove znamenitosti a zaboravljaju suštinu Taizé susreta. Zbog toga su ovi susreti u Francuskoj bolji i ja ću u njima od sada sudjelovati. Još jedna mala stvar: ako zaista želite upotpuniti Taizé iskustvo, ako je ikako moguće, treba biti u grupnom smještaju. Ne zbog neljubaznosti obitelji, jer obitelj u kojoj smo mi bili je bila jako dobra i super su nas primili, već zbog samog doživljaja. Ako si u grupi, bit će ti interesantnije i upoznat ćeš mnogo više ljudi.

Sljedeći novogodišnji susret bit će u Lisabonu u Portugalu.

iGoR

Dr. Josip Ćorić profesor je pastoralne teologije na Katoličko-bogoslovnom fakultetu u Splitu. Postao je poznat zahvaljujući svojem "duhovnom sinu" Goranu Ivaniševiću. Svjesni da je dr. Ćorić obavezan čuvati ispovjednu i svaku drugu povjerenu mu tajnu, zamolili smo ga da, za čitatelje "Zvonika", osobito mladi svijet, progovori par riječi o našem slavnom tenisaču.

Goran je u duši plah

ZVONIK: *Vi ste, dr. Ćoriću, duhovnik slavnoga hrvatskog tenisača Gorana Ivaniševića. Kakav je to osjećaj biti duhovnik svjetski poznatog tenisača i pobjednika Wimbledonu?*

□ **Ćorić** (osmijeh): Ja doista ne osjećam nikakvo posebno uzbuđenje zato što sam htijući-ne htijući izvršio ono što piše jedna portugalska poslovice da Bog i krivim crtama piše ravno. Takav je slučaj s Goranom. Prihvaćam to kao jednu stvarnost koju dijelim s ostalim stvarnostima kao da radim s njegovim vršnjacima i vršnjakinjama iz drugih zvanja. Ali, normalno, kada je već furija zahvatila čitav svijet koji poznaje Gorana, ponosan sam i drago mi je da on, koji je jako plah dječak, djeluje obrnuto od onoga što on jest. On jest doista plah, a kad igra djeluje divlji. U svojoj duševnoj i tjelesnoj formi, Goran je osoba koja zaslužuje da ga se gleda s jednim respektom, a naročito nakon što je u hramu tenisa imao hrabrosti svjedočiti svoju vjeru jasno, glasno i otvoreno, što se još u povijesti Wimbledonu nikada nije dogodilo.

ZVONIK: *Je li Goran Ivanišević praktični vjernik?*

□ **Ćorić:** Ne onoliko koliko bi trebalo!

Oho! Tu treba nešto učiniti!

ZVONIK: *Kako ste postali njegov duhovnik?*

□ **Ćorić:** Jedanput sam jednoj novinarici sve to rekao. Sada je nezgodno sve to ponavljati. Čitav moj život se odvija u relaciji svećeničkih odnosa prema mladom svijetu i prema obiteljima. U toj relaciji nije sve išlo uvijek lako. Niti ide danas. Ali, ni ne može ići sve glatko. Jednoga sam se dana, pred Božić 1992. godine, sav iscrpljen, satrven, slomljen... uputio prema svojoj katedrali u Splitu. Bio sam već pod

VAŽNO JE POBIJEDITI SEBE

depresijom koja je došla kao plod pomalo nenormalnog života (dugačkog rada, a malo spavanja). Uz put sam vidio Gorana. Pozdravili smo se. S njim je bila njegova ondašnja djevojka Danijela Mihaljić. Na moju riječ: "Hajdemo pogledati katedralu", on mi je odgovorio da nije nikada u njoj bio. Odmah sam osjetio: "Oho!!! Tu treba nešto činiti!" Dogovorili smo se za susret sutradan. Djevojka je pitala da li bi se mogla doći ispovjediti. Pozvao sam i Gorana da i on dođe na što je on odgovorio da nikada nije čuo za to. Nije čak bio niti pričešćen. Tako je sve to počelo. Od onda do danas smo u dobrom, neprestanom kontaktu. Tu i tamo katkada dođe do nekih kratkih spojeva. Ali, Bože moj, bit će ih još. Još mu nisam dao sakrament krizme. Njegovu treneru sam dao i krštenje i pričest i krizmu nakon četiri i pol godine poduke. Od tada je redoviti, praktični vjernik. Goran ne eskivira, ali još uvijek ne osjeća - nazovimo to - "slatku radost" kada dolazi redovito na misu. Znam da je njegov život nenormalan, ali bi mogao više.

Klečim dok Goran igra i molim da pobijedi sam sebe

ZVONIK: *Kako Vi doživljavate njegove uspjehe?*

□ **Ćorić:** U početku sam njegove uspjehe doživljavao kao i svaki drugi pasivni sportaš. Inače, ja se čitav život bavim sportom. Igrao sam nekada i tenis svaki tjedan. Sada malo teže. Već sam 60 godina. Sada nemam niti vremena zaigrati karte - što bi se reklo. U početku sam za svaku Goranovu igru molio Boga da pobijedi, poslije ne. A sada molim Boga da pobijedi sebe. Dok sada gledam njegove mečeve, klečim. Cijelo vrijeme klečim dok gledam njegove mečeve! Inače, molim za njega, za mladež hrvatsku. Za njega molim, ipak, posebno. Molim da bude pobjednik nad sobom i da mu Bog daruje da sedmi sakrament bude u redu. A bojim se.

ZVONIK: *Goran se koji puta zna dosta vulgarno ponijeti u svojim obraćanjima. Koliko Vi utječete na njega da se ipak svlada i obrati javnosti na kršćanski način?*

□ **Ćorić:** Sada ću vam odgovoriti riječima književnika Rausa. Kada sam mu se tužio kako ljudi ružno govore, on mi je rekao da stanem iza zida i poslušam svoje vjernike što govore dok idu iz crkve. Kada bi ljudi slušali sebe što govore, onda bi se manje skandalizirali nad Goranom. Ne branim ja njega. Od Gorana koji je svaku drugu riječ izgovarao psovkom na Boga i Gospu do 1992. godine, i Gorana od 1992. i dalje, ima velike razlike. Sada nikada ne psuje, ali ružnih riječi ima na vagone. Jednom je Goran izjavio na televiziji u intervjuu kod Željke Ogreste da mu je duhovni

vođa rekao da od očiju do dolje može psovati, ali iznad očiju ne. Sada više puta u ispovijedi od mladih čujem da mi ispovijedaju kako psuju poput Gorana Ivaniševića - od očiju na niže, a ne ništa iznad. Bilo bi mi draže da nema toga. Međutim, ako odete na bilo koju sportsku utakmicu, na bilo koji ljudski susret u bilo kojoj sredini, a osobito u sredini južne Hrvatske, vidjet ćete da je Goran još uvijek "med i mlijeko" prema tome kakvih ima drugih.

ZVONIK: *Goran je izjavio da je prije pobjede u Wimbledonu plaćući molio Boga za pobjedu. Je li to jedan od rezultata Vašeg vjero-odgoja?*

□ **Ćorić:** Ja ne znam što je plod moga odgoja, niti ičega. Uvijek se držim onoga, što sam malo prije rekao, da Bog i krivim crtama ravno piše. Ali, ako je Bog u Starom zavjetu mogao upotrijebiti Baalovu magaricu, onda može u Novom zavjetu upotrijebiti i jednoga kvazi magarca u tom stilu (osmijeh).

Mladost je tranzicijska

ZVONIK: *Što biste poručili čitateljima "Zvonika", a osobito mladima?*

□ **Ćorić:** Meni je jako žao što ja "Zvonik" praktički nisam ni vidio. To mi je jako žao. Valjda će se u uredništvu koji puta zbuniti i poslati mi jedan primjerak, pa ću ga malo pogledati. Čitateljima "Zvonika" bih poručio da budu ponosni što su katolici. Ali, nemojte biti katolici na papiru, jer papirnatih katolika je previše! Budite katolici na djelu! Pa i takva mala zajednica, kao što je vaša, može učiniti ono što je učinila zajednica njih 11. Ako ste samo vjernici na papiru, može vas biti i 11 milijuna, nećete učiniti baš ništa. Što se tiče mladih, žao mi je što svi trče za mladima a nitko ih ne voli pošteno!!! Svaki ih voli samo zbog koristi! Mladost je tranzicijska. Ono što su zemlje u tranziciji, to je mladost s obzirom na ljudsko doba. Mislim da bi bilo dobro njih spremati za godine koje dolaze, a oni koji su ušli u sedmi sakrament da shvate kako nisu pokupili svu mudrost svijeta, nego da tek od tada počinju prave kateheze. S time sam sada ja u radu, i kao profesor, i kao svećenik. Gdje god se ne radi s mužom i ženom, nego samo s dobnim skupinama do ženidbe - ne nasljeđuje se Krista! Mi smo razradili do detalja školsku, pa i predškolsku katehezu - sve je to lijepo, ali ono što je najbitnije ne. Stoga poručujem mladima Subotice, kao i svim mladima vaše biskupije, pa i cijele Vojvodine, da nadviše one koji ih žele ugušiti.

ZVONIK: *Dr. Ćoriću, hvala Vam najljepše na ovom razgovoru. Želimo Vam obilje Božjeg blagoslova u Vašem radu i pozdravite nam Gorana.*

Razgovarao: Marinko Stantić

Uređuju: Vesna i Ladislav Huska

ČUVAJMO DJECU!

... Milijuni djece u svijetu trpe nasilje u različitim oblicima, a pet milijuna samo u Europi. Od njih je određen broj predmet seksualne zloporabe i iskorištavanja... Nasilje ima puno lica. Polazi od zanemarivanja (kad roditelji nisu u stanju razumjeti materijalne i osjećajne potrebe svoje djece) do tjelesnog zlostavljanja, seksualne i emotivne zloporabe (koja je često prati), a sastoji se od ucjena, prijetnji, pretjerivanja u zahtjevima, kažnjavanja. *** OTVARANJE OČIJU PRED OVOM DRAMOM MOŽE BITI PRVI KORAK U PREKIDANJU SPIRALE PATNJE ZLOSTAVLJANOG DJETETA. ***

U slikama koje dobivamo iz medija zlostavljač je predstavljen kao čudovište, prestupnik, bolesnik ili, u rijetkim slučajevima, kao anarhistički subjekt koji u djetetu pobuđuje pristanak na seksualnu aktivnost. U stvarnosti, u više od 80 % slučajeva zloporabu vrši odrasla osoba koju dijete dobro poznaje i koja uživa njegovo povjerenje (najveći dio slučajeva je rodoskrnuće). *** Zloporaba se može

dogoditi u agresivnosti, ali vrlo često zavođenjem. Zloporabljeno dijete nije u stanju pružiti otpor, a u toj dobi ne uspijeva ni razlučiti je li nevino ili krivo, s negativnim posljedicama na njegov psihički razvoj. *** Ako se zloporaba ne priznaje i nitko ne pomogne djetetu, šteta se povećava - utoliko je veća ukoliko fenomen ostaje skriven, a dijete šuti, te je i dalje tjelesno i osjećajno jako vezano za zlostavljača. *** DIJETE UPUĆUJE NEIZRAVNE PORUKE KOJE TREBA VIDJETI KAO ZNAKOVE KOJI BI MOGLI SKRIVATI ZLOPORABU. *** Ako sumnjamo da je dijete žrtva zlostavljanja: uzeti ga ozbiljno kad nam nešto govori, slušati ga strpljivo, cijeliti što nam se otvara, govoriti sa stručnjakom za to i ne čekajući da budemo sigurni jer možda nikada nećemo biti sasvim sigurni. *** Mnoge situacije nisu nepopravljive, nadasve zbog velikih mogućnosti oporavka djeteta koje je još u fazi razvitka...

(prema: "Novi svijet", XII/2001)

ISUS: Onome, naprotiv, tko bi sablaznio jednoga od ovih najmanjih što vjeruju u mene, bilo bi bolje da mu se o vrat objesi mlinski kamen pa da potone u dubinu morsku.

(Mt 18,6)

Sedam zlatnik pravila za skladan razvoj djeteta

1. Slušati djecu i primiti njihove misli
2. Stvoriti situacije u kojima djeca mogu doživjeti uspjeh, a ne promašaj
3. Dati djetetu smisao kontroliranja života
4. Ojačati uvjerenje djeteta da je sposoban i dostojan ljubavi
5. Stvoriti u djetetu pozitivnu sliku samoga sebe
6. Dijete bi trebalo postaviti u situaciju da slobodno govori o svojim emocijama
7. Odrasli bi morali uvijek odgovoriti na pitanja djece

ZVONCE NA UZBUNU

Evo znakova koji nas navode na sumnju:

! Dijete iznenada pokazuje strah od određene osobe ili određenog mjesta.

! Mijenja stav prema vlastitom tijelu ili izrazima vezanim za seks.

! Njegovo se ponašanje iznenada temeljito mijenja (primjere prema hrani, mokri u krevet, izbjegava društvo ili postaje agresivan, mijenja raspoloženje i ocjene u školi, itd.).

! Pokazuje neobjašnjive znakove tjelesnih problema.

! Crteži su mu tamni i mračni.

Uređuje: Jakob Pfeifer

EKUMENSKI DIJALOZI

(Preuzeto iz "Živog vrela", 13/2001)

Dijalog je suprotno od polemike

Dijalogizirati znači ne zadovoljiti se dugačkim monolozima gdje čovjek sluša samoga sebe, već znati šutjeti s ciljem da shvatimo, iznutra zahvatimo misao i gledišta sugovornika. Dijalogizirati, to znači ne slijediti samo svoju misao, u okviru shema koje su nam vlastite i u kategorijama na koje smo se priučili, već znati odgovoriti drugome, u njegovu sistemu, kako bismo ga otvorili. Dijalogizirati ne znači ponovno se hvatati ukalupljenih argumenata polemike, već znati vidjeti drugoga takvim kakav on sam želi biti a ne onakvim kako ga vidimo kroz sliku što su nam je prenijela stoljeća besplodne opozicije. Radi se o tome da se "susretnemo", da nekako uđemo jedni u druge, da se sprijateljimo s teologijom, filozofijom, duhovnošću, katkad čak s ljestvicom moralnih vrijednosti koje su tako različite od naših vlastitih da nam se čini kao da nemaju nikakve međusobne veze. I to sve naprosto zato što se treba naučiti ljubiti u istini. To pretpostavlja da treba uzeti vremena kako bismo našli ispravan ton, oslobodili se nepovjerenja, pokazali se takvima kakvi uistinu jesmo. Dijalog je suprotno od polemike.

(Brat Roger Schutz, Taizé)

Vrijeme općeg zblježavanja

Mi danas živimo u vremenu općeg zblježavanja među narodima, crkvama i religioznim zajednicama. Ne bojmo se otvoriti svoju dušu pred drugima, a isto tako s puno pažnje i poštovanja pokažimo zanimanje za duhovno blago drugih. Mi imamo što pokazati svijetu, i u služenju Gospodinu i u velikim tekovinama naše duhovne kulture, kao što i drugi imaju velike tekovine i velika duhovna iskustva, dostojna naše pažnje i poštovanja.

(Patrijarh SPC, German, 1966.)

Nema opasnih istina

Vjerovati da ima opasnih istina značilo bi nanijeti nepravdu istini. Ima samo nesretnih formula i nezdgodnih proklamacija, kad se radi o istini, pogibelj je zaustaviti se kod poluistine, kod osakaćene istine; ali tada smo u pogibelji ne zbog onoga što imamo nego zbog onoga što manjka.

(E. Mersch, Isusovac)

Univerzalnost kršćanstva

Ono što znamo o ekumenskom problemu obavezuje nas da pripišemo veliku ulogu kulturnim, sociološkim i antropološkim čimbenicima koji služe kao podloga za izražaj kršćanstva. Razlike koje luče-razdjeljuju sveukupnost kršćana mogu isto tako postati zidovi razdjeljenja kao i obogaćenje kršćanskog jedinstva. Nemojmo kazati da svaka opravdana razlika znači već zastranjenje. Kršćanstvo je religija i previše široka a da bi se ograničila na samo jedan izražaj same sebe. Samo u simbiozi različitih izražaja kršćanstvo nalazi snagu i puninu svoga katoliciteta. Kršćanstvo ima potrebu da bude Istočno i Zapadno, kako bi moglo adekvatno biti ono što jest.

Vječni je problem u tome što svaka kultura pretendira na to da ona adekvatno izražava kršćanstvo i što samu sebe hoće postaviti za pravilo univerzalnog izražaja kršćanstva. Eto zašto Istok neće da zna za Zapad, a Zapad neće da zna za Istok, mjesto da obadva budu zajedno izražaj kršćanstva koje je jedno.

(B. Lambert, OP)

POMOĆ UČENICIMA I STUDENTIMA OD TALIJANSKOG CARITASA

Na natječaj za godišnju pomoć učenicima i studentima, pripadnicima hrvatske zajednice koji se školuju u SRJ, stiglo je 140 molbi. Njih 136 (85 učenika i 51 student) ostvarilo je pravo na jednokratnu pomoć. Još tri učenika i dva studenta dobili su pomoć od privatnih osoba. U ime svih njih Hrvatsko akademsko društvo zahvaljuje dobroti donatora Caritasa iz Gorizie (Italija) koji su pomogli da naši učenici i studenti dobiju skromnu ali vrlo potrebnu pomoć.

Na adresu "Zvonika" i HAD-a stigle su i zahvale koje objavljujemo.

***

Zahvale za primljenu pomoć od obitelji iz Bačkog Brega

Poštovani dobročinitelji,

želimo Vam se zahvaliti na pomoći koju ste nam poslali pred sam Božić i tako učinili da ga dočekamo sa većom sigurnošću, posebno djeca - studenti kojima je ona namijenjena.

Koristimo priliku da Vam poželimo sretnu i blagoslovljenu Novu godinu.

S poštovanjem obitelj Krizmanić: Josip, Marko, Joza i Anica

***

HVALA

Uredništvu Zvonika i HAD-u sretan i blagoslovljen Božić i uspješnu novu godinu želi obitelj Tucakov!

P.S. Od sveg srca se zahvaljujemo Odboru HAD-a za pomaganje učenika i studenata i donatoru na pruženoj novčanoj pomoći. HVALA!

HUMANITARNA POMOĆ REPUBLIKE MAĐARSKÉ

Krajem prosinca prošle godine za naše učenike stigla je pomoć Vlade i poreskih obveznika Republike Mađarske uz posredovanje Sekretarijata za odnose s Mađarima van granice i Ekumenske humanitarne organizacije.

Zahvaljujući njima, stigli su paketi s prehrambenim i higijenskim proizvodima te je tako Božić za mnogobrojne obitelji bio nešto ljepši i ugodniji.

Bog blagoslovio sve ljude dobra srca!

Odbor Hrvatskog akademskog društva za pomaganje učenika (srednjoškolaca) i studenata

AGROCOM
POLJOPRIVREDNA PROIZVODNJA
TRGOVINA NA VELIKO I MALO

Mr. RUŽA PETRINA
direktor

24214 TAVANKUT
Marka Oreškovića 3/1
Tel.: 024/767- 477
Tel./fax: 024/767- 426

24000 SUBOTICA
Žarka Zrenjanina 4
Tel.: 024/559- 025

ČOVIK KOJI SE PENTRA USPRSTO

Noćni pogled na križ

Prid Božić je naš grad ulipčan do sad neviđenim izgledom dva križa: prvi put je osvitljen jedan križ u našoj biskupiji, na kerskoj crkvi posvećenoj sv. Roku, a po drugi put je osvitljen križ na vrhu naše varoške kuće.

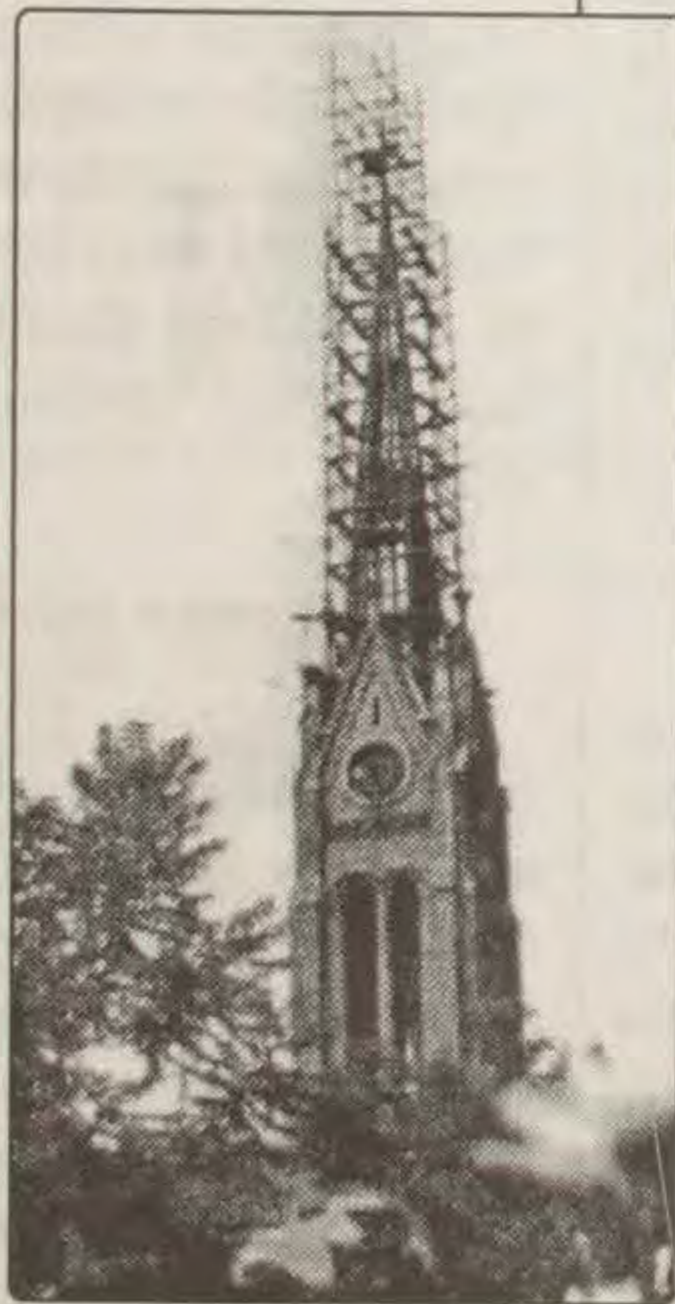
Prid Badnji dan je takorec neprimetno osvitljen križ na vrhu kerske crkve, na najprometnijem putu naše varoši di za dana plini pogleda, a noćom zasluženno divljenje tušta prolaznika kojima se pričinja da je osvitli križ zaparo ajer na putu za nebo. Ovo zato jel crkva s vrva kerske grede nadvisuje druge dilove varoši, a najviše Prozivku, najnaseljeniji frtalj naše varoši. Da je kojom srićom osvitljen i križ na vrhu senčanske crkve (crkva sv. Jurja), koja s te grede nadvisuje Prozivku, onda bi naš grad za ove blagdane okitila tri osvitljena križa. Da, to bi iplo bilo, zdravo lipo.

Ko je čovik koji se uspentro na vr zvonika

Malo ljudi znadu kako su osvitljeni ovi križovi i zato valjda nema gledača koji se nije zapito il raspitivo ko se i kako usprsto uspentro na zvonik i toran brez skela koje smo viđali kad su kadgod majstorisali na toj visini.

Da med neupućenima otklonimo tu nedoumicu, predstavljamo vam čovika koji je napravio podvig našeg divljenja. To je Kerčanin (svojataju ga i Šandorčani) Zvonko Šarčević, rođen 1967. g., virnik župe sv. Roke, alpinista koji se ovim športom bavi od 1985. godine.

Na pitanje kako to da je ko dite iz naše avnice, u kojoj je najveće uzvišenje bundeva, kako kažu šeret, naučio i zavolio pentranje usprsto, Zvonko započima pripovitku da se ko dite volio žužat i da je u tom uživanju volio da dospije što višlje. Ko čavrgan se počo bavit športom najpre boksom, al mu se nije dopo, oprobalo se i u rvanju, al je i njeg napušto jel se najviše trlja na podu, a u njemu je sakrivena želja tila da dospije višlje od strunjače. Sprijateljio se s padoborcima i posvetio tom športu samo za kuražne. Skakanjem iz krilatice je vidio doteg neviđenu lipotu prirode, a dok je u ajeru

lebdio ko tica, uvirio se da nema stra od provalije. Iako mu se sviđalo padobranstvo, nikako je osiće u sebi da možda ima štogod još uzbudljivije, al nije znao šta je to. Da, ljubav prema lipoti prirode, prema dilu Stvoritelja, tirala ga je naprid.

Slučaj je tio da se upozna s našim sugrađaninom, alpinistom Nestom Stantićom - Kercovom, koji mu je posto prvi učitelj u "učionici" na liticama nacionalnog parka planine Romanije nuz Sarajevo, di je steko nauk kako se mož cigurno pentrat usprsto po kamenu.

U alpinizmu se vridnuje uspon po težini staze. Zvonko kaže: "Kad se pentraš u alpinizmu, nema publike, nemaš protivnika, sam si sebi protivnik, sebe moraš pobedit, a taj uspih je nagrađen nesvakidašnjim uživanjem. Kad se alpinista uspentra uz što strmiju, što težu, što višlju liticu, slidi mu nagrada na cilju, a to je neviđeno uživanje u lipoti prirode koja se otaleg vidi. U tom mogu uživati samo odabrani mladi, zdravi i jaki ljudi, koji su se na cilj uspentrali na stotine i stotine meteri usprsto uz pomoć jaki prstivi na rukama i osobito na nogama."

Kad je svlado nauk na liticama Romanije, usavršavo se na jednoj od najteži staza Evrope, na oko 350 meteri visokoj litici u hrvatskom nacionalnom parku Paklenica, di dolaze na trening i najpoznatiji alpinisti Evrope. Uz nju se alpinisti pentraju svaki dan, više nji jedan nuz drugog. Pentraju se u paru. "Kad sam bio raskrečen nad dubokom provalijom i kad mi se činilo da je naizgled nemoguće pomirit se, kad sam posljednjim naporom snage iskoracio gori, to mi je najveći užitak u pentranju, pogotovu kad s cilja pogledam put kudan sam došo. Pobedio sam sebe i zavridio nagradu da možem vidit taku lipotu o kojoj drugi mogu samo klapit" kaže nam Zvonko Šarčević.

Ovaj šport zahtiva kondiciono izuzetno dobro spremljene ljude, obaško treniraju prste da u vrvovima imaju što više snage, al paze da ne pritiraju. Imaju veliku snagu i u rukama, jel često težinu tila triba podignit vrvovima dva-tri prsta nuz pomoć opet vrvova prstiju na nogama. Zato u tom pentranju koliko je moguće štede prste a odupiru se nogama. U pentranju se alpinistine žure penju se polagano, promišljeno, da ravno-

mirno rasporede snagu do cilja. Zvonkov nauk nam veli da "za pentranje nije dosta gola snaga, moraš bit i u glavi čist, unaprid spreman šta ćeš uradit, da to oćeš i možeš. Kad se pentram usprsto svezan sam sa štrangom, al je nemam isprid sebe da se za nju uvatim, napridujem vaćanjem golim prstima za najmanju pukotinu il izbočinu u kamenu, a odupirem se nogama".

Prija ovog rata godina ma je Zvonko bio supenjač Edinu Durmo iz Zenice, jednom od naši najpoznatiji alpinista, koji se pentro na vrvove od Paklenice do Himalaja. Od Edina je najviše naučio o pentranju, al i kako se sklonit od nevrimenta i zanoćit u kakoj pećini.

Onako nuzgred, alpinisti na sebi nemaju ni grama sala. Dosta njim je tere-ta od odila i opreme: klinova i štrangi brez koji nema pentranja usprsto po kamenoj litici.

Čim se Zvonko Šarčević bavi danas

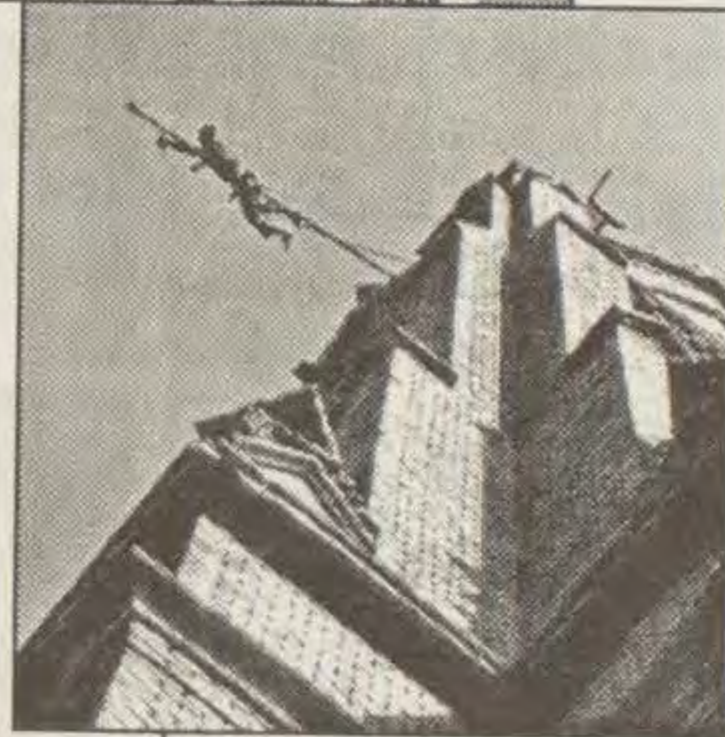
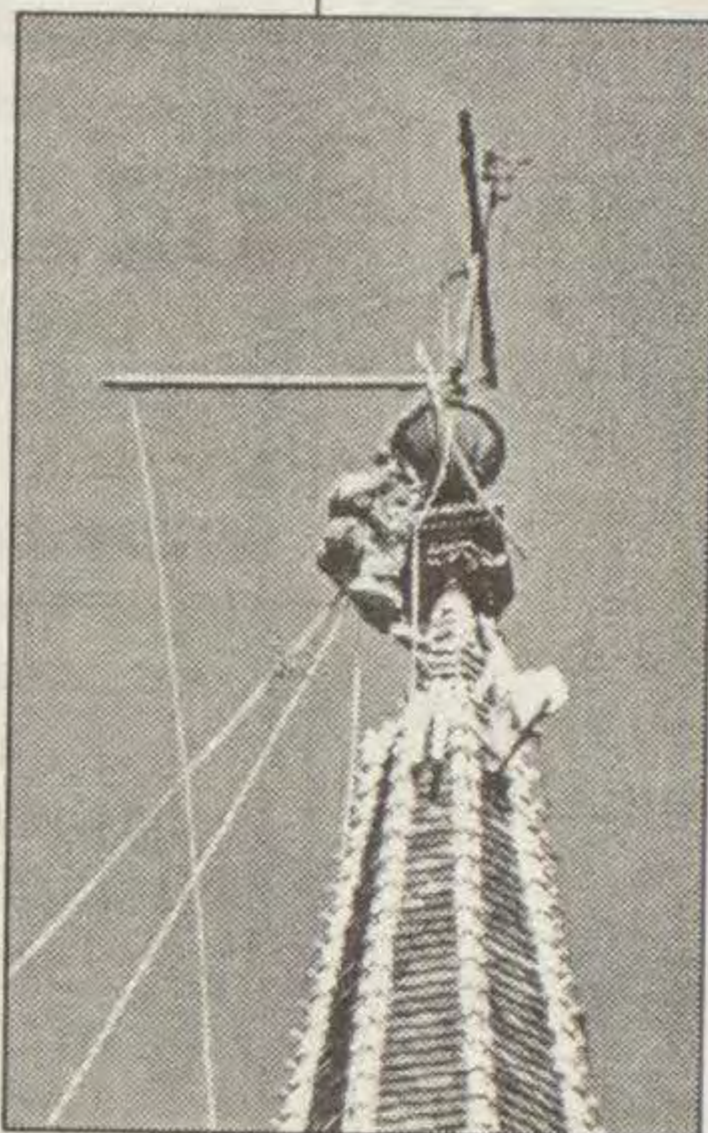
Otkad rad rata, a i novčani (ne)mo-gućnosti, nema prili-

ke da se bavi alpinizmom, Zvonko se s Nestom Stantićom privatno posla da na crkvama po Vojvodini i u Boki Kotorskoj vrši one opravke na toranima crkava di se majstori ne mogu popet brez skupi skela. Friško se osamostalio i od onda je dugačka lista crkava na koje se pentro na toran do vrva križa, di se često dešavaju kvarovi, koje čakskom i najjeptinije otkloni alpinist. Zvonko je prija dvi godine čakskom na strmom krovu kerske crkve namistio crip, kojeg je zbacio jak viter. On je jedini Vojvođanin koji je kadar da se bavi ovim poslom.

Da osvitli križ na vrhu kerske crkve, Zvonku je tribalo dvared po dva sata, jel rad velike ladnoće, bilo je oko minus 10 Celzija, taj je poso moro obaviti na dvared.

Zvonko ovaj poso voli radit "jel ko virnik volim da križ bude što izgledniji, tim prija jel on nadvisuje okolinu, teži da se uzvisi do neba, pa ga rad tog triba istaknit jel je znak kršćanstva". Ovo je kontanje vridno fale.

Alojzije Stantić

Jezični red u subotičkoj stolnoj bazilici svete Terezije Avilske

Dok su franjevci upravljali župom

Kalačko-bački nadbiskup **Gabriel Patačić** izdao je 18. svibnja 1738. godine naredbu o tome kako valja urediti život u svakoj župi. U to vrijeme su subotičkim katolicima upravljali franjevci. Njihova je crkva bila tada ujedno i župna crkva. Prošle su tek dvije godine od njezine svečane posvete. U to vrijeme je svake subote, te u predvečerje Gospodnjih i Gospinih blagdana, kao i u predvečerje apostolskih i ostalih blagdana, ali i nedjeljom i na sam blagdan bilo Večernje. Subotičani su imali prelijepu i bogatu baroknu crkvu. Nadbiskup je odredio i vrijeme kad imaju počimati pojedine pobožnosti. Subotnje litanije su bile zimi u 16, u proljeće u 18 sati, ljeti u 19, ili u 19.30, a s jeseni u 18. Poslije litanija svećenik bi podijelio euharistijski blagoslov. Tako je bilo svake subote i svake nedjelje, kao i u predvečerje blagdana i na same blagdane.

Nije se smjelo pjevati latinski

Još u dvadesetom stoljeću su se katolici jako držali "mlade nedjelje" (nedjelja poslije mlađaka). To je bila svečanija i ljepša nedjelja nego druge. Župna "velika" sveta misa se služila pred izloženim Oltarskim sakramentom, a poslije mise bio je ophod u crkvi ili oko nje. U tada modernoj subotičkoj crkvi pjevalo se i molilo samo hrvatski. Latinsko pjevanje nepromjenjivih dijelova nedjeljne svete mise nadbiskup **Patačić** je spomenutom naredbom zabranio. Latinski se smjelo pjevati samo na litanijama uoči velikih svetkovina. Sve do 20. stoljeća sačuvao se običaj iz 18. stoljeća, da se hodočastilo na kalvariju na Veliki petak. Franjevci su međutim za svoga upravljanja župom svakog korizmenog petka predvodili procesiju na kalvariju gdje su propovijedali o Spasiteljevoj Muci. Gradska kalvarija u Subotici je u to vrijeme bila usred franjevačke crkve. Nadbiskup je odredio i obred zahvalnosti na posljednji dan godine. Upravitelj župe je služio svetu misu zahvalnicu, pozvao narod na zahvalu Bogu, a onda je pročitao zahvalnu molitvu koja se još i danas može čuti na Silvestrovo. O svemu tome piše **kapelan Tormásy** u svojoj povijesti glavne subotičke župe od 34. do 45. stranice.

Nedjeljne svete mise kod franjevaca i na mađarskom jeziku

Kapelan **Tormásy** je volio Suboticu. Dobro je poznao hrvatski puk. Vrlo rijetko njegov jezik naziva bunjevačkim ili

ilirskim. On zna da su Bunjevci iz hrvatske Dalmacije. Zato ih redovito zove Dalmatincima, a njihov jezik dalmatinskim. Dok su franjevci bili subotički župnici, sve do 1750. godine, nedjeljom je bila samo jedna sveta misa, tako da je u 8 sati bila propovijed na "dalmatinskom" jeziku. Poslije propovijedi bila je sveta misa za "Dalmatince".

Drugu nedjeljnu svetu misu su franjevci uveli poslije 1750. godine. U 10 sati je bila propovijed na mađarskom jeziku, pa sveta misa s mađarskim pjevanjem. Do te godine u gradu nije bilo redovite službe Božje na mađarskom jeziku. Nakon što je grad razvojačen, mnogo je subotičkih Hrvata i Srba napustilo grad. Na njihovo mjesto su se naselili Mađari iz Segedina i Kečkemeta, kao i iz sjevernijih krajeva Mađarske. Tak tada se ukazala potreba da u samostanskoj crkvi bude stalan propovjednik za mađarski jezik. Prvi stalni propovjednik za vjernike Mađare je bio **o. Lőrinc Földössi**. Otac **Lőrinc** je ubrzo umro. Propovijedao je tri-četiri puta, a naslijedio ga je **o. Ignác Bécs**. Tako od 1750. godine subotički franjevci nisu ostali nikada bez mađarskog propovjednika. O tome isti pisac piše na 69. stranici svoje knjige. Kad je subotička franjevačka župa postala dvojezična, franjevci su Tijelovo slavili na sam dan "dalmatinski" svetom misom, propovijedu i procesijom, a u nedjelju poslije Tijelova na mađarskom jeziku. (Isto djelo, 83. stranica).

Dr. Stipan Ranić, prvi svjetovni svećenik na čelu subotičke župe

Dr. Stipan Ranić preuzeo je 1. listopada 1773. od franjevaca vođenje subotičke župe. Za župnu crkvu mu je poslužila zavjetna kapela svetoga Roka u središtu grada. U kapeli je radnim danom prva sveta misa ljeti bila u 5.30, a zimi 6.30. Druga misa se služila u 10 sati. Za vrijeme došašća zornica u 6 sati se smatrala prvom svetom misom. Premda je kapela svetoga Roka bila proširena velikim daščanim trijemom, bila je pretijesna da primi sve župljane na svetu misu. Zato su nedjeljom bile tri svete mise. U 6.30 je bila "tiha" misa s mađarskim pjevanjem, a poslije svete mise je bila propovijed na mađarskom jeziku. Druga je sveta misa bila u 8 sati. Propovijed na dalmatinskom jeziku je bila u 9 sati, a poslije propovijedi se slavila velika sveta misa s "dalmatinskim" pjevanjem.

Kranica se molila za vrijeme svete mise

Korizmene propovijedi su bile srije-

dom mađarski, petkom hrvatski popodne u 3 sata. Franjevci su trebali organizirati propovijedi ili na drugi dan, ili u drugi sat ili obrnutim jezičnim redom. Na Veliki petak se mađarski propovijedalo dopodne na kraju bogoslužja, a hrvatski u vrijeme kad su inače bile korizmene propovijedi. O misnom redu i o korizmi čitamo također kod **Tormásyja** na 100-102. stranici. Za suvremene katolike čudno zvuči podatak da je kantor radnim danom na prvoj svetoj misi trebao moliti kranicu s narodom mađarski ili "dalmatinski" već prema broju nazočnih vjernika. Dok se nisu nabavile orgulje u 10 sati je bila "tiha misa" (Navedeno djelo, 105-106).

Kako se mijenjao red svetih misa

Godine 1793. se mijenjao red svetih misa. Te je godine župnik **Ivan Lukić** zajedno s gradskim vijećem odredio novi red svetih misa: radnim danom od Jurjeva do Miholja prva misa se služila u 5.00, zimi od Miholja do Jurjeva u 7.00 sati. U 8 je bila druga sveta misa, a treća i ljeti i zimi u 10.00. I nedjeljni raspored se mijenjao: u 7 je bila sveta misa s pjevanjem na mađarskom, pa propovijed na mađarskom jeziku. Druga, velika sveta misa bila je u 9.00 sati s hrvatskim pjevanjem. Za njom je slijedila propovijed na hrvatskom jeziku. Treća "tiha" sveta misa bila je u 10.00 sati. Puk je tu treću misu zvao njemačkom zato što je tada kantor pjevao njemački. (**Tormásy**, 207)

Svete mise na njemačkom jeziku

14. ožujka 1796. godine su građani Nijemci zatražili svećenika Nijemca, koji bi nedjeljom i blagdanima propovijedao njemački, te mladež poučavao u vjeronauku. To je traženje Nijemaca izazvalo ne malo čuđenje među vijećnicima u gradskoj samoupravi. Smatralo se da je premalen broj Nijemaca u Subotici (**Tormásy**, 123). Nijemci nisu dobili svoga svećenika, nego su dobili kapelana koji je znao njemački, te im je povremeno održao propovijed na njihovom jeziku (**Tormásy**, 124). U još dva navrata (1803. i 1816. godine) su Nijemci tražili posebnu svetu misu na njemačkom jeziku. Prigovarali su što se u novoj crkvi služi sveta misa i propovijedi drže samo Mađarima i Hrvatima. Za svoje potrebe su tražili kapelu svetu Roka. Molba im je odbijena narednjem Ordinarijata (Navedeno djelo, 125-126).

Nastavak slijedi...

Dužijanica "kumovala" "Danima kruha"

Poštovani i dragi velečasni Andrija,

sigurno je iznenađenje što se nakon toliko godina čitanja svega što mi stigne pod ruku iz drage mi Subotice, obraćam glavnom i odgovornom uredniku uglednog katoličkog lista "Zvonik". Toplo se zahvaljujem što mi svaki put kad primim list razgalite dušu sve boljim prilozima. U broju 11.(85) studeni 2001. na 5. stranici pod naslovom "Zahvalnost za plodove zemlje" vrlo kratko izvještavate da su "Vjernici župe BDM u Svetozar Miletiću u nedjelju 21. listopada pod svetom misom zahvalili za plodove zemlje. ... Lijepo je bilo vidjeti spoj tradicije i vjere."

Budući da meni sa znatnim zakašnjenjem i neredovito stižu brojevi Zvonika, dogodilo se da sam tek prije par dana zamijetio spomenutu noticu. Premda već odavna pratim "Zvonik" ne pamtim da je bilo izvješća o svečanosti "Dani zahvalnosti za plodove zemlje - Dani kruha" kojom se svake godine u proteklih deset godina, radosna i otvorena srca, u Republici Hrvatskoj zahvaljujemo nebeskoj darežljivosti za sve darove, napose za plodove zemlje kojima smo bili podareni tijekom godine, kako je to izrekao u pozdravnoj riječi u Daruvaru 14. listopada 2001. predsjednik nevladine, neprofitne organizacije *Pokret prijatelja prirode "Lijepa naša"*, dr. Ante Kutle. Na trošak "Lijepe naše" redovito je na tu manifestaciju bilo pozivano i odazivalo se Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo "Matija Gubec" iz Tavankuta. Mladi članovi tog Društva u prekrasnim bunjevačkim narodnim nošnjama i izložbenim postavom na štandovima, uvijek su bili posebno zapaženi. Prema odjecima koje smo čuli od tih mladih sudionika "Dana kruha", bilo je to za njih svaki put nezaboravno iskustvo vjere i tradicije fantastično bogate raznolikosti pripreve kruha ili drugih proizvoda od brašna te drugih plodova zemlje i mora iz raznih hrvatskih krajeva. Vjerujem da fotografije, doduše amaterske, ljubomorno čuvaju sudionici tih proslava. Nažalost, za Daruvar nismo mogli podmiriti troškove puta, tako da mladi iz Tavankuta nisu sudjelovali.

Vjerujem da je zanimljivo znati kako su nastali "Dani kruha".

Prije deset godina entuzijasti i zaljubljenici prirodne i kulturne baštine Hrvata osnovali su Pokret prijatelja prirode "Lijepa naša". Na poticaj prve predsjednice Pokreta, gospođe Jasne Pavelić Jureško, da mi osnivači "Lijepe naše" razmislimo o projektu u kojem bi i oni najmanji u vrtićima i oni najstariji zahvalili Bogu

za darove prirode, i time potakli da ju što bolje upoznaju u čuvaju, nekako što bi bilo zajedničko za sve. Prisjetih se da je kruh naš svagdašnji dar za koji se Bunjevci tradicionalno svake godine Bogu zahvaljuju Dužijancom, te da se i na svetoj misi zahvalnici blaguje Kruh nebeski, predložio sam "Dane kruha". Zahvaljujući brojnim djelatnicima u školstvu, svećenicima i naravno članovima "Lijepe naše", manifestacija je krenula pod imenom "Dani kruha". Prihvaćena od svećenika i puka, razvila se do svehrvatske proslave "Dani zahvalnosti za plodove zemlje - Dani kruha".

Nekoliko godina kasnije prihvaćen je prijedlog predsjednika "Lijepe naše", dr. Ante Kutle, te je upućena molba Hrvatskoj biskupskoj konferenciji da odredi dan na koji će se u cijeloj Hrvatskoj svečanom euharistijom zahvaliti Bogu za plodove zemlje. Nakon razmatranja naše molbe, Hrvatska biskupska konferencija je odredila da to bude druga nedjelja u mjesecu listopadu. Eto, tako je bunjevačka Dužijanica "kumovala" da se na razini vrtića, osnovnih i srednjih škola, naših županija, te ogranaka i grana Pokreta prijatelja prirode "Lijepa naša" organiziraju takve svečanosti zahvale Bogu. Kao i svake godine, završnu državnu svečanost organizirala je "Lijepa naša". Na izravnom TV-ZGB-1 prijenosu, 14. listopada 2001. u Daruvaru, pod visokim pokroviteljstvom gosp. Zlatka Tomčića, predsjednika Hrvatskog Sabora, moglo se barem dijelom doživjeti radost i svečano ozračje sudionika. U živopisnim narodnim nošnjama sudionici su bili "Hrvatska u malom" koja je dostojanstveno išla prema stolu Gospodnjem. Požeški biskup mons. dr. Antun Škvorčević predvodio je koncelebriranu svetu misu zahvalnicu. U nadahnutoj propovijedi osobito je istaknuo ulogu čovjeka u očuvanju prirode, koja mu je darovana na upravljanje i čuvanje. Veselimo se da je upravo ta univerzalna ideja zahvalnosti Bogu na darovima prirode zaživjela u Svetozar Miletiću, vjerujemo da će uskoro dobiti zaslužen mjesto u Subotičkoj biskupiji.

Gospodin Ivica Dulić iz Tavankuta ima nekoliko fotografija sa proslave "Dani kruha".

Uz najbolje želje za uspjehom i u ovoj 2002. godini sve Vas srdačno pozdravljam.

Dr. sc. Luka Štilinović, Zagreb

Hvala na ovom lijepom pismu. Važno je ipak podsjetiti naše čitatelje da se u šokačkim mjestima Dan zahvalnosti za plodove zemlje svake godine slavi a mi objavljujemo izvještaje koji stignu u uredništvo. /Op. ur./

ROĐENJE ISUSA

Došao je dan te Djeva Marija
osjeti blaženi čas
da treba roditi djetesce
od Boga dar joj dan,
po Duhu Svetom poslan.
Marija Djeva kucala je na sva vrata
da nađe utočište,
gdje će roditi svoje djetesce.
Ljudi je hladno odbiše,
ne htjedoše da molbe, Djeve Marije uslišu.
Uz put malenu štalu našla,
u njoj svoje dijete rodila i radosna,
na meku slamu u jasllice ga stavila,
i ime Isus mu dala.
Mjesec i zvijezde su jasnije zasjale
i malenu štalicu obasjale.
Anđeli su pastirima radosni glas najavili,
pastiri su u štalicu pohrllili
da bi se malenom Isusu poklonili.
Rođenje Isusa
najveći je dar za nas
jer Isus je naš najveći Spas.

Terezija N.

Pozdrav iz Dubrovnika

Dragi Andrija!

Dobio sam Zvonik "u boji". Moram Ti čestitati da stigneš toliko toga napisati. Imaš i vrijedne suradnike. Neka Ti u novoj godini ne dojadi pisati, poticati, tražiti, uređivati. Pozdravi sve poznate. Rado se sjetim mog boravka u Subotici i lijepog druženja u vrijeme Dužijance.

Želimir Puljić, biskup dubrovački

Poštovani,

živim u Osijeku i, otkako sam ga otkrila na mreži, redovito pratim vaš list. Sretna sam što mogu tako biti povezana s crkvom mog djetinjstva i mladosti jer sam rođena u Bačkoj. Želim vam svako dobro, Božji blagoslov i ustrajnosti u radu.

Uz poštovanje

Monika Šimek, prof.

Kafana - "Dukal"

Subotica,
Preradovićeva 4
(u Bunjevačkom kolu)
Tel: (024) 555-738

Organizira:
- svadbe,
- rođendanska slavlja,
- bankete i dr.

Svakog dana: MENI RUČKOVI

Nedjeljom:

"BUNJEVAČKA UŽNA"

Posebno se preporučamo za
organiziranje "Poduša"

vl. Jakov Letović

Radno vrijeme: od 12 - 22
nedjeljom od 12 - 16
ponedjeljkom zatvoreno

Subotica, Maksima Gorkog 26

Radno vrijeme: radnim danom od 9,30-12 i 16,30-19 sati
Radno vrijeme očnog liječnika: radnim danom od 17-19 sati

„URNA“

Trg žrtava fašizma 1

Telefon: (024) 554-848, 25-109

Prodaja pogrebne opreme, prijevoz i ceremonijal sahrane
dajemo i na odloženo plaćanje - po dogovoru

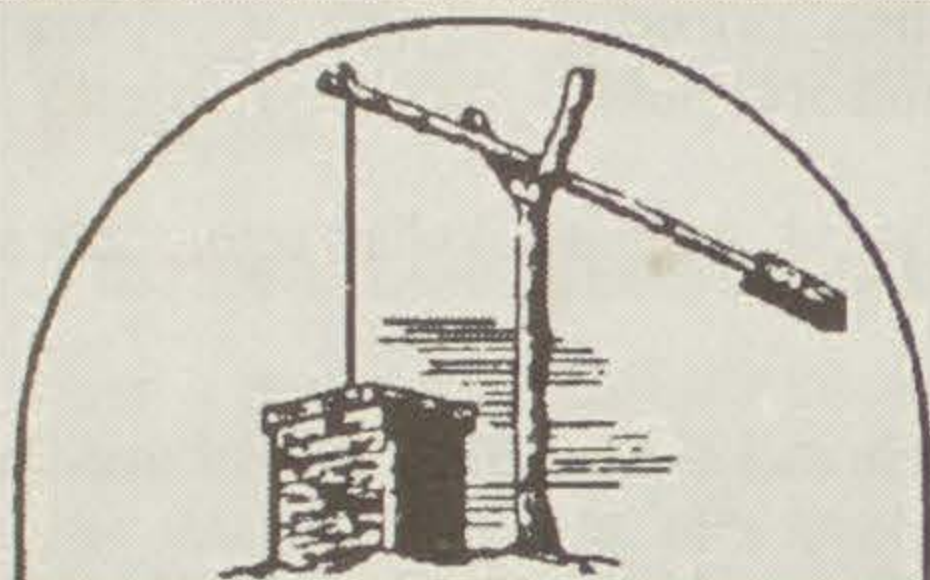
DEŽURSTVO: svih 24 sata; tel: 558-011 non-stop

**Vremena
su teška.
Svaka pomoć
nam je
dobro došla.
Unaprijed
hvala svakom
darovatelju.**

**DOBITNIK ZLATNOG KLJUČA NA
38. MEĐUNARODNOM SAJMU
NAMEŠTAJA U BEOGRADU**

P.T.P. "BANE" 24000 Subotica, Batinska 34,
Telefon: 24 561 187, Telefon faks: 24 561 186,
e-mail: bane@tippnet.co.yu

SALAŠ

ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

RENAULT

Koncesionar

VIDAKOVIĆ

Prodaja rezervnih delova i servis

Subotica, Braće Radića 51-53
Tel./fax: 024/553-567

Fideks

Trgovinsko preduzeće na veliko i malo, uvoz i posredništvo

Prčić Marinko

24000 SUBOTICA
Huga Badalića 12

Tel./fax: 024/553-809
Tel.stan: 024/556-281
Mobilni: 064 113 39 59

Možete nam pisati i na E-mail adresu:
zvonik@tippnet.co.yu

Dr. Kern Katalin
specijalista - fizijatar

Radno vrijeme:
ponedjeljak - petak: 8 - 13 sati
poslijepodne: terenski rad

Subotica, Ptujaska 1
Tel: (024) 551-375

Djelatnost ordinacije

- Bolovi u kičmi i zglobovima
- Reumatologija
- Internistički pregled; snimanje EKG, terapija
- Neurološki pregled i terapija, EEG
- Psihijatrijski pregled i psihoterapija
- Ortopedski pregled
- Urološki pregled
- Kućna posjeta i kućno liječenje sa suvremenim aparatima

INTERNET

www.
TippNet
.co.yu

Internet provajding

Prodaja računara

Instalacija i održavanje računarskih mreža

Pojedinačni i grupni kursevi

(Windows, Word, Excel, Internet)

☎ (024) 555-765 Braće Jugovića br. 5. Subotica
e-mail: support@tippnet.co.yu

Čitajte nas
na WEB strani
www.tippnet.co.yu/ZVONIK

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- SUBOTICA, Karadordev put 2
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33
- BAJMOK, JNA 3 (u cvečari "MARIŠKA")
Telefon (danonoćno): 762-024
- PALIĆ, Jo Lajoša 18 (u cvečari "ORHIDEJA")
Telefon: 753-759
- HORGOŠ, Borisa Kidriča 7
Telefon (danonoćno): 792-202

STIGMATICI NOSE NA SEBI RANE ISUSOVE

Nedavno sam gledala TV emisiju o vlč. Zlatku Sucu. Da li mi možete nešto reći o stigmaticima? Kakav stav Crkva zauzima prema njima, te koliko ovakvi slučajevi potiču i produbljuju vjeru?

M. K.

Na žalost spomenutu emisiju nisam gledao. Međutim, iz drugih emisija o vlč. Zlatku Sucu donekle mi je stvar poznata. No, Vaše pitanje i nije direktno upućeno baš o ovom slučaju, jer kad se radi o živoj osobi Crkva i ne izriče svoj sud te bih se ja još manje upustio u diskusiju o ovom slučaju. Ali pitanje o stigmaticima i pitanje koliko ti i slični fenomeni potiču produbljenje vjere, zaslužuje punu pažnju. U povijesti Crkve stalno se susrećemo s pojavama stigmi. Neki teolozi čak misle da je i apostol Pavao nosio stigme jer kaže: "A ja na sebi nosim znakove Kristova patnje."

Riječ stigma dolazi iz grčkoga jezika a znači biljeg, ožiljak, rane (glagol znači bosti). Stigme (rane Isusove) su ožiljci za koje se misli da su na vrhunaravni način utisnuti nekim, vrlo duhovnim osobama, a izgledom podsjećaju na pet rana što ih je Isus zadobio kod razapinjanja na križu. U kršćanskoj umjetnosti stigme se pojavljuju kao oznaka na sv. Katarini Sijenskoj i sv. Franji Asiškome, jer postoje izvještaji prema kojima su oni imali stigme (*Leksikon ikonografije, liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva*, KS 1990).

Kako vidite, pojam stigme je vezan za pojavu kod nekih izabranih osoba, koje su većinom i proglašene blaženicima u Crkvi. U najnovije vrijeme je poznat slučaj nedavno proglašenoga blaženika Katoličke crkve, blaženoga oca Pija, kapucina iz Petroccinija koji je dugi niz godina na sebi vidljivo nosio ožiljke Isusovih rana a poznao se i osobno sa sadašnjim papom Ivanom Pavlom II. Stigmatizirane osobe redovito imaju pet rana - na rukama, nogama i bokovima. Medicinski su te rane neprotumačivog porijekla. Često čitamo da su osobito na dan Isusove muke (petak) počele krvaviti i da su krvarile. To najbolje svjedoči upravo spomenuti pater Pijo koji je

čovjek našega vremena. Stigmati često u ekstazi molitve osjećaju i strahovitu bol koju im te rane zadaju i čine ih sličnima Kristovoj patnji. Apostol Pavao i vječno blaženstvo povezuje s činjenicom: ako smo mu slični u patnjama bit ćemo mu slični i u slavi. Zadaća svih kršćana je, i opet po apostolu Pavlu, "obučiti se u Krista", a najkraća definicija kršćanskog morala je "nasljedovati Krista". Kako god dakle gledamo, kršćanstvo i napose kršćanin je čovjek koji treba težiti savršenstvu za koje nam je Krist ostavio primjer, a mukom, smrću i uskrsnućem pribavio spasenje i sredstva milosti (sakramente) da ga možemo nasljedovati. Bez sumnje je dakle nasljedovanje Krista ideal svakog kršćanina.

Jednako tako Bog kroz povijest mnogim osobama daje i osobite milosti pa i znakove za njihovo vrijeme da bi, bilo osobno, bilo u zajednici, i oni sami postali znakom. U takav red izabranika Božjih spadaju stigmati. Oni su dar Božji vremenu u kom žive i gdje djeluju, ali su i znak da je jedino spasenje po Isusu Kristu raspetom i uskrsnom. Ne možemo biti baštinici samo njegovog uskrsnuća a da nismo baštinici i njegove muke. To je dakle vrhunaravni govor kojega kršćanin razumije. U kršćanskoj terminologiji takav znak se redovito zove čudo. Čudo je nadnaravni znak pred kojim znanost redovito staje uz ispriku da je to redovitim znanstvenim aparatom neprotumačivo. Međutim, faktički je dogođeno. Prihvaća se kao činjenica ali je neprotumačiv način događanja. Isus je činio znamenja i čudesa: ozdravljao je bolesne, uskrsavao mrtve, da bi pomogao čovjeku, a njegovi učeniци povjerovali su u njega kako stoji u Pismu. Kroz povijest Crkve isto tako srećemo čudesa. Međutim, čudo je relativno rijetka pojava. Zašto? Bog je biće koje apsolutno poštuje čovjekovu slobodu. On ne želi ničim prisiliti našu volju na čin vjere. Čudo kao nadnaravni znak neka je

vrsta "prisile" jer onaj kome se dogodilo ili je njegov neposredni svjedok ne može zanjekati činjenicu. Začudit ćete se tvrdnji da su sveci najmanje željeli čudesa. Vjera je naime milosni dar i vjeruje se Bogu poradi njega samoga i njegova autoriteta, a ne radi znakova. I Isus je često prije nego je učinio čudo postavio pitanje: vjeruješ li da ti to mogu učiniti? Dakle, čin vjere je slobodan pristanak na Božju objavu a čudo je samo pomoć ili potvrda istinitosti objave. U povijesti Crkve duboki vjernici ne traže čudesne znakove, dok je to kod malovjernih ili slabih vjernika daleko veća želja pa i potreba, zaboravljajući pri tome da je tim znakom, čudom i njihova vjera stavljena na kušnju. Stoga Crkva nikoga u savjesti ne obavezuje vjerom u čudesa osim što je po naravi stvari dužan vjerovati onaj komu se čudo događa ili tko je tome neposredni svjedok. Ne smijemo zaboraviti pri tome ipak da je Bog, bogat milosrđem, brižni Otac, i najbolji pedagog. Njemu je poznata tajna našega srca i zato kao u svojoj providnosti Bog progovara našim vremenima i srcima čudesima i znakovima znajući ili poznavajući našu slabu vjernost.

Kada me, dakle, pitate da li su stigme Božji znak, odgovaram: redovito da, makar se treba čuvati realne opasnosti da se stigme, na žalost, u današnje vrijeme mogu proizvesti i kao lažni znakovi. U toj stvari je najbolje slušati Crkvu kao Majku. Na pitanje da li produbljuju vjeru, odgovaram kao i Vi: svakako. Ali bih upozorio da vjera ne smije ovisiti o tim ili sličnim znakovima nego moramo težiti što čistije vjerovati Bogu poradi njega samoga. On ne može prevaren biti niti koga prevariti. A u slučaju vlč. Zlatka Sucu Crkva će jednoga dana izreći svoj pravorijek.

mr. Andrija Kopilović

P.P. "HERBACOMMERCE" ZA DELATNOST U POLJOPRIVREDI, PROIZVODNJI, USLUGE I TRGOVINU, EXPORT-IMPORT, d.o.o. - p.o. STARI ŽEDNIK

"POLJOAPOTEKA"

vl. Kata M. Ostrogonac

dipl. ing. zaštite bilja

Poštovani proizvođači hrane, od 1996. god. NE MORATE SVE SAMI POVEZUJE NAS POVJERENJE!

24224 Stari Žednik
Zmaj Jovina 12

Tel: 024/ 787-288

Hrvatski kulturni centar "Bunjevačko kolo"
organizira

"VELIKO PRELO"

2. 02. 2002. na "Marin"

Restoran "Sever" (Magnetna polja bb)

Na natječaj za "najlipču prelju" mogu se prijaviti djevojke starije od 15 godina do 1. 02. od 9 do 12 sati svakoga radnog dana u "Bunjevačkom kolu".

Natječaj za "najlipču preljsku pismu" otvoren je do 25. siječnja, a najljepša će biti nagrađena na "Velikom prelu".

Na "Velikom prelu" svirat će dva ansambla: tamburaški i zabavni!

Ulaznice za mlade su jeftinije,
a mogu se kupiti u "Bunjevačkom kolu".

MOLITVENA OSMINA ZA JEDINSTVO KRŠĆANA

odvija se i ove godine po ustaljenom rasporedu po su-
botičkim crkvama uz sudjelovanje predstavnika svih kršćan-
skih Crkava

Molimo da se u što većem broju okupimo

24. 01. u 17 sati

u FRANJEVAČKOJ crkvi

jer će u to vrijeme u Asizu biti

MOLITVENI SUSRET ZA MIR

predstavnika svih svjetskih religija!

ZAVRŠETAK MOLITVENE OSMINE

za jedinstvo kršćana i

SVETKOVINA ZAŠTITNIKA BISKUPLJE SV. PAVLA

u katedrali-bazilici

25. 01. u 17 sati

P.P. "HERBACOMMERCE" ZA DELATNOST U POLJOPRIVREDI, PROIZVODNJI,
USLUGE I TRGOVINU, EXPORT-IMPORT, d.o.o. - p.o. STARI ŽEDNIK

"POLJOAPOTEKA"

vl. Kata M. Ostrogonac

dipl. ing. zaštite bilja

Poštovani proizvođači hrane, od
1996. god. NE MORATE SVE SAMI
POVEZUJE NAS POVJERENJE!

24224 Stari Žednik
Zmaj Jovina 12

Tel: 024/ 787-288

ŠIMA BUDIMČEVIĆ

(1928-2001)

Brzo se širila. Sve je iznena-
dila na Bezdanskim salašima
tužna vijest, toga 11. prosinca
2001. godine. Ona je glasila:
"Umro je Šima Budimčević".

Mnogi su bili zatečeni. Govorili su: "Pa bio je na sv. misi u
nedilju, na Bezgešno..." Nije se žalio, dobro je izgledao..."

Rodbina, prijatelji, komšije - vjernici Bezdanskih salaša
bili su zatečeni. Smrt je došla iznenada. Poranila je. Da li je
iznenadila Šimu? Vjerujem da nije. Nedavno se ispovjedio,
redovito je pristupao sv. Pričesti, rado se molio i razmišljao
o Božjoj riječi.

Šima Budimčević rodio se 3. travnja 1928. godine od
oca Alberta i majke Kate Bošnjak. Uz njega su u obitelji bila
i dva brata, Antun i Joso. Od malena Šima je gajio ljubav
prema knjizi, prema pisanoj riječi. Bio je autor nekoliko
igrokaza, koji su se izvodili u društvenom Domu na
Bezdanskim salašima i u okolnim selima. Osim svojih djela,
režirao je i igrokaze drugih autora.

Vjenčao se 1967. s Irenkom Beretić. Bog im je podario
Katu, Alberta i Anu. Trudio se iskreno da se u obitelji
kršćanski živi, moli i iskreno vjeruje.

Radovao se gradnji crkve sv. Nikole Tavelića. Od
osnutka je bio član, a više puta i načelnik Crkvene općine.
Bio je iskren i revan suradnik svim svećenicima. Brnuo se
za uređivanje, održavanje i kićenje crkve. Volio je cvijeće.
Sadio ga je i odgajao. Nesebično ga je darivao za kićenje
crkve svoje župe ali i drugih somborskih crkava.

U nacionalnom određenju bio je svjestan. Nije dvo-
umio da su Bunjevci grana hrvatskog naroda. Geslo mu je
bilo: "Tuđe poštuju a svojim se diči". Od osnutka je bio član
Instituta "Ivan Antunović". Svi vjernički blagdani, a osobito
Božić, u njegovoj su se kući radosno, dostojanstveno i s
ponosom slavili.

Sprovodne obrede, 12. prosinca, na Velikom kato-
ličkom groblju u Somboru predvodio je župnik Lazar
Novaković. On je okupljenom mnoštvu približio vrijednosti
koje su + Šimu vodile kroz život. Župnikova molitva je bila
da vrijednosti vjere, gostoljubivosti i dobrote koje su Šimu
resile, nastave živjeti u njegovoj rodbini i u vjernicima na
bezdanskim salašima.

L. N.

ZVONIK, Katolički list (mjesečnik). Izdaje: Rimokatolički župni ured sv. Roža, 24000 SUBOTICA, Ivana Milutinovića 52.
Telefon: 024/554-896; E-mail: zvonik@tippnet.co.yu. Uredničko vijeće: Andrija Anišić - glavni i odgovorni urednik; Franjo
Ivanković - zamjenik glavnog i odgovornog urednika; mr. Ervin Čeliković - tehnički urednik; Katarina Čeliković - lektor i
korektor; Josip Anišić, Željko Augustinov, Stjepan Beretić, Marko Forgić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Josip Ivanković,
Elizabeta Kesler, mr. Andrija Kopilović, Grgo Kujundžić, s. Silvana Milan, o. Mato Miloš, Lazar Novaković, Ivan Piuković,
Blaženka Piuković, s. Blaženka Rudić, Alojzije Stantić, Branko Vaci; Uredništvo stranica mladih: Ljubica Crnković, Igor
Čeliković, Biserka Jaramazović, Marina Kujundžić, Ivana Lazić, Dijana Šarčević, Željka Zelić. List je registriran u
Ministarstvu za informacije Republike Srbije, broj: 632-1093/94-03, 20.10. 1994. Tisak: Štamparija "PRINTEX", Stipe Grgića
58, Subotica, Tel.: 024/554-435.

Ekumenska božićna priredba u Novom Sadu

Otvaranje izložbe božićnjaka u HKUD "Vladimir Nazor" u Somboru

Publika i predavači na jedanaestom "Razgovoru" Instituta "Ivan Antunović"

Predstavnici vjerskih zajednica, lokalne samouprave i republičke Vlade na božićno-novogodišnjem prijemu kod gradonačelnika Subotice

Mladi župe sv. Roka u Subotici izveli su za Materice igrokaz "Elizabeta" u školskoj fiskulturnoj dvorani

od Zvonika do Zvonika u boji

Od prve godine novog milenija božićne priredbe ponovno i u školama (OŠ "Matko Vuković" - Subotica)

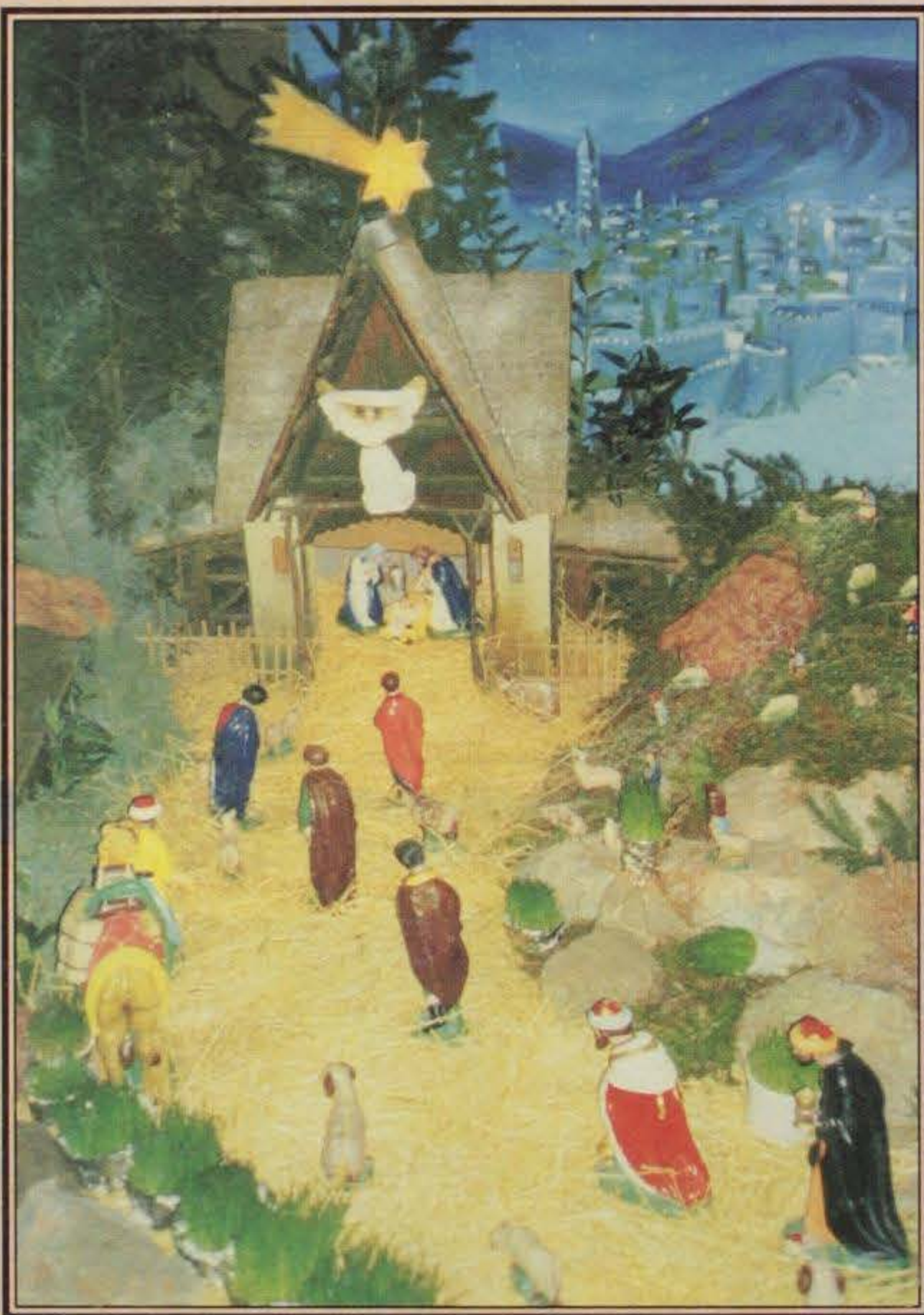

u crkvi Uznesenja BDM - Bikovo

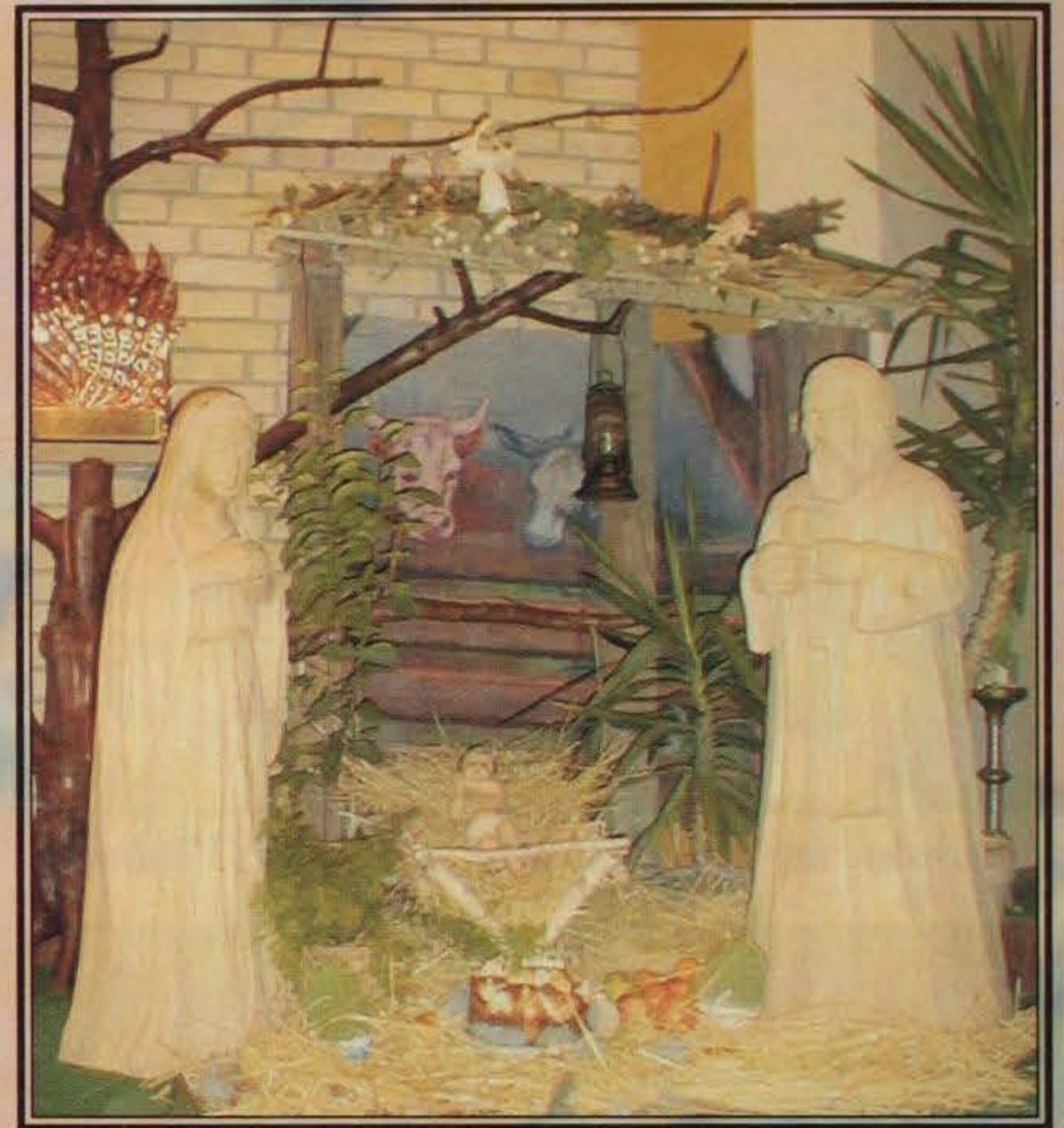

u crkvi sv. Marka - Žednik

"BETLEHEMI" 2001.

u crkvi Srca Isusova - Tavankut

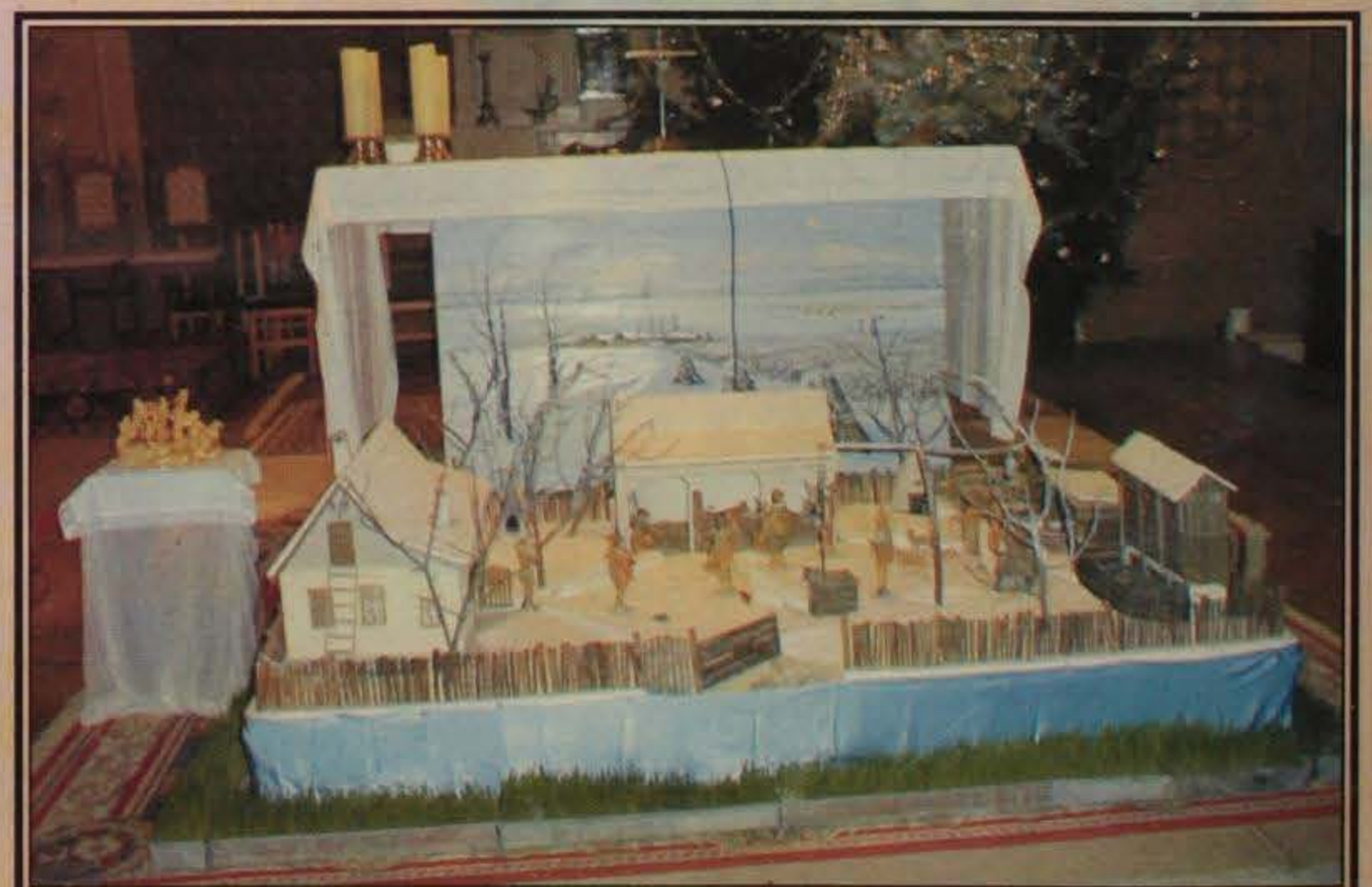
u crkvi Kraljice svijeta - Palić

u katedrali-bazilici sv. Terezije - Subotica

*Djeca iz vrtića "Marija Petković - Sunčica":
"živi" Betlehem u crkvi sv. Roka - Subotica*

u crkvi Presvetog Trojstva - Mala Bosna